

**СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР**  
**НА МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА РИБАРСКА ГРУПА**  
**РУСЕ-ИВАНОВО-БОРОВО**

(име на местната инициативна рибарска група)

**ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ**

(шрифт - Times New Roman 12, междуредие - 1,15)

**I.** Описание на рибарската територия (*рибарска територия и население, обхванати от стратегията и партньорството*):

**1.1** Данни за общини и населени места от рибарската територия (*списък на общините, списък на населените места, демографски, социални и екологични показатели*).

В територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово попадат 3 общини: Община Русе<sup>1</sup>, Община Иваново и Община Борово. Населените места, обхванати от МИРГ са общо 34, като за Община Русе са 14, за Община Иваново са 13 и за Община Борово са 7. МИРГ Русе-Иваново-Борово попада в Северен централен район за планиране, съгласно районите за планиране-статистически райони NUTS 2. Населението на отделните населени места в трите общини е както следва:

**Община Русе:**

---

<sup>1</sup> Социално-икономически характеристики на населението към 7 септември 2021 година в област Русе, НСИ

<b>Население (брой)</b>				
<b>2023</b>				
		Мъже	Жени	Общо
1827	Русе	65542	72542	138084
2796	с. Басарбово	660	734	1394
7231	с. Бъзън	491	493	984
22558	с. Долно Абланово	127	120	247
47336	гр. Мартен	1686	1706	3392
51679	с. Николово	1297	1431	2728
52235	с. Ново село	523	519	1042
58637	с. Просена	251	236	487
63427	гр. Русе	57692	64424	122116
65348	с. Сандрово	633	615	1248
66158	с. Семерджиево	413	436	849
72357	с. Тетово	732	723	1455
77342	с. Хотанца	218	253	471
80460	с. Червена вода	714	732	1446
87700	с. Ястребово	105	120	225

**Община Иваново:**

<b>Население (брой)</b>				
<b>2023</b>				
		Мъже	Жени	Общо
1813	Иваново	3490	3681	7171
4981	с. Божичен	78	84	162
32095	с. Иваново	300	308	608
39205	с. Кошов	125	111	236
39520	с. Красен	297	324	621
47977	с. Мечка	223	256	479
51768	с. Нисово	47	52	99
56397	с. Пиргово	561	656	1217
65509	с. Сваленик	324	294	618
72028	с. Табачка	58	58	116
73362	с. Тръстеник	453	482	935
78433	с. Церовец	25	24	49
80443	с. Червен	74	65	139
84049	с. Щръклево	925	967	1892

## Община Борово

Население (брой)				
2023				
		Мъже	Жени	Общо
1803	Борово	1837	2018	3855
2854	с. Батин	180	215	395
5611	гр. Борово	739	786	1525
6519	с. Брестовица	89	78	167
12067	с. Волово	53	43	96
16674	с. Горно Абланово	207	252	459
27173	с. Екзарх Йосиф	152	191	343
53117	с. Обретеник	417	453	870

### 1.2 Карта и граници на рибарската територия. Обосновка за формирането на МИРГ на конкретната територия с необходимите доказателства

Територията на МИРГ РУСЕ-ИВАНОВО-БОРОВО обхваща териториите на община Русе, община Иваново и община Борово. На север, граничи с Румъния, посредством р. Дунав, на североизток – с община Сливо поле (област Русе), на изток – с община Ветово (област Русе), а на юг – с община Бяла (област Русе).



СНЦ МИРГ „Русе-Иваново-Борово“ е формирано от представители на местното публично-частно партньорство между общините Русе, Иваново и Борово, местния бизнес от рибарски сектор и аквакултурите и сдружения с нестопанска цел. Изготвянето на проект на Стратегия за ВОМР води до насърчаване на икономическия растеж, социалното приобщаване, развитие на Синята икономика, подобряване на околната среда в рибарските територии, смекчаване на негативното влияние върху климата, въвеждане на принципите на кръговата икономика и създаване на работни места в общностите, занимаващи се с рибарство и производството на аквакултури. Изпълнението и постигането на тези цели е гарантирано чрез участието на местните заинтересовани страни в процеса на изготвяне на Стратегията, чрез прилагане на принципа „отдолу-нагоре“, както и чрез заявления от тях интерес за участие в реализирането на Стратегията за ВОМР, чрез разработени и подадени достатъчен брой проектни предложения. Това ще доведе до ефективно използване на потенциала за развитие на рибарската територия, запазване и разкриване на нови работни места в секторите на синята икономика, диверсификация на дейностите и извличане на добавена стойност, повлияване на негативните демографски характеристики на територията, чрез създаване на по-добри условия за живот и устойчиво развитие на местната икономика.

Създаването на МИРГ на обособената рибарска територия, увеличава участието на секторите на рибарството и аквакултурите в устойчивото развитие и се гарантира пълноценното използване на възможностите, които предлага подхода ВОМР.

Основополагащ мотив за стартиране дейността на МИРГ е желанието на активната местна общност за предприемане на обединени действия за преодоляване на идентифицираните проблеми на рибарската територията и пълноценно използване на възможностите и ресурсите за устойчивото ѝ развитие. Представителите в МИРГ се ангажират да засилят диалога и сътрудничеството за осъществяването на съвместни действия на публичния, стопанския и нестопанския сектор, насочени към създаване на идеи, продукти и услуги с максимална добавена стойност към собствените ресурси на територията.

За своя капацитет относно прилагане на Стратегията за ВОМР, МИРГ разчита на следните заинтересовани страни:

- Представители на общинската администрация;
- Представители на неправителствения сектор, вкл. СНЦ- Култура, спортни клубове, СНЦ – екология, СЦН (рибарски и ловно-рибарски) любителски риболов; социална институция; представител на социална, уязвима група;
- Представители на стопанския сектор – местен бизнес; туристически бранш (риболовен туризъм);

Активното участие на всички заинтересовани страни на територията в процеса на подготовка на водената от общността стратегия за местно развитие и в процеса на нейното изпълнение гарантира, че ще бъдат разработени и подадени достатъчен брой проекти, удовлетворяващи потребностите за развитието на рибарската територия. Участието на всички заинтересовани страни в процеса на изготвяне на Стратегията, анализирането на предложенията, мненията и нагласите им гарантира целесъобразност на планираните интервенции в стратегията за ВОМР и последващото им изпълнение е предпоставка за увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на рибарската територия, гарантиране на оптимална добавена стойност и осигуряване на подкрепа на местната икономика.

Чрез прилагане на подхода за ВОМР на територията на местното партньорство се очаква по-ефективно запазване и развитие на икономическите, човешките, социалните и културните ценности, опазване на околната среда и оползотворяване на възможностите на местните общности, диверсификация, добавяне на стойност и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури и др.

### 1.3 Описание на наличните традиции в рибарството и доказателства за традиционния поминък, свързан с рибарството през последните 20 години *(Подробно се описват традиционните дейности и заетостта на населението на територията в областта на рибарството. Предоставят се официални икономически и исторически факти и данни.)*

На територията на трите общини, участващи в местното партньорство са налични множество доказателства, сочещи, че рибарството е сред дейностите, осигуряващи традиционния поминък през последните 20 и повече години, както и че населението на територията на всяка от общините Русе, Иваново, Борово е било пряко ангажирано в годините с рибарство.

Русе е кръстопътен и космополитен град, разположен е на високия терасиран дунавски бряг. През 20-вековната му история различните епохи оставят отпечатък върху многообразието от културни пластове. Река Дунав е оказала огромно влияние върху неговото развитие. С реката е свързано не само миналото, но и настоящето и бъдещето на региона.

Русе е най-големият български град на река Дунав, най-важният транспортен, логистичен, икономически и културен център за Северна България. Градът се намира на 300 км от София и на 70 км от Букурещ.

Преди 23 века антично пристанище на древните траки бележи началото на съвременния град. В края на 1-ви век римската крепост Сексагинта Приста (от лат. Sexaginta Prista, „Пристанище на 60 кораба“) става част от римския дунавски лимес – северната граница на империята.

Риболовът, плетенето на мрежи и местната кухня са се отразили в традициите и са част от нематериалното културно наследство на региона. Местната култура е тясно свързана с поминъка, идващ от реката - рибарството. Териториалното разположение на местните рибарски общности в Русе е по крайбрежието на р. Дунав.

В публикация на National Geographic България<sup>2</sup> се посочва, че са открити археологически находки край гр. Русе, включващи харпуни, изработени както от кост, така и от бронз в по-късен период, което е доказателство, че рибарството в района има вековни традиции от древността.

Историко-демографското изследване на Теодора Бакърджиева "Българската общност в Русе през 60-те години на XIX век"<sup>3</sup> е източник на богата информация, включително за ангажираността на местното население с рибарство. Изградено върху водения на османски език "нюфус дефтер" (регистър на населението), изследването дава нагледна картина и за професионалната структура

<sup>2</sup> Източник: <https://www.nationalgeographic.bg/a/lov-ribolov-sbiracestvo>

<sup>3</sup> Източник [https://pan.bg/view\\_article-37-7640-bylgari-kaikchii-gemidzhii-karmykchii-i-ribari-v-ruschuk-ok-1862-g.html](https://pan.bg/view_article-37-7640-bylgari-kaikchii-gemidzhii-karmykchii-i-ribari-v-ruschuk-ok-1862-g.html)

на българската общност. Според много пътешественици, преминали през Русе, водите на река Дунав са богати на риба и риболовът е един от основните поминъци на населението - отбелязва Теодора Бакърджиева.

В книгата си "Риболовът у българите" (Монтана, 1995 г.) Рачо Змеев посочва, че в средата на XIX в. Русе се издига като средище - износител на риба. Според същия автор риболовът като поминък в Русе датира от края на XIX и началото на XX век с появата на махалата Сарая, в устието на р. Русенски Лом, край брега на Дунава.

Животът, поминъкът и дейностите на местната общност винаги са били тясно свързани с р. Дунав.

В публикация „От архивите на русенския Яхтклуб“ с автор: Д-р Надежда Цветкова, Гл. експерт в Държавен архив-Русе<sup>4</sup> се отбелязва, че след Първата световна война постепенно е възстановено оживеното корабоплаване по река Дунав. Появяват се първите пътешественици по реката, които плават с малки яhti и лодки към долното течение и делтата или се отправят към Черно море. Русенци са провокирани от новите видове лодки, предназначени само за спорт. В резултат по кейовете успоредно с традиционните рибарски се появяват и нови видове спортни лодки – „падел“, „каяк“ и „русалка“. Някои от тях са изработени от местни майстори. През лятото на 1930 г., по инициатива на доктор Иван Червениванов бивш кмет на града и виден градски общественик, е излъчена група, която инициира основаването на клуб. Създаденото учредително тяло се договаря с управата на русенското пристанище за създаване на сдружение, което ще бъде полезно и за двете страни. Определено е място за пристан на лодките и е договорено построяването на помещение за инвентара. Учредителите предоставят средства за направа на малък понтон и решават новото сдружение да се именува „Яхтклуб“. Основната цел пред новоосновеното сдружение е „да се използват най-благоприятно възможностите, които река Дунав така щедро предлага за спортна и възпитателна работа“. Притежателите на лодки осъзнават предимствата, които членуването в Яхтклуба предлага и през 1932 г. значително нараства членската маса.

Посоченото доказва, че традициите на местните общности на територията на Русе са дълбоко свързани с възможностите, които предлага р. Дунав – рибарство, изработване на лодки, спорт – плаване с лодки. В материала се посочват факти, сочещи, че в Русе е имало местни майстори, изработващи лодки. Създаването на сдружения, чрез които местните общности да използват по-пълноценно възможностите, които р. Дунав предлага, също са осъзната необходимост и изразяват прогресивния дух на русенци още през далечната 1930 г.

Темата за културното наследство на рибарските общности е обект на постоянен изследователски интерес и от страна на Историческия музей в Русе, това се илюстрира чрез подредена във фоайето на музея витрина за риболова по река Дунав. На нея са показани експонати, сред които традиционно използвани в миналото такъми за риболов от местните рибари. Множество гравюри, фотографии и пощенски картички са запечатали доказателства за това, че рибарството и пристанищните дейности в Русе през вековете са били сред водещите фактори за развитието на региона. Историческия музей в Русе разполага с експонати, представящи факти за живота на

<sup>4</sup> Източник: <http://free-spirit-city.eu/ot-arhivite-na-rusenskiya-yahtklub>

русенци, множеството от които, очаквано показват, че традиционния поминък е бил свързан с рибарството и пристанищните дейности.<sup>5</sup>

Информация, доказваща че на развитието на рибарството в Русе се е отделяло специално внимание и на него се е гледало като приоритет за територията, се съдържа в Ситуационния анализ на състоянието на Сектор Рибарство в България<sup>6</sup>, изготвен през 2020 г., с възложител Министерството на земеделието, храните и горите на Република България, в него се посочва: „Необходимостта от изкуствено развъждане на риба е осъзната още в края на XIX век. На Първото българско земеделско-промишлено изложение, открито в Пловдив през 1892 г., е направена демонстрация за построяване на изкуствен рибарник. Две-три години по-късно към земеделските училища в Русе и Садово са построени стопанства за развъждане на шаранови видове.“

Местните традиции, свързани с рибарството в Русе са проучени и документирани от екипа на проект „МЕМОФИШ - памет и бъдеще“<sup>7</sup> - представени са в интервюта, снимков и видео материал. Разказани са вкл. лични истории и спомени на хора от Русе, произхождащи от фамилии, занимаващи се традиционно с риболов, добри примери от рибарските общности от българската и румънската страна, запазили своето богато културно наследство, умело съчетаващи използването на наличните ресурси за поминъка си със защитата на околната среда. Наследството на рибарските общности и местните традиции в рибарството са запазени и продължават да се прилагат и днес. Трансграничната зона по река Дунав между България и Румъния е такова място, заредено с културно наследство и природна красота. Рибарските региони и днес пазят незабравени традиции в рибарството, грижа за природата и предлагат възможност посетителите на тези територии да се докоснат до историята на рибарството, приключения и страхотна местна кухня. Риболовът е бил водещ поминък за населението, живеещо покрай Дунав. Сред 10-те селища на трансграничния регион със съхранени традиции на рибарските общности в проекта „МЕМОФИШ“ е представен и Русе. Селищата са обединени по териториалната си близост в двойки, като Русе е представен в комбинация с Гюргево.

Най-използваното приспособление в малките реки е бил сакът (мрежена торба със затворено дъно). В тихи, плитки и мътни води рибата се е ловяла с кош без дъно, а така наречените слепи кошове се залагали на речните бързеи. При бързеите са използвали и леса (вид скара, изплетена от пръти и шума). Почти навсякъде по реките се е употребявала мрежа, наречена серкме или сертме (кръгло приспособление с навит навътре край, образуващо торбичка за рибата). За риболова по Дунав се използват различни мрежи и приспособления като винтер, ости, забкъни, кепчета, котци и др.

В крайдунавските блата и по средното и долно течение на дунавските притоци се срещат рибите дунавски щипок (*Sabanejewia bulgarica*), дунавска мряна (*Barbus barbus*), блескавец (*Alburnoides*

5 Източник: [https://www.museumruse.com/portfolio-items/%d0%ba%d0%be%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d0%b8%d1%8f-%d0%bf%d0%be%d1%89%d0%b5%d0%bd%d1%81%d0%ba%d0%b8-%d0%ba%d0%b0%d1%80%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%ba%d0%b8-%d0%be%d1%82-%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f/#iLightbox\[gallery\\_image\\_1\]/3](https://www.museumruse.com/portfolio-items/%d0%ba%d0%be%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d0%b8%d1%8f-%d0%bf%d0%be%d1%89%d0%b5%d0%bd%d1%81%d0%ba%d0%b8-%d0%ba%d0%b0%d1%80%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%ba%d0%b8-%d0%be%d1%82-%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f/#iLightbox[gallery_image_1]/3)

6 Източник: [www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/pmdr/docs/2020-07/Final%20Draft%20Analysis%20All%2030062020\\_0.pdf](http://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/pmdr/docs/2020-07/Final%20Draft%20Analysis%20All%2030062020_0.pdf)

7 Източник: <https://www.eufunds.bg/bg/node/6186>

bipunctatus), морунаш (*Vimba vimba*), сабица (*Pelecus cultratus*), голяма вретенарка (*Zingel zingel*), малка вретенарка (*Zingel streber*), бибан (*Gymnocephalus cernuus*) и др.

Районът на Русе се характеризира със съхранено нематериално културно наследство, свързано с традициите в рибарството, чрез местния фолклор, местни рибари с лодки, рибарски селища и активни и действащи и в момента рибарски общности. В общините Русе, Иваново и Борово, рибарството е в основата на много местни празници и обичаи, които се отбелязват ежегодно.

Река Дунав е едно от най-атрактивните места за риболов. Видовото разнообразие на речни риби в нея е най-богатото в страната. Същинският дунавски риболов започва с пролетното затопляне, но риболовът зависи и от нивото на реката, което през пролетта се колебае чувствително. С пролетните си високи и мътни води реката не е най-доброто място за риболов. В момента обаче, в който се установи постоянно, макар и високо ниво след преминаването на буйната вода, бреговете се изпълват с рибари. Особеност на дунавския риболов е, че поради често променящото се ниво на реката, местата, на които се лови риба се променят ежедневно, тъй като използваните предния ден места, на следващия или са под водата, или са прекалено далеч от нея. Понякога се налага няколко пъти на ден рибарите да се местят в търсене на подходящо място.

Уловът включва и едри дунавски риби. Амур, едър шаран или мряна изискват специален начин на риболов. Отминало е времето, когато за два часа с две въдици и топка качамак, рибарите са се прибирали вкъщи с богат улов. Рибата многократно е намаляла, а същевременно има конкуренция за добри места за риболов. Времето, когато семействата са се изхранвали с риболов е отминало, но този традиционен поминък, днес има ново, важно значение за местните хора и развитието на региона.

В публикувания документ „Рибарството в България“<sup>8</sup>, съставен по искане на комисията по рибно стопанство на Европейския парламент, юни 2011 г., е отбелязано, че: „Риболовният флот по река Дунав се състои от около 1 100 плавателни съда, концентрирани най-вече в 4 области, сред които е и област Русе. Относно Асоциациите на производители, в цитирания документ се посочва: „В България няма организации на производителите по смисъла на европейското законодателство (Регламент (ЕО) № 104/2000). Въпреки това има няколко асоциации на рибарите и на производителите на риба със статут на НПО, които биха могли да формират основа за организация на производителите (МЗХ-НСПРА 2007–2013 г.). Сред основните цитирани асоциации на производителите е: Асоциация на производителите на риба, Русе (АПРР), което недвусмислено доказва към посочения период наличието на местен бизнес, активно реализиращ дейности в сектор „Рибарство“.

В Ситуационния анализ на състоянието на Сектор Рибарство в България<sup>9</sup>, изготвен по поръчка на МЗХГ е публикувана информация, доказваща активната дейност на местните рибарските общности (към момента на изготвяне на документа - 2020 г.). В него се посочва, че 7 регистрирани

<sup>8</sup> Източник: [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2011/460049/IPOL-PECH\\_NT\(2011\)460049\\_BG.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2011/460049/IPOL-PECH_NT(2011)460049_BG.pdf)

<sup>9</sup>

Източник: [www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/pmdr/docs/202007/Final%20Draft%20Analysis%20All%2030062020\\_0.pdf](http://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/pmdr/docs/202007/Final%20Draft%20Analysis%20All%2030062020_0.pdf)

сдружения на любителите риболовци в Русе участват в извършването на зарибяване на държавните водни обекти.

По искане на Председателя на УС на МИРГ Русе-Иваново-Борово, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури е предоставила през м. май 2025 г. следните данни относно наличие на традиции в рибарството през последните 20 и повече години на територията на общините Русе, Иваново, Борово:

1. Брой регистрирани на територията на териториално звено Русе плавателни съдове /риболовен флот/ по години за периода от 2007 до настоящия момент

Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Брой кораби	169	196	209	236	252	262	279	289	292

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Брой кораби	301	314	318	326	329	339	348	362	369	371

*Извадката е за кораби с пристанище на регистрация Русе към 31.12 на всяка календарна година*

2. Брой издадени разрешителни за стопански риболов на територията на териториално звено Русе за периода от 2006 г. до настоящия момент, в т. ч. име на физическо/юридическо лице и адрес

Година	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
РСР Брой	269	187	17	8	29	22	24	20	13	9

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
РСР Брой	15	2	4	15	8	20	12	83	17	11

3. Количесва произведена риба от рировъдни стопанства на територията на общините Русе, Иваново, Борово по години за периода от 2007 г. до настоящия момент – за справка Приложение, предоставено от ИАРА

4. Брой регистрирани по години на територията на общините Русе, Иваново и Борово билети за любителски риболов за периода от 2016 г. до настоящия момент

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Русе	5445	5459	5806	6050	6262	5787	6054	6345	6019	2046
Иваново	211	212	226	235	243	225	235	246	234	75
Борово	147	148	157	164	169	156	164	171	163	68

*Издадени билети за годините през които ИАРА има статистическа информация.*

Развитието на рибарството продължава и днес и е сред приоритетите за развитие на територията. През март 2025, Община Русе<sup>10</sup> получава официално удостоверение за регистрация на „Рибно стопанство Николово“. Община Русе завършва успешно процедурата по регистрация на специализирания водностопански обект „Рибно стопанство Николово“. С този акт се предоставя възможност за развъждане и отглеждане на риба и други водни организми в язовир Николово. Удостоверението за вписване в регистъра на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА) е връчено на кмета Пенчо Милков.

Населението на община Борово също е съхранило традициите, свързани с рибарството. Изложените по-горе данни доказват, че традиционния поминък на местните общности е свързан с рибарството през последните 20 и повече години.

Река Дунав играе централна роля и в живота на жителите на община Борово. Територията има дълбоки традиции в риболова и рибарството, които са не само част от икономиката, но и от културната идентичност на местните общности. В селата като Батин, разположени на брега на реката, риболовът е традиционен поминък и важна част от ежедневието. Живописният бряг на река Дунав при с. Батин дава чудесни възможности за спортен риболов. Остров Батин също предлага отлични условия за риболов. Местността „Калето“ в село Батин е известна със своите риболовни възможности и е домакин на ежегодния „Празник на рибата“ - свързан с Деня на река Дунав (29 юни), включващ рибни ястия, както и приготвяне на известната за този край рибена чорба, музика и танци, събирайки местни и гости на региона.

Традициите в риболова и рибарството в община Борово са не само икономически важни, но и съществени за културната идентичност на населението. Чрез съвременни инициативи, местните общности се стремят да съхранят и развият тези традиции в съответствие с принципите на устойчивото развитие.

В Община Иваново се провежда фестивалът "От Поломието до Дунав заедно". Този празник се организира ежегодно в края на август в местността "Стълпище" край село Мечка. Събитието е символично продължение на традиционните събори и панаири, които са се провеждали на това място в миналото. Празникът събира хора от различни населени места, включително и от съседни румънски села, и включва музикални изпълнения, изложби и демонстрации на местни занаяти, свързани вкл. с рибарството.

Село Мечка разполага с рибарници, разположени на брега на река Дунав. Тези рибарници са орнитологично важно място и предоставят възможности и се използват за спортен риболов, привличайки както местни жители, така и туристи.

Община Иваново притежава множество дадености, предлага уникални природни забележителности, които създават благоприятни условия за риболов и отдих, сред тях по-важните са:

---

<sup>10</sup> Източник: <https://obshtinaruse.bg/obshtina-ruse-poluchi-ofitsialno-udostoverenie-za-registratsia-na-ribno-stopanstvo-nikolovo>

- Река Дунав: Основен воден ресурс, предлагащ разнообразие от различни видове риби.
- На около 22 км от гр. Русе, близо до брега на река Дунав, свързани като едно цяло със забележително красива природа и исторически ценности се намират село Мечка и селищно образувание Стълпище. Уникалното скално образувание е обитавано от различни видове птици и риби. По исторически данни може да се съди, че околностите на с. Мечка са заселени преди 2500 г. пр. Хр. и през изтеклите епохи са представлявали важни населени места и крепости на илири и траки, на римляни и византийци, на славяни и българи. През I век от н.е. на 3 км западно от днешното селище е бил построен римският граничен кастил "Урсус" (Мечка), известен по-късно като крепостта "Тримамиум". Останки от крепостта се намират западно от местността Стълпище, бивша махала на липованци-рибари, сега селищно образувание и място за отдих.

- Рибарници в село Мечка: Идеално място за спортен риболов и наблюдение на птици.

Подробна информация, описваща наличните дейности в секторите от устойчивата синя икономика, извършвани на територията на трите общини, участващи в местното партньорство, към момента на изготвяне на СВОМР е изложена в т. 1.4. в настоящата Стратегия.

Отбелязаните до тук факти доказват, че са налични традиции в рибарството и то е свързано от векове с традиционния поминък и културна идентичност на местното население на територията на трите общини Русе, Иваново и Борово.

#### 1.4 Описание на наличните дейности в сектори от устойчивата синя икономика<sup>1</sup> на територията на МИРГ (Подробно се описват дейностите, секторите, в които попадат и локацията им на ниво общини)

Множество дейности, причислени към секторите на устойчивата синя икономика се изпълняват на територията на всяка от общините – партньори в МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Риболовът е сред секторите, включени в „устойчивата синя икономика“, в който се реализират дейности и в трите общини.

Най-често обект на риболов в р. Дунав са риби, като бяла мряна, морунаш, платика, европейски сом, сребриста каракуда, шаран, толостолоб и др. В рамките на ЗМ „Комплекс Алеко-Телика“, в с. Сандрово, община: Русе, се намира най-важното местообитание на 6 вида есетрови риби в Република България – в българския участък на р. Дунав.

Предвид географското положение на Русе, риболовът винаги е бил сред характерните дейности за местното население. Тези традиции са запазени и до днес. Община Русе в партньорство с местни клубове по риболов продължава да си сътрудничи за развитието на риболовните спортове в региона. Традиционно се организират събития и състезания, привличащи много участници от региона.

Това доказва извършване на **дейности на територията на община Русе, причисляващи се към секторите на устойчивата синя икономика, по-конкретно - сектор Туризм и сектор Риболов.**

Под патронажа на Община Русе се провеждат събития, насочени както към деца, така и към възрастни, свързани с развитието на риболова. В Русе има Неделно училище за деца, в което малките риболовци се обучават какви видове риби има в съответния водоем и как се опазват те. Опитни риболовци обучават децата как да пазят природните ресурси, а всяка от срещите завършва с почистване на терена около водоема.

Клубният отбор по спортен риболов в Русе участва в републикански първенства, има международни участия.

На изкуственото езеро с лилиите в лесопарк „Липник“ се провеждат приятелски състезания по фидер риболов, организирани от местен клуб по спортен риболов с подкрепата на Община Русе и със съдействието на местно риболовно сдружение. В езерото има амур, шаран, каракуда и платика.

През 2021 г. местен клуб по спортен риболов реализира благотворителна инициатива и прави дарение на Община Русе от 5000 риби каракуда за зарибяване на езерото в лесопарк „Липник“.

Със събраните средства от състезания по спортен риболов членовете на местен клуб по спортен риболов традиционно организират зарибяване на езерото. Каракудата е сред рибите, които са най-издръжливи на климатични условия. Тя е изключително подходяща за практикуване на спортен риболов. Такава е и целта на благотворителната инициатива – заниманието да стане все по-предпочитан начин за отдих и забавление за русенци. През м. август 2024 местен клуб по риболов организира първото в Русе състезание по нощен фидер риболов на езерото „Липник“. Това е уникално мероприятие без аналог и е проведено със съдействието на Община Русе и ИАРА. Приоритет на организаторите са две основни каузи а именно – събирането на средства за зарибяване на езерото и развиването на спортния риболов.

По десния бряг на р. Русенски Лом се намират рибарници, в близост до с. Красен, общ. Иваново, където се практикува риболов.

От ИАРА е предоставена следната информация за общините Русе, Иваново и Борово:

Броят на издадените активни разрешителни за стопански риболов към 30.06.2024 г. за риболовни кораби с пристанище на регистрация Русе е 364.

Издадените билети за любителски риболов в периода 01.01.2023 г. – 30.06.2024 г. са както следва:

- От ТЗ на ИАРА гр. Русе – 1544 бр.
- От сдружения /териториални риболовни сдружения, регистрирани при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел/ - 10007 бр.

Фирма „Мадикс“, гр. Борово произвежда принадлежности за риболов: захранка, подхранка, кюспе.

Има изкуствено създадени язовири за напояване (основно) и риборазвъждане: яз. „Николово“ при с. Николово, яз. „Образцов чифлик“ (в кв. Образцов чифлик) и яз. „Тетово“ (при с. Тетово).

В землището на с. Николово, на територията на лесопарк „Липник“ се намира езерото „Липник“. Ежегодно община Русе извършва зарибявания на езерото с цел създаване на условия за спортен риболов с каракуда, шаран, бял амур, толстолоб, щука и европейски сом. Броят регистрирани фирми, действащи в областта на риболова, рибарството и аквакултурите на територията на община Русе е 3 за 2020 г.

По данни на ИАРА към м. август 2024 г. на територията на общините Русе, Иваново и Борово има едно активно рибовъдно стопанство - РС Нисово, находящо се в с. Нисово, общ. Иваново, обл. Русе и стопанисвано от НОМАД – Р ЕООД. То е регистрирано в ИАРА на 13.05.2024 г. и няма отчетено производство до момента.

Съгласно регистрите на БАБХ за преработка на рибни продукти и живи двучерупчести, в община Русе има 1 регистрирано предприятие за преработка.

По искане на Председателя на УС на МИРГ Русе-Иваново-Борово Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури е предоставила през м. май 2025 г. следните данни относно наличие на традиции в рибарството през последните 20 и повече години на територията на общините Русе, Иваново, Борово:

1. Брой регистрирани на територията на териториално звено Русе плавателни съдове /риболовен флот/ по години за периода от 2007 до настоящия момент

Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Брой кораби	169	196	209	236	252	262	279	289	292

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Брой кораби	301	314	318	326	329	339	348	362	369	371

*Извадката е за кораби с пристанище на регистрация Русе към 31.12 на всяка календарна година*

2. Брой издадени разрешителни за стопански риболов на територията на териториално звено Русе за периода от 2006 г. до настоящия момент, в т. ч. име на физическо/юридическо лице и адрес

Година	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
РСР Брой	269	187	17	8	29	22	24	20	13	9

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
--------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

РСР										
Брой	15	2	4	15	8	20	12	83	17	11

3. Количесва произведена риба от рировъдни стопанства на територията на общините Русе, Иваново, Борово по години за периода от 2007 г. до настоящия момент – за справка Приложение, предоставено от ИАРА
4. Брой регистрирани по години на територията на общините Русе, Иваново и Борово билети за любителски риболов за периода от 2016 г. до настоящия момент

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Русе	5445	5459	5806	6050	6262	5787	6054	6345	6019	2046
Иваново	211	212	226	235	243	225	235	246	234	75
Борово	147	148	157	164	169	156	164	171	163	68

*Издадени билети за годините през които ИАРА има статистическа информация.*

През март 2025, Община Русе<sup>11</sup> получава официално удостоверение за регистрация на „Рибно стопанство Николово“. Община Русе завършва успешно процедурата по регистрация на специализирания водностопански обект „Рибно стопанство Николово“. С този акт се предоставя възможност за развъждане и отглеждане на риба и други водни организми в язовир Николово. Удостоверението за вписване в регистъра на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА) е връчено на кмета Пенчо Милков.

Пристанищните дейности са традиционни, като в Русе се намира най-голямото българско речно пристанище. В Русе са изградени най-големият брой пристанища в българския участък на р. Дунав – 14 пристанища, от които отворени са 13, с 58 корабни места и капацитет за 95 кораба. На крайбрежната ивица на Русе са разположени пристанища и терминали с национално, регионално и специално предназначение. Порт Русе - част от основната ТЕН-Т мрежа с шест терминала за обработка и транспорт на товари: Изток, Център (пътнически терминал), Запад, Сомовит, Свищов и Тутракан. На него се обработват насипни, генерални товари и товари в транспортни контейнери. Пристанище Русе е най-голямото пътническо пристанище в българския участък със 185-годишна традиция в круизната индустрия. Пристанището разполага със зарядна станция на втечен газ (LNG) за кораби и за камиони, зимовник за 26 плавателни съда и яhti (предстои довършване от бъдещ концесионер).

Като най-силното конкурентно предимство на рибарския район е излазът на река Дунав. Туризмът на територията на местното партньорство, е сред секторите от устойчивата синя икономика, който може силно да се повлияе от повишаването на икономическата дейност и активност на местните

<sup>11</sup> Източник: <https://obshtinaruse.bg/obshtina-ruse-poluchi-ofitsialno-udostoverenie-za-registratsia-na-ribno-stopanstvo-nikolovo>

рибарски общности. Секторът има потенциал и възможности да бъде по-ефективно свързан и благоприятно повлиян от развитието на рибарството и аквакултурите на територията и така да допринесе за по-висока добавена стойност в бъдеще, както и за развитието на секторите на синята икономика като цяло.

Отличителни характеристики на град Русе и община са притежаваните природни дадености, съчетани с уникално културно-историческо наследство с национално и световно значение. Културното наследство на региона е комплексен ресурс за национален и международен туризъм, обусловен и от наличието на основния фактор – р. Дунав.

От гледна точка на развитието на туризма, силна страна на територията на община Иваново е наличието както на съхранена природа, така и на традициите на района, които са предпоставка за развитието на земеделие и местен (екологичен, селски) туризъм.

Поради своите природно-климатични и културно-исторически дадености община Борово е включена в Националния списък на общините с потенциал за развитие на селски туризъм. Освен това тя предоставя ресурси и за развитие на културен, ловен, риболовен, познавателен туризъм, екотуризъм и др.

Живописният бряг на р. Дунав при с. Батин, както и остров Батин предоставят възможности за почивка, лов и спортен риболов. В с. Екзарх Йосиф – община Борово, се намира единствената в Русенска област етнографска сбирка на открито и зоокът. Атрактивността на общината трябва да бъде представена като съвкупност от нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство. Народните традиции и културните обичаи са нематериалния ресурс, които може да задържи посетителите в общината и да повиши нейната атрактивност и качеството на културния туристически продукт.

Във връзка с риболовната дейност на територията е изключително важно ограничаването на риболовния натиск върху природните запаси и справянето с екологичните предизвикателства. В района има множество защитени зони и видове, в съответствие с Политиката на ЕС, те допринасят за опазване вкл. и на рибното богатство, дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. Това предполага, че дейностите в сектора, свързани с опазване на екосистемите в бъдеще, ще имат приоритетно значение и влияние върху останалите, развивани на територията на местното партньорство сектори, в обхвата на „устойчивата синя икономика“.

Като обобщение - изброените по-горе инициативи, провеждани **на територията на община Русе,** представляват дейности, попадащи в следните секторите на устойчивата синя икономика:

- Пристанищна дейност;
- Речен превоз;
- Риболов;
- Аквакултури;
- Дейности за опазване на екосистемите;
- Туризм.

Посоченото до тук доказва **реализиране на дейности в общ. Иваново, които са попадащи в следните сектори на устойчивата синя икономика:**

- Аквакултури;
- Риболов ;
- Туризм.

**В община Борово се реализират дейности, попадащи в следните сектори на устойчивата синя икономика:**

- Риболов;
- Туризм.

**1.5** Организационна структура (схема) и механизъм на вземане на решения на МИРГ. Предприети действия за привличане на съответните партньори във връзка с подготовката на стратегията и ролята на тези партньори в изпълнението, мониторинга и оценката на стратегията. Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията. Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за ВОМР.

На 09.02.2024 г. в сградата на община Русе, зала „Свети Георги“, на адрес гр. Русе, пл. „Свобода“№6, е проведена среща с потенциални участници за установяването на местно партньорство за учредяване на местна инициативна рибарска група с участието на общините Русе-Иваново-Борово, представители на местния бизнес, граждански организации, представители на рибарския сектор, физически лица - представители на любителския риболов, граждани.

На 20.02.2024 г. е подписано Споразумение за партньорство между Община Русе, Община Иваново, Община Борово, Мадикс ЕООД, Тодоров – 21 ЕООД, КСР „Дунав Русе“, Сдружение „Горни Дунав“, Пиргово за реализиране на проект *„Подготвителни дейности за създаване на Местна инициативна рибарска група /МИРГ/ Община Русе- Община Иваново-Община Борово и*

за разработване на Стратегия за водено от общностите местно развитие за периода 2021-2027 г.“

На 13.09.2024 г. Община Русе, като водещ бенефициент по проект „Подготвителни дейности за създаване на Местна инициативна рибарска група /МИРГ/ Община Русе-Община Иваново-Община Борово и за разработване на Стратегия за водено от общностите местно развитие за периода 2021-2027 г.“ подписва АД №МДР-ИП-01-172 от 13.09.2024 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ПМДРА 2021-2027 г.

Основните дейности по проекта са:

- Учредяване на местно партньорство;
- Популяризиране на подхода ВОМР и популяризиране на процеса на разработване на стратегия за ВОМР, с цел осигуряване на публичност и информираност;
- Обучение на местни лидери и заинтересовани страни;
- Проучвания и анализи на територията;
- Изготвяне на стратегия;
- Координация на подготвителните дейности.

Посоченият проект е изпълнен и отчетен успешно.

На 23.10.2024 г. е проведено Учредителното събрание на МИРГ Русе-Иванов-Борово, на което е приет и Уставът на Сдружението.

Механизмът на взимане на решения в МИРГ Русе-Иваново -Борово

Органи на МИРГ РУСЕ-ИВАНОВО-БОРОВО са:

1. Общото събрание е върховния орган на СДРУЖЕНИЕТО;
2. Управителният съвет е управителния орган на СДРУЖЕНИЕТО

Общото събрание се състои от всички членове на СДРУЖЕНИЕТО.

Юридическите лица участват в събранията чрез лицата, които ги представляват.

Членовете на СДРУЖЕНИЕТО могат да упълномощят с изрично писмено пълномощно физическо лице да ги представлява на едно или неограничен брой заседания на общото събрание. Пълномощниците нямат право да представляват повече от трима членове едновременно и да преупълномощават с правата си трети лица.

Общото събрание:

1. Изменя и допълва Устава;
2. Приема правилник за извършване и отчитане на дейността си, декларации и други вътрешни актове;
3. Избира и освобождава членовете на Управителния съвет на СДРУЖЕНИЕТО;
4. Избира Председател на Управителния съвет на СДРУЖЕНИЕТО.
5. Взема решение за създаване на други колективни образования (комисии и др.).
6. Приема и изключва членове;
7. Взема решение за откриване и закриване на клонове;
8. Взема решение за участие в други организации;
9. Взема решение за преобразуване или прекратяване на СДРУЖЕНИЕТО;
10. Приема основните насоки и програми за дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
11. Приема бюджета на СДРУЖЕНИЕТО;
12. Взема решения относно дължимостта и размера на членския внос или на имуществените вноски;
13. Приема отчета за дейността на Управителния съвет;
14. Отменя решенията на другите органи на СДРУЖЕНИЕТО, които противоречат на закона, Устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
15. Взема решения по всички други въпроси, постановени в негова компетентност от закона или настоящия Устав.

Общото събрание е законно, ако присъстват повече от половината от всички членове. При липса на кворум се отлага с един час по-късно на същото място и при същия дневен ред и се счита за редовно, колкото и членове да се явят.

(2) Общото събрание се председателства от Председателя на Управителния съвет. При отсъствие на Председателя заседанието се ръководи от определен от Управителния съвет негов член.

(3) Кворумът се установява от председателстващото събрание по списък, в който се отразяват имената на присъстващите членове и техните представители, подписва се от тях, заверява се от председателя и секретаря на заседанието и се прилага към протокола за него.

При гласуване, всеки член на СДРУЖЕНИЕТО има право на един глас.

Решенията на Общото събрание се вземат с обикновено мнозинство (50% плюс 1 гласа) от присъстващите. Решенията за изменение и допълване на Устава и за преобразуване или прекратяване на СДРУЖЕНИЕТО се вземат с мнозинство от 2/3 от присъстващите.

Общото събрание не може да взема решения, които не са включени в обявения в поканата дневен ред на заседанието.

Управителният съвет се състои от 7 лица.

Всички членове на Управителния съвет трябва да имат постоянен адрес на територията на общините Русе, Иваново или Борово.

Съставът на УС се определя при спазване на следните изисквания:

1. Представителите на общините Русе, Иваново и Борово в Общото събрание по право са членове и на Управителния съвет, като прекратяват пълномощията си при промяна в решение на Общинския съвет или при други обстоятелства определени в Устава.

2. Останалите членове на УС могат да бъдат представители на частния сектор, банков сектор; представители на преработваща промишленост, неправителствени организации, граждани.

(4) Всеки член на Управителния съвет може да го напусне по своя воля и преди изтичането на мандата му с едномесечно предизвестие, отправено до Управителния съвет.

(5) При системно неучастие на член на Управителния съвет в дейността му или с действия, противоречащи на закона и Устава и уронва неговия престиж, същият може да бъде освободен от Общото събрание, свикано на извънредно заседание по реда на този устав.

Управителният съвет се избира за срок от 5 (пет) години, като неговите членове могат да бъдат преизбрани неограничено.

**Управителният съвет:**

1. Управлява СДРУЖЕНИЕТО и определя обема на представителната власт на отделни негови членове;
2. Ръководи дейността на МИРГ РУСЕ-ИВАНОВО-БОРОВО, когато не заседава Общото събрание, като осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;
3. Разпорежда се с имуществото на СДРУЖЕНИЕТО при спазване изискванията на този Устав;
4. Подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет;
5. Подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на СДРУЖЕНИЕТО;
6. Определя реда и организира извършването на дейността на СДРУЖЕНИЕТО, включително тази в обществена полза и носи отговорност за това;
7. Отговаря за процеса на подготовка и последващо управление на Стратегията за ВОМР на територията на общините Русе, Иваново и Борово.
8. Определя адреса на СДРУЖЕНИЕТО;
9. Приема правила за работата си;
10. Взема решения по други въпроси, освен тези, които са от компетентността на Общото събрание на СДРУЖЕНИЕТО.

(2) Управителният съвет приема организационно-управленската структура, реда за назначаване и освобождаване на персонала, правилата за работната заплата и други вътрешни правила на СДРУЖЕНИЕТО.

Управителният съвет взема решенията си с мнозинство от присъстващите, а тези по чл. 14, ал. 2 от ЗЮЛНЦ – с мнозинство от всички членове.

По решение на Управителния съвет на СДРУЖЕНИЕТО, председателят може да назначи изпълнителен директор, който да осъществява оперативната дейност по прилагане на стратегията

за Водено от общностите местно развитие /ВОМР/ по Програма за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027.

(2) Правата, задължения и обема на представителната власт на изпълнителния директор се определят с трудов договор.

На 30.10.2024 г. са проведени срещи в Община Русе, Община Иваново и Община Борово, с представители на заинтересованите страни. Тези срещи имат информационни характер, като заинтересованите страни са запознати със сключения договор между Община Русе и УО на ПМДРА, планираните дейности и очакваните резултати. На срещите са присъствали общо 33 души.

Срещите са привлекли интереса на различни представители на територията на местното партньорство – общинска администрация на Община Русе, Община Иваново, Община Борово и представители на стопанския и нестопанския сектор на целевата територия. Присъствалите на срещите участници са изразили интерес към потенциалните дейности на новосъздадената МИРГ и ангажираност и желание за участие при разработването и бъдещото изпълнение на Стратегия, която ще допринесе за развитието на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури.

Съответно, тези представители са потенциалните заинтересовани страни, самоопределили се като такива, които биха участвали в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР. На проведените срещи, освен че са идентифицирани заинтересованите страни на местно ниво, участниците са заявили и конкретни свои проектни идеи, които да бъдат включени в обхвата на мерките при разработване на Стратегията.

Участниците в срещите са подробно проучени на база приложените присъствени списъци, обединени са в съответните групи, представляващи следните идентифицирани заинтересовани страни: Представители на бизнеса; Представители на гражданското общество; Представители на публичния сектор на територията на община Русе, община Иваново, Община Борово.

На 31.10.2024 г. МИРГ Русе-Иваново-Борово е учреден и вписан в Регистър на юридически лица с нестопанска цел.

На 04.11.2024 г. са проведени втори кръг от срещи/семинари със заинтересованите страни в Община Русе, Община Иваново и Община Борово. Обсъдени бяха елементите, целите и приоритетите на проекта на стратегия. Заинтересованите страни споделиха конкретни проектни

предложения, които да бъдат включени в проекта на стратегия. Участници в срещите са били общо 61 души.

На база присъствените списъци, изготвени за срещите са обобщени следните заинтересовани страни:

- Представители на общинската администрация;
- Представители на неправителствения сектор, вкл. СНЦ- Култура, спортни клубове, СНЦ – екология, СЦН (рибарски и ловно-рибарски) любителски риболов;
- социална институция; представител на социална, уязвима група;
- Представители на стопанския сектор – местен бизнес; туристически бранш (риболовен туризъм);
- Физически лица – жени, лица под 30 години.

В периода 30.10-13.11.2024 г. , община Русе разработва онлайн проучване „Анкетно проучване за целите на разработване на СВOMP на МИРГ Русе-Иваново-Борово“, което е публикувано на интернет страницата на община Русе, община Иваново и община Борово. Общият брой на участниците в анкетното проучване е 115 души.

За целите на проучванията и анализите са разработени и четири типа анкетни проучвания, за различните заинтересовани групи: за граждани; за бизнес; за кметове на населени места; за рибари. Четирите типа анкетни проучвания са разпространени на хартиен носител. Общият брой на попълнените анкетни карти е 53.

Резултатите от онлайн анкета потвърждават идентифицираните заинтересовани страни на база проведените 2 кръга срещи и четирите типа анкети, попълнени на хартиен носител.

В резултат от проведеното онлайн анкетно проучване и четирите типа анкети са идентифицирани следните заинтересовани страни, които могат да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВOMP:

- Представители на община или кметство - общинска администрация;

- Неправителствени организации – с културна, екологична, спортна и социална насоченост на дейностите;
- Държавни служители;
- Представители на любителския риболов;
- Предприемачи;
- Местни жители, представители на местните общности.

Дефинирано е заключението, че представители на малцинствените групи на територията е важно да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР за да бъдат планирани мерки, от чиито резултати при реализирането на СВОМР, те биха могли потенциално да се възползват. Така ще се осигури социална устойчивост чрез подкрепени от стратегията за ВОМР дейности, допринасящи за справедлив стандарт на живот, посредством създаване на нови работни места и разширяване на възможностите за заетост, вкл. за представители на малцинствени групи от целевата територия.

Обобщени са резултатите, представящи идентифицираните в проучването заинтересовани страни, които могат да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР и които ще се възползват от резултатите на проекта и реализирането на Стратегията за ВОМР. Идентифицирани са следните заинтересовани страни, представители на публичния сектор, стопанския и нестопанския сектор на територията на трите общини: Русе, Иваново и Борово:

**Които могат да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР:**

- Представители на публичния сектор;
- Представители на местния бизнес;
- Инвеститори;
- Представители на местните рибарски общности;
- Представители на неправителствения сектор - с културна, екологична, спортна и социална насоченост на дейностите;
- Представители на образователни институции и организации развиващи научно-изследователска и развойна дейност;
- Представители на социални институции и уязвими групи;
- Представители на малцинства;
- Граждани на територията на община Русе; община Иваново, Община Борово.

## Които ще се възползват от резултатите на проекта и реализирането на Стратегията за

### ВОМР:

- Община Русе, Община Иваново, Община Борово;
- Местен бизнес;
- Местни рибарски общности;
- Неправителствени организации - с културна, екологична, спортна и социална насоченост на дейностите;
- Читалища;
- Организации и институции, реализиращи дейности в сферата на културата;
- Музеи;
- Образователни институции и организации развиващи научно-изследователска и развойна дейност;
- Социални институции;
- Уязвими групи;
- Малцинства;
- Граждани на територията на община Русе; община Иваново, Община Борово.
- Туристи и гости, посещаващи територията на МИРГ Русе, Иваново, Борово.

На 29.11.2024 г. е проведено първото обучение - на местните лидери. Обучени са 14 души.

На 02.12.2024 г. е проведено второ обучение - на местните заинтересовани страни. Обучени са 21 души.

На 10.12.2024 г., в гр. Русе, е проведена конференция, на която е представен проект на Стратегията за ВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово. На конференцията са присъствали над 58 души, като под формата на презентация са разяснени дейностите, операциите (включени в съответната дейност), както и идентифицираните конкретни проектни предложения, от проведените проучвания и анализи на рибарската територия, така и от предложенията на заинтересованите страни.

Проектът на стратегия е предложен и за обществено обсъждане, всички представители на рибарския сектор, са подкрепили набелязаните дейности, операции и проектни идеи.

Анализираните са списъците с участници в: организирани и проведени два кръга от срещи на територията на всяка от общините, включени в местното партньорство: Русе, Иваново, Борово, проведените обучения: на местните лидери и за местните заинтересовани страни, проведеното

обществено обсъждане на проекта на стратегията с местната общност. Анализирани са включилите се в: проведеното онлайн анкетно проучване и четирите типа анкети, като участниците са групирани в категории, според това коя заинтересована страна представляват.

В заключение може да се обобщи, че при проведената консултация за изготвянето на стратегията за ВОМР са привлечени максимално широк кръг представители на всички идентифицирани в анализите заинтересованите страни на територията.

В табличен вид е представен **процесът на участие на местните общности в разработването на стратегията** и включеният брой представители от изброените групи (**Заинтересовани страни**):

Вид дейност за включване на заинтересованите страни в разработването на стратегията	Дата	Място	Общ брой участници	Участвали представители на заинтересованите страни
Първи кръг – 3 информационни срещи със заинтересованите страни	30.10.2024 г.	община Русе, община Иваново община Борово	33	Представители на всички идентифицирани в проучванията и анализите заинтересовани страни:  <ul style="list-style-type: none"> <li>• Представители на общинската администрация;</li> <li>• Представители на неправителствения сектор, вкл. СНЦ- Култура, спортни клубове, СНЦ – екология, СЦН (рибарски и ловно-рибарски) любителски риболов;</li> <li>• Социална институция;</li> <li>• Представител на социална, уязвима група;</li> <li>• Представители на стопанския сектор – местен бизнес; туристически бранш (риболовен туризъм);</li> <li>• Физически лица – жени, лица под 30 години.</li> </ul>
Втори кръг – 3 информационни срещи със заинтересованите страни	04.11.2024 г	община Русе, община Иваново община Борово	61	
Първото обучение на местните лидери	29.11.2024 г.	община Русе	14	Членове на УС и на ОС на МИРГ

Второ обучение, за местните заинтересовани страни	02.12.2024 г.	община Русе	21	Представители на всички идентифицирани в проучванията и анализите заинтересовани страни
Конференция - обществено обсъждане на проекта на стратегията	10.12.2024 г.	Залата на община Русе	58	Представители на всички идентифицирани в проучванията и анализите заинтересовани страни
Онлайн проучване „Анкетно проучване за целите на разработване на СВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово“	30.10-13.11.2024 г.	Публикувано на интернет страницата на община Русе, община Иваново и община Борово	115	Представители на всички идентифицирани в проучванията и анализите заинтересовани страни
Четири типа анкетни проучвания, за различните заинтересовани групи	30.10-13.11.2024 г.	Проведени с участници от община Русе, община Иваново и община Борово	53	Представители на следните идентифицирани в проучванията и анализите заинтересовани страни <ul style="list-style-type: none"> <li>• граждани;</li> <li>• представители на местния бизнес;</li> <li>• кметове на населени места рибари</li> </ul>

В колективен върховен орган (Общо събрание) на МИРГ Русе-Иваново–Борово, членуват 3-те общини от територията на действие на МИРГ и представители от идентифицираните в проучванията и анализите на територията на МИРГ заинтересовани страни, както следва:

На 11.12.2024 г. в Община Русе е проведено Общо събрание на СНЦ „МИРГ Русе-Иваново – Борово“, на което е приет проект на СВОМР.

За популяризиране на подхода ВОМР и резултатите от проекта са изработени два видео клипа с продължителност от 15 минути, публикувани са три статии в местни и регионални медии. „МИРГ Русе-Иваново-Борово“ е новоучредено сдружение за нестопанска цел, но управленския му капацитет е налице, чрез включените в Общото събрание представители на рибарската територия, които притежават опит при управлението и изпълнението на проекти по различни програми, финансирани както от ЕС, така и от национални програми. Изпълнителният директор, който ще бъде назначен, ще притежава минимум 5 години професионален опит в прилагане на европейски

проекти и минимум 1 година управленски опит. Експертът, който ще бъде нает да подпомага дейността на Изпълнителният директор, също ще бъде с опит при разработването на необходимите документи за прилагане на СВОМР. Налице е готовност на представители на МИРГ Русе-Иваново-Борово да предоставят безвъзмезден труд, в т.ч. - Декларация от председателя на „Клуб за спортен риболов Дунав - Русе“, който декларира, че ще бъде лектор на някое от събитията за изпълнение на СВОМР, както и от Община Русе за предоставяне на зала за провеждане на събитие. Ангажирането на опитен експертен и управленски екип на МИРГ, съвместно с наемане на доказани външни експерти, гарантира успешното изпълнение на Стратегията за ВОМР.

Към момента на изготвяне на Стратегията за ВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово Управителният съвет се състои от 7 членове, представители на местната власт – кметовете на 3-те общини, участващи в МИРГ, 2-ма представители на местния бизнес - „Тодоров 21“ ЕООД и „Мадикс“ ЕООД, 2-ма представители на нестопанския сектор– „Клуб за спортен риболов Дунав Русе“ и „Сдружение Горен Дунав – Пиргово“.

В колективния управителен орган (Управителен съвет) на МИРГ Русе-Иваново-Борово, посочените членове са представители на следните идентифицирани в проучванията и анализите на територията на МИРГ заинтересовани страни, както следва:

- 3-ма представители на местната власт;
- 2-ма представители на местния бизнес, осъществяващи дейности в сферата на рибарството;
- 2-ма представители на местните рибарски общности (представители на рибарски/ловно-рибарски сдружения и организация - риболовен туризъм);

Дялът на представителите в колективния управителен орган (Управителен съвет) са както следва: представители на публичния сектор: 3-ма членове или 42,86 %, представителите на стопанския сектор – 2-ма членове или 28, 57 % и представителите на нестопанския сектор - 2-ма членове или 28, 57 %.

В управителния съвет на МИРГ, участват четирима /4/ представители на рибарския сектор.

На 09.06.2025 г., в залата на Община Русе, е проведено Общо събрание на СНЦ „МИРГ Русе-Иваново – Борово“, на което е взето Решение от Общото събрание за одобрение на настоящата стратегията за ВОМР.

В колективния върховен орган (Общо събрание) на МИРГ Русе-Иваново-Борово, дялът на представителите, разпределени по сектори, е както следва:

Представителите на публичния сектор – 23,53%

Представители на стопанския сектор – 29,41%

Представители на нестопанския сектор - 47,06%

Във Общото събрание на МИРГ Русе-Иваново–Борово са включени представители на заинтересовани страни, обвързани с рибарството и идентичността на МИРГ, съгласно анализа на заинтересованите страни, част от стратегията за ВОМР. Те са представители на следните групи:

- 3-ма представители на местната власт – кметовете на 3-те общини, участващи в МИРГ Русе-Иваново–Борово;
- 1 представител на учебна институция (Русенски университет);
- 5-ма представители на местния бизнес;
- 1 представител на организация за социални услуги;
- 1 представител на културна организация,
- 1 представител на екологична организация,
- 1 представител на риболовния туризъм,
- 1 представител физическо лице - жител на територията под 30 години;
- 3-ма представители на рибарски сдружения и ловно-рибарски сдружения

В Общото събрание, съгласно анализа на заинтересованите страни, част от стратегията за ВОМР, има представители на следните групи: жени, жител на територията под 30 години, физическо лице.

#### 1.6 Екип по изпълнение на СВОМР, работно помещение и обезпечаване на работата на МИРГ.

Изпълнителният директор се наема на трудов договор. Изпълнителният директор трябва да притежава:

1. Завършено висше образование, най-малко с образователно-квалификационна степен „Магистър“;
2. Общ професионален опит – минимум 5 години в прилагане на европейски проекти;
3. Управленски опит – минимум 1 година;
4. Опит в разработване, изпълнение, мониторинг, контрол и/или реализиране на най-малко два проекта, финансирани със средства от ЕС;

Минимум един експерт към МИРГ следва да бъде нает на трудов договор към МИРГ.

Експертите към МИРГ трябва да притежават:

1. Завършено висше образование, най-малко с образователно-квалификационна степен „Бакалавър“;
2. Общ професионален опит - минимум 2 година.

3. Опит в разработване, изпълнение, мониторинг, контрол и/или реализиране на най-малко един проект, финансиран със средства от ЕС.

Изпълнителният директор и експертът към МИРГ ще отговорят и на следните изисквания:

- Да не са членове на колективния управителен орган или на контролния орган на МИРГ и да не са свързани лица с член на колективния управителен орган или на контролния орган на МИРГ по смисъла на § 1, т. 13 и т. 14 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа;

- Да не са общински съветници, кметове, заместник-кметове или служители на централна или териториална администрация на изпълнителната власт, на местната власт или на публична организация.

- Да не е лице, което лично или в качеството си на собственик, управител или контролиращ друго лице предоставя консултантски услуги на същата МИРГ, свързани с прилагането на стратегия за ВОМР за периода 2021 – 2027 г.

МИРГ Русе-Иваново-Борово има осигурен офис на адрес: гр. Русе, ул. „Княжеска“ №15, ет. 2. Той е технически обезпечен с необходимата техника и канцеларски материали.

**II.** **Анализ**, свързани с прилагането на ВОМР на територията на МИРГ, SWOT анализ и изведени нужди, потенциал за развитие на рибарската територия. *(анализ на територията, анализ на състоянието на територията от гледна точка на силните и слабите страни, възможностите и заплахите и набелязване на потребностите/нужди, които трябва да бъдат посрещнати в съответната рибарска територия и които са от съществено значение за стратегията).*

**2.1** **Предизвикателства**, научени уроци и предприети до настоящия момент мерки, които са актуални към момента на кандидатстване на територията на МИРГ

В територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово попадат 3 общини: Община Русе , Община Иваново и Община Борово. Населените места, обхванати от МИРГ са общо 34, като за Община Русе са 14, за Община Иваново са 13, и за Община Борово са 7.

Безспорно конкурентно предимство на Община Русе е нейното стратегическо местоположение. Принадлежността към Дунавския макрорегион благоприятства социално-икономическото ѝ развитие. Община Русе е достъпна чрез всички видове транспорт. Русе е кръстопът на два паневропейски коридора: №9 (свързващ Северна с Южна Европа, Балтийско със Средиземно море) и №7 (превръщащ река Дунав във вътрешноконтинентална връзка между Източна и Западна Европа). Пресичането на двата транспортни коридора при Русе поставя региона на картата на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) и създава отлични предпоставки за развитие на транспорта и транспортната инфраструктура.

Конкурентното предимство на община Иваново е границата и с река Дунав на север, а оттам и с възможността за развитие на крайбрежен туризъм, включително и дейности, които са включени в „устойчивата синя икономика“.

Едно от ключовите предимства на общината е наличието на добре развита транспортна инфраструктура. През територията на общината преминава първокласен път I-5 /Русе-В. Търново-Подкова/ - част от Европейски транспортен коридор №9.

Като най-силното конкурентно предимство на рибарския район е излазът на река Дунав, принадлежността към Дунавския макрорегион, преминаващите два паневропейски коридора: №9 (свързващ Северна с Южна Европа, Балтийско със Средиземно море) и №7 (превръщащ река Дунав във вътрешноконтинентална връзка между Източна и Западна Европа), вкл. и транспортният коридор Европа-Кавказ-Азия, известен като ТРАСЕКА.

Предвид географското положение на Русе, риболовът винаги е бил сред характерните дейности за местното население. Тези традиции са запазени и до днес. Община Русе в партньорство с местни клубове по риболов продължава да си сътрудничи за развитието на риболовните спортове в региона. Традиционно се организират събития и състезания, привличащи много участници от региона. В община Русе няма естествени езера и минерални води

По информация на ИАРА:

➤ Броят на издадените активни разрешителни за стопански риболов към 30.06.2024 г. за риболовни кораби с пристанище на регистрацията Русе е 364.

➤ Издадените билети за любителски риболов в периода 01.01.2023 г. – 30.06.2024 г. са както следва:

- От ТЗ на ИАРА гр. Русе – 1544 бр.
- От сдружения /териториални риболовни сдружения, регистрирани при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел/ - 10007 бр.

По данни на ИАРА към м. август 2024 г. на територията на общините Русе, Иваново и Борово има едно активно рибовъдно стопанство - РС Нисово, находящо се в с. Нисово, общ. Иваново, обл. Русе и стопанисвано от НОМАД – Р ЕООД. Съгласно регистрите на БАБХ за преработка на рибни продукти и живи двучерупчести, в община Русе има 1 регистрирано предприятие за преработка.

Фирма Мадикс гр. Борово произвежда принадлежности за риболов: захранка, подхранка, кюспе.

По искане на Председателя на УС на МИРГ Русе-Иваново-Борово Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури е предоставила през м. май 2025 г. следните данни относно наличие на традиции в рибарството през последните 20 и повече години на територията на общините Русе, Иваново, Борово:

5. Брой регистрирани на територията на териториално звено Русе плавателни съдове /риболовен флот/ по години за периода от 2007 до настоящия момент

Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Брой кораби	169	196	209	236	252	262	279	289	292

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
--------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Брой кораби	301	314	318	326	329	339	348	362	369	371
-------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

*Извадката е за кораби с пристанище на регистрация Русе към 31.12 на всяка календарна година*

6. Брой издадени разрешителни за стопански риболов на територията на териториално звено Русе за периода от 2006 г. до настоящия момент, в т. ч. име на физическо/юридическо лице и адрес

Година	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
РСР Брой	269	187	17	8	29	22	24	20	13	9

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
РСР Брой	15	2	4	15	8	20	12	83	17	11

7. Количесва произведена риба от рировъдни стопанства на територията на общините Русе, Иваново, Борово по години за периода от 2007 г. до настоящия момент – за справка Приложение, предоставено от ИАРА
8. Брой регистрирани по години на територията на общините Русе, Иваново и Борово билети за любителски риболов за периода от 2016 г. до настоящия момент

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Русе	5445	5459	5806	6050	6262	5787	6054	6345	6019	2046
Иваново	211	212	226	235	243	225	235	246	234	75
Борово	147	148	157	164	169	156	164	171	163	68

*Издадени билети за годините през които ИАРА има статистическа информация.*

С най-голямо значение е най-северната част на защитената зона „Ломовете“, която обхваща части от землищата на гр. Русе и с. Басарбово и част от територията на Община Иваново. Тази защитена зона е създадена по Директива за опазване на местообитанията 92/43/ЕИО. Само в защитена зона „Ломовете“ са установени 149 вида птици, от които 38 са включени в Червената книга на България, а 59 вида са от европейско природозащитно значение. Предмет на опазване са вкл. и 7 вида риби: Балканска кротушка, Виюн, Голям щипок, Горчивка, Обикновен щипок, Украинска минога, Черна мряна.

Местоположението на Защитена местност „Комплекс Алеко – Телика“ обхваща с. Сандрово, община Русе, община Сливо поле и с. Ряхово. Местността предоставя важна хранителна база за рибните популации в р. Дунав, както и подходящи условия за гнездене, почивка и зимуване на световно застрашени видове птици. Тази част на р. Дунав е най-важното местообитание за 6 вида есетрови риби в България.

Най-голямата защитена територия и съответно която провокира и най-сериозен туристически интерес, е Природен Парк „Русенски Лом“. Намира се на около 20 км югозападно от гр. Русе и обхваща 3 408 ха от долината на р. Русенски Лом и нейните притоци Черни Лом, Бели Лом и Мали

Лом. В реките има 22 вида риби. Основната част на Природен Парк „Русенски Лом“ е разположена в Община Иваново в землищата на селата Иваново, Кошов, Нисово, Червен, Щръклево, Табачка и Сваленик.

Защитена местност „Дойчов остров”, попада в землището на с. Батин, община Борово, област Русе. Територията е обявена за защитена с цел опазване и поддържане вкл. на места (затони) за размножаване на консервационно значими видове риба.

Защитена зона „Батин” включва земи от територията на две общини – Иваново и Борово от област Русе. Зоната включва част от един от най-големите острови на р. Дунав – Батин и голяма част от бившата заливна долина на реката, Предмет на опазване са вкл. 14 вида риби: Балкански щипок, Белопера кротушка, Високотел бибан, Виюн, Голям щипок, Голяма вретенарка, Горчивка, Ивичест бибан, Карагъоз, Малка вретенарка, Обикновен щипок, Распер, Сабица, Украинска минога.

Идентифициран е същественият потенциал и неоползотворена възможност за развитие на местната икономика на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово чрез развитие на синята икономика и конкретно, чрез реализирането на симбиоза между различни отрасли, свързани с поречието на река Дунав, както в първичния, добивен сектор, така и в последващите – вторичен, индустриален и третичен сектор; реализирането на вериги на добавената стойност между различни участници в посочените сектори, както и развитието на релевантни високотехнологични икономически дейности, в частност и в повечето случаи, приложими спрямо промишления сектор в посока преработка и реализация на риба и други водни организми. В допълнение, на национално ниво стратегическата визия за сектор „Рибарство“ е насочена към превръщането му в конкурентоспособен, модерен и динамичен сектор, базиран на устойчиво развитие на рибарството, както и подобряване качеството на живот в рибарските области.

Пристанище Русе е най-голямото българско речно пристанище, а жп гара Русе е свързана с основното Черноморско пристанище – Варна чрез железопътната линия Русе – Варна, което е изключителна предпоставка за развитието на интермодалния транспорт. В Русе са изградени най-големия брой пристанища в българския участък на р. Дунав – 14 пристанища, от които отворени са 13, с 58 корабни места и капацитет за 95 кораба. На крайбрежната ивица на Русе, която се простира от км 505 до км 480, са разположени пристанища и терминали с национално, регионално и специално предназначение. Порт Русе - част от основната ТЕН-Т мрежа с шест терминала за обработка и транспорт на товари: Изток, Център (пътнически терминал), Запад, Сомовит, Свищов и Тутракан. На него се обработват насипни, генерални товари и товари в транспортни контейнери. Пристанище Русе е най-голямото пътническо пристанище в българския участък със 185-годишна традиция в круизната индустрия. Пристанището разполага със зарядна станция на втечен газ (LNG) за кораби и за камиони, зимовник за 26 плавателни съда и яхти (предстои довършване от бъдещ концесионер).

По предоставена от община Русе информация, на база събираната по Наредба 16:

- по чл.53 д, ал. 1, пристанищна такса за посещение на кораб в пристанище Русе, броят на корабопосещенията за периода 01.01.2023г. до 31.12.2023 г. е 754, а за 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. е 289;

- по чл.53 д, ал. 2, на пътнически кораб с кабини за пътници, пасажерска такса, на база официалния пасажерски списък на пътниците, броят на пасажерите за периода 01.01.2023г. до 31.12.2023 г. е 40137, а за 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. е 20036.

По информация, предоставена от ИАРА, броят на регистрирани плавателни съдове (риболовни кораби) в Регистъра на риболовните кораби на територията с пристанище на регистрацията гр. Русе към 30.06.2024 г. е 367, а към м. май 2025 г. е 371.

Затварянето на Русенската корабостроителница блокира корабостроенето и кораборемонта поради липса на възможност за вдигане на док на корабите. Тази традиционна дейност не е достъпна вече по българската част на р. Дунав и собствениците на кораби и ползвателите ползват такива услуги в Румъния.

Броят на акостиралите туристическите кораби е по-малък в сравнение с товарните и до началото на пандемията през 2020 г. относно акостиралите туристическите кораби се наблюдава нарастваща тенденция.

Важен фактор за развитието на речния транспорт е замърсяването на водите на р. Дунав. Чести са постъпващите сигнали за замърсявания в района на речен км 483,300, при канал заустващ отпадни води от гр. Мартен.

Туризмът на територията на местното партньорство, е сектор, който може силно да се повлияе от повишаването на икономическата дейност и активност на местните рибарски общности. Проучването на състоянието на сектора е важно, от гледна точка на определяне на потенциала му и възможностите той да бъде ефективно свързан с развитието на рибарството и аквакултурите на територията и със секторите на синята икономика като цяло и да носи по-висока добавена стойност.

Отличителни характеристики на град Русе и община Русе са притежаваните природни дадености, съчетани с уникално културно-историческо наследство с национално и световно значение. Културното наследство на региона е комплексен ресурс за национален и международен туризъм, обусловен и от наличието на основния фактор – р. Дунав.

От гледна точка на развитието на туризма, силна страна на територията на община Иваново е наличието както на съхранена природа, така и на традициите на района, които са предпоставка за развитието на земеделие и местен (екологичен, селски) туризъм.

Поради своите природно-климатични и културно-исторически дадености община Борово е включена в Националния списък на общините с потенциал за развитие на селски туризъм. Освен това тя предоставя ресурси и за развитие на културен, ловен, риболовен, познавателен туризъм, екотуризм и др.

Живописният бряг на р. Дунав при с. Батин, както и остров Батин предоставят възможности за почивка, лов и спортен риболов. В с. Екзарх Йосиф се намира единствената в Русенска област етнографска сбирка на открито и зоокът. Атрактивността на общината трябва да бъде представена като съвкупност от нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство. Народните традиции и културните обичаи са нематериалния ресурс, който може да задържи

посетителите в общината и да повиши нейната атрактивност и качеството на културния туристически продукт.

С традиционното рибарство на територията на трите общини са свързани и местните празници и обичаи, чрез тях се запазва нематериалното културно наследство на региона и представляват потенциал за развитие на туризма.

Русе участва и в Националния рибен фестивал, „Фестивал на рибата – вкусно и полезно“, който преминава в осем областни центъра. Целта на фестивала е да се даде възможност на производителите да предлагат своята продукция директно на потребителите и да се насърчи консумацията на българска риба. Русе е град с традиции в приготвянето на рибни блюда. За продажба се предлага пресния улов на местните рибари – шаран, амур, сом, бяла риба.

През 2020 г. Русе става домакин на „Празник на дунавската риба“, Организатор на събитието е Министерство на земеделието и храните с домакинството на Община Русе.

Богата програма за Деня на река Дунав подготвя всяка година Община Русе. Празникът се отбелязва с различни концерти, конкурси, творчески работилници и занимания за деца.

Никулден е особено почитан празник в региона на Русе. Смята се, че Свети Никола е покровител на рибарите и моряците, а на трапезата задължително трябва да присъстват рибни ястия. Местните читалища също се включват като организатори на празника, приготвя се традиционна Никулденска рибена чорба, приготвена на жив огън и в автентични котлета от майстори на чорбата. Празникът се чества с различни интересни инициативи и в общините Иваново и Борово. Читалищата организират в селата водосвет за здраве и се приготвя празничен рибен курбан.

Ежегоден празник на рибата и на река Дунав се провежда през м. юни в с. Батин, община Борово. Това е фестивал с местно значение. Организатори са кметство с. Батин и Народно читалище „Селски будител 1928“. Мероприятието се провежда през месец юни, когато се чества Деня на река Дунав.

Принадлежността на Русе към Дунавския регион е фактор, който в голяма степен определя културно-историческото и социално-икономическо развитие на града.

За пространственото развитие на територията определяща роля имат културните коридори и туристическото райониране. Русе е основно ядро на Туристически район „Дунав“.

Обекти с пространствен потенциал в Северен централен регион за развитие на културното наследство са: Античното наследство на Сексагинта Приста, Новото време и модерната европейска култура от края на 19 в. до началото на 20 в. Русе, Свищов, Силистра, Габрово, Разград, центрове на образование и култура, с характерните културни взаимодействия (ортодоксално християнство, католицизъм, мюсюлманско наследство), Русе, Велико Търново, исторически градове, Природен парк „Русенски Лом“ и Скалните църкви край с. Иваново.

Сферата на туризма е един от приоритетите за развитие на община Русе като привлекателна и устойчива туристическа дестинация, предлагаща богат набор от възможности за културноисторически, събитиен, конферентен риболовен и еко туризъм на територията на община Русе.

Територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово има потенциал за развитие в сферата на синята икономика, рибарството и аквакултурите чрез: благоприятното си географско положение, демографски показатели, туризъм, вкл. риболовен, културно-историческото си наследство.

## 2.2 Анализ на заинтересованите страни на територията на МИРГ *(Описват се всички заинтересовани страни за развитие на територията на МИРГ. Посочва се каква част от тях ще бъдат представени в стратегията )*

С цел определяне на заинтересованите страни на територията на МИРГ Русе – Иваново – Борово е проведено Проучване на заинтересованите лица на територията на местното партньорство и са идентифицирани потребностите на малцинствените групи. В настоящия раздел са изложени резултатите от посоченото проучване.

Идентифицирани са групите заинтересовани страни, които могат да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР, както и тези, които ще се възползват от резултатите на проекта.

Разгледани са множество източници на информация, в т.ч. стратегически документи и анализи, вкл., кабинетно проучване, проучване на документи, публикувани в интернет, интервюта и присъствени списъци от проведените тематични срещи, анкети, протоколи от проведените срещи за идентифициране и изследване на заинтересованите страни на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово, преглед на участниците, проявили интерес и включили се в онлайн проучването по темата.

Проучена е информация от официални източници, като: НСИ, МЗХ, Областна дирекция „Земеделие” – Русе, РИОСВ – Русе, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури, ПИРО Русе 2021-2027 г., ПИРО Иваново 2021-2027 г., ПИРО Борово 2021-2027 г. и други регионални програмни документи и релевантни Регламенти (ЕС) на Европейския парламент и Съвета.

За целите на идентифициране и изследване на заинтересованите страни на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово са проведени два кръга от срещи на територията и на трите общини.

Провеждането на посочените срещи е широко популяризирано от общинските администрации на трите общини, участващи в МИРГ. На официалните уеб сайтове на трите общини са публикувани покани към широката общественост, целящи привличане на интереса и включване на потенциалните заинтересовани страни в изпълнението на проекта и Стратегията на МИРГ Русе-Иваново-Борово. Информация за срещите е оповестена и на информационните табла в сградите на трите общини, участващи в местното партньорство, както и е популяризирана чрез публикации от Областен информационен център Русе.

На проведените срещи са презентирани структурата на проект на Стратегията за ВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово, вкл. и операциите които ще бъдат финансирани по ПМДРА 2021-2027 г.

Първият кръг от срещи е проведен на 30.10.2024 г., в пресклуба на БТА в гр. Русе, в залата на община Иваново и в залата на Община Борово.

Срещите са привлекли интереса на различни представители на територията на местното партньорство – общинска администрация на Община Русе, Община Иваново, Община Борово и представители на стопанския и нестопанския сектор на целевата територия. Присъствалите на срещите участници са изразили интерес към потенциалните дейности на новосъздадената МИРГ и ангажираност и желание за участие при разработването и бъдещото изпълнение на Стратегия, която ще допринесе за развитието на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури.

Съответно, тези представители са потенциалните заинтересовани страни, самоопределили се като такива, които биха участвали в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР. На проведените срещи, освен че са идентифицирани заинтересованите страни на местно ниво, участниците са заявили и конкретни свои проектни идеи, които да бъдат включени в обхвата на мерките при разработване на Стратегията.

Участниците в срещите са подробно проучени на база приложените присъствени списъци, обединени са в съответните групи, представляващи следните идентифицирани заинтересовани страни: Представители на бизнеса; Представители на гражданското общество; Представители на публичния сектор на територията на община Русе, община Иваново, Община Борово.

Вторият кръг работни срещи с потенциално заинтересовани страни е проведен на 04.11.2024 г., в пресклуба на БТА в гр. Русе, в залата на община Иваново и в залата на Община Борово. На база присъствените списъци, изготвени за срещите са обобщени следните заинтересовани страни:

- Представители на общинската администрация;
- Представители на неправителствения сектор, вкл. СНЦ- Култура, спортни клубове, СНЦ – екология, СЦН (рибарски и ловно-рибарски) любителски риболов;
- Социална институция;
- Представител на социална, уязвима група;
- Представители на стопанския сектор – местен бизнес; туристически бранш (риболовен туризъм);
- Физически лица – жени, лица под 30 години.

В периода 30.10-13.11.2024 г. , община Русе разработва онлайн проучване „Анкетно проучване за целите на разработване на СВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово“, което е публикувано на интернет страницата на община Русе, община Иваново и община Борово. Общият брой на участниците в анкетното проучване е 115 души.

За целите на настоящото проучване са разработени и четири типа анкетни проучвания, за различните заинтересовани групи: за граждани; за бизнес; за кметове на населени места; за рибари. Четирите типа анкетни проучвания са разпространени на хартиен носител. Общият брой на попълнените анкетни карти е **53**.

Част от участниците в посоченото анкетно проучване са споделили конкретни свои идеи, които да бъдат включени в изготвяната Стратегия за ВОМР и изразяват готовност да ги реализират.

Резултатите от онлайн анкета потвърждават идентифицираните заинтересовани страни на база проведените 2 кръга срещи и четирите типа анкети, попълнени на хартиен носител.

В резултат от проведеното онлайн анкетно проучване и четирите типа анкети са идентифицирани следните заинтересовани страни, които могат да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР:

- Представители на община или кметство - общинска администрация;
- Неправителствени организации;
- Държавни служители;
- Представители на любителския риболов;
- Предприемачи;
- Местни жители, представители на местните общности.

Предвид резултатите от онлайн проведеното проучване, относно нагласите на респондентите за включване в процеса на разработване на СВОМР за програмен период 2021-2027 г., би следвало да се обърне специално внимание, на това, как да бъде привлечена най-голямата група (33.30%) участници в проучването, представители на заинтересованите страни, изразили желание да участват, но само при условие че бъдат поканени, което предполага нуждата от официална инициатива или покана за ангажиране в процеса. Това е важен акцент, който трябва да бъде взет под внимание и да се търсят най-успешните механизми за активно привличане на тази група участници.

В учредителния акт на Съдружието, се посочва, че МИРГ Русе – Иваново - Борово ще осъществява дейности, вкл. в сферата на: Подпомагането на социалната интеграция и личностната реализация; подпомагане на социално слабите, на инвалидите или лицата, нуждаещи се от грижи.

Проведеното проучване изследва наличието на етнически малцинства в рибарската област в Русе – Иваново – Борово. Заключениеята от него са: на територията на рибарския район се наблюдава сравнително ниско ниво на безработица, но от групата на безработните най-засегнати са лица с намалена работоспособност/с увреждания и представители на етническите малцинства.

Съчетаването на социално-икономически, здравно-осигурителни, образователни рискови фактори със специфични етнокултурни модели обуславя изолирането на по-голямата част от представителите на малцинствата в рамките на собствена компактна малцинствена група.

Дефинирано е заключението, че представители на малцинствените групи на територията е важно да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР за да бъдат планирани мерки, от чиито резултати при реализирането на СВОМР, те биха могли потенциално да се възползват. Така ще се осигури социална устойчивост чрез подкрепени от стратегията за ВОМР дейности, допринасящи за справедлив стандарт на живот, посредством създаване на нови работни места и разширяване на възможностите за заетост, вкл. за представители на малцинствени групи от целевата територия.

Обобщени са резултатите, представящи идентифицираните в проучването заинтересовани страни, които могат да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР и които ще се възползват от резултатите на проекта и реализирането на Стратегията за ВОМР. Идентифицирани са следните заинтересовани страни, представители на публичния сектор, стопанския и нестопанския сектор на територията на трите общини: Русе, Иваново и Борово:

**Които могат да бъдат привлечени в изпълнението на проекта и Стратегията за ВОМР:**

- Представители на публичния сектор;
- Представители на местния бизнес;

- Инвеститори;
- Представители на местните рибарски общности;
- Представители на неправителствения сектор;
- Представители на образователни институции и организации развиващи научно-изследователска и развойна дейност;
- Представители на социални институции и уязвими групи;
- Представители на малцинства;
- Граждани на територията на община Русе; община Иваново, Община Борово.

**Които ще се възползват от резултатите на проекта и реализирането на Стратегията за ВОМР:**

- Община Русе, Община Иваново, Община Борово;
- Местен бизнес;
- Местни рибарски общности;
- Неправителствени организации;
- Читалища;
- Организации и институции, реализиращи дейности в сферата на културата;
- Музеи;
- Образователни институции и организации развиващи научно-изследователска и развойна дейност;
- Социални институции;
- Уязвими групи;
- Малцинства;
- Граждани на територията на община Русе; община Иваново, Община Борово.
- Туристи и гости, посещаващи територията на МИРГ Русе, Иваново, Борово.

Определянето на заинтересованите страни на територията на местното партньорство и отразяването на предложенията на всички тях ще гарантира целесъобразно планиране на операциите, които да бъдат включени в Стратегията и ще позволи увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на рибарската територия, развитие на секторите риболов и аквакултури, гарантиране на оптимална добавена стойност и осигуряване на подкрепа на местните икономики.

В проведено Проучване и секторен анализ на територията на местното партньорство за дефиниране на дейности на МИРГ в подкрепа на икономическия сектор и потенциалните, са разгледани последователно резултатите, получени на база различните прилагани методи за определяне на приоритетните области за интервенции по Стратегията за ВОМР, съобразно заявените нужди на заинтересованите страни:

- Предложения и изразени мнения, проучени на база проведено онлайн проучване „Анкетно проучване за целите на разработване на СВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово“, в което са участвали 115 респонденти от целевата територия;
- Предложения и изразени мнения, проучени на база четири типа анкетни за различните заинтересовани групи: за граждани; за бизнес; за кметове на населени места; за рибари, рибопроизводители и преработватели, с 53 респонденти.

На база проведеното проучване сред заинтересованите страни, приоритизираните от тях направления са подредени по следния начин:

Потенциал за развитие на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово:

1. Икономическият и инвестиционният потенциал;
2. Високообразованите и квалифицирани кадри;
3. Стратегическото местоположение и добра свързаност;
4. Красива и съхранена природа;
5. Богато културно наследство;
6. Изградена публична инфраструктура.

Направления, в които са основните проблеми на територията, които биха могли да се преодолеят чрез мерки, включени в СВОМР за период 2023 – 2027 г. на „МИРГ Русе-Иваново-Борово“:

1. Туризъм;
2. Инфраструктура;
3. Аквакултури и риболов;
4. Икономика;
5. Демография;
6. Околна среда;
7. Пристанищна дейност.

Трите основни проблема, които трябва да бъдат приоритетно решени на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово:

1. Недостатъчно развитие на традиционния поминък, свързан с рибарството.
2. Липса на инвестиции в местната икономика;
3. Недостатъчно дейности свързани с опазване и подобряване на качеството на околната среда;

Силни страни на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово:

1. Туризъм;
2. Културно-историческо и природно наследство;
3. Образование;

Заплахи пред развитието на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово:

1. Липса на инвестиции;
2. Обезлюдяване;
3. Амортизация на инфраструктурата;
4. Липсата на ангажирано с проблемите гражданско общество;
5. Повишаване на риска от бедност;
6. Влошаването на образованието;
7. Повишаване на риска от социално изключване.

Направления, които трябва да бъдат приоритетно подкрепени, за да води Стратегия за ВОМР до устойчиво развитие на територията на МИРГ:

1. Развитие на нишовия туризъм;
2. Стимулиране на местната икономика и местното производство;

3. Подобряване състоянието на околната среда в рибарските територии и смекчаването на негативното влияние върху климата;

4. Създаване на работни места в общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури;

5. Въвеждане на иновации, които да доведат до преход към по-интелигентен растеж на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово;

6. Подкрепа за социални дейности, насочени към всички нуждаещи се групи, вкл. социално приобщаване;

7. Развитие на местните екологични знания.

Проекти на сектори, които трябва да бъдат приоритетно финансирани от бюджета на Стратегията, класирани в следната последователност:

1. Проектите на общината/кметствата;

2. Проекти на местния бизнес;

3. Проекти на неправителствени организации.

Мерки, които съответстват в най-голяма степен на местните потребности и биха допринесли за развитието на територията на МИРГ:

1. Подобряване на условията на живот на територията;

2. Екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултурите с ниско въздействие върху околната среда;

3. Подпомагачи създаването на работни места в рибарството и производството на аквакултури;

4. Укрепване на ролята на общностите, свързани с рибарството и аквакултурите в местното развитие и управлението на местните ресурси;

5. Използване на технологии за подобряване на веригата на доставки на продукти от рибарството и аквакултури;

6. Намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата чрез капитализиране на екологичните активи;

7. Проекти за структурни инвестиции;

8. Насърчаване на развитието на човешкия капитал – обучения, придобиване на нови умения, социален диалог и др.);

9. Насърчаване на социалното благополучие и запазване на културното наследство.

Необходимо ли е включване на дейности в СВОМР, насочени към вътрешнотериториално и транснационално сътрудничество между местни инициативни рибарски групи и организации като МИРГ и МИГ и други сходни организации от страната и чужбина: 88,90 % са отговорили - да, 11,10 % са отговорили - не.

Конкретните предложения, които респондентите в онлайн проучването и четирите типа анкети дават, могат да бъдат обобщени в следните направления:

- Инфраструктура;
- Научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието;
- Риболов;

- Диверсификация на дейностите, създаващи работни места, свързани с рибарството и/или производството на аквакултури.

- Туризъм;
- Иновации;
- Екология;
- Обучение;
- Културно наследство, свързано с рибарството;
- Социалното благополучие и социално-икономическата интеграция;
- Сътрудничество.

Към момента на изготвяне на Стратегията за ВОМР на МИРГ Русе-Иваново–Борово Управителният съвет се състои от 7 членове, представители на местната власт – кметовете на 3-те общини, участващи в МИРГ, 2-ма представители на местния бизнес - „Годоров 21“ ЕООД и „Мадикс“ ЕООД, 2-ма представители на нестопанския сектор– „Клуб за спортен риболов Дунав Русе“ и „Сдружение Горен Дунав – Пиргово“.

В колективния управителен орган (Управителен съвет) на МИРГ Русе-Иваново–Борово, посочените членове са представители на следните идентифицирани в проучванията и анализите на територията на МИРГ заинтересовани страни, както следва:

- 3-ма представители на местната власт;
- 2-ма представители на местния бизнес, осъществяващи дейности в сферата на рибарството;
- 2-ма представители на местните рибарски общности (представители на рибарски/ловно-рибарски сдружения и организация - риболовен туризъм);

Дялът на представителите в колективния управителен орган (Управителен съвет) са както следва: представители на публичния сектор: 3-ма членове или 42,86 %, представителите на стопанския сектор – 2-ма членове или 28, 57 % и представителите на нестопанския сектор - 2-ма членове или 28, 57 %.

В управителния съвет на МИРГ, участват четирима /4/ представители на рибарския сектор.

На 09.06.2025 г. в залата на община Русе е проведено Общо събрание на СНЦ „МИРГ Русе-Иваново – Борово“, на което е взето Решение от Общото събрание за одобрение на настоящата стратегията за ВОМР.

В колективния върховен орган (Общо събрание) на МИРГ Русе-Иваново–Борово, дялът на представителите, разпределени по сектори, е както следва:

Представителите на публичния сектор – 23,53%

Представители на стопанския сектор – 29,41%

Представители на нестопанския сектор - 47,06%

Във Общото събрание на МИРГ Русе-Иваново–Борово са включени представители на заинтересовани страни, обвързани с рибарството и идентичността на МИРГ, съгласно анализа на заинтересованите страни, част от стратегията за ВОМР. Те са представители на следните групи:

- 3-ма представители на местната власт – кметовете на 3-те общини, участващи в МИРГ Русе-Иваново–Борово;
- 1 представител на учебна институция (Русенски университет);
- 5-ма представители на местния бизнес;
- 1 представител на организация за социални услуги;
- 1 представител на културна организация,
- 1 представител на екологична организация,
- 1 представител на риболовния туризъм,
- 1 представител физическо лице - жител на територията под 30 години;
- 3-ма представители на рибарски сдружения и ловно-рибарски сдружения

В Общото събрание, съгласно анализа на заинтересованите страни, част от стратегията за ВОМР има представители на следните групи: жени, жител на територията под 30 години, физическо лице.

### 2.3 SWOT анализ и изведени потребности

SWOT анализ	Обосновка (резюме) на изведените елементи в SWOT анализа
<p><b>Силни страни</b></p> <p>Трите партниращи общини в МИРГ Русе – Иваново - Борово имат стратегическото географско положение на брега на река Дунав, близост до Румъния и столицата й Букурещ и връзка чрез реката със страните от Централна и Западна Европа; Наличие на Дунав мост на територията - най-краткият път до столицата на Румъния – Букурещ; Близост до голямо международно летище – Букурещ; Пресечна точка на четири международни транспортни коридора; Наличие на пристанища и терминали с национално, регионално и специално предназначение. Порт Русе е част от основната TEN-T мрежа; Наличие на най-голямото пътническо пристанище в Русе, в българския участък на р. Дунав; Компактност на територията на МИРГ Русе – Иваново - Борово – съседни територии според</p>	<p><b>Изведените елементи в SWOT анализа са на база извършените анализи, свързани с прилагането на ВОМР на територията на МИРГ Русе – Иваново – Борово, и по-конкретно на база анализа на ситуацията на територията на МИРГ, в това число идентифицираните предизвикателства, и предприетите до настоящия момент мерки, свързани с развитието на територията.</b></p> <p>SWOT анализа определя:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Силните страни, формиращи конкурентните предимства за територията;</li> <li>• Слабите страни, спиращи територията да се развива;</li> </ul>

<p>географското положение на трите общини на брега на река Дунав;</p> <p>Отлични природни дадености (релеф, климат, почви, води);</p> <p>Територия със съхранена природа и запазени компоненти на околната среда;</p> <p>Множество защитени зони и територии, уникални екосистеми, съхранено биоразнообразие;</p> <p>Рибарството и пристанищната дейност са традиционни дейности за местното население и определящи фактори в историческото развитие на региона;</p> <p>Функциониращи активни рибарски общности и рибарски сдружения;</p> <p>Активен стопански риболов с риболовни кораби и любителски риболов;</p> <p>Активни рибовъдни стопанства на територията;</p> <p>Развита преработвателна промишленост, вкл. за преработка на рибни продукти и живи двучерупчести;</p> <p>Дългогодишни традиции в лозаро-винарството, опит в производство на бутикови вина;</p> <p>Добре развит селскостопански сектор, отглеждане на зърнени храни и технически култури, овощни насаждения и лозя;</p> <p>Изработен нов инвестиционния профил „Пристанище на нови възможности“, високо диверсифицирана икономика на услугите и силен индустриален профил на една от общините в местното партньорство - Русе;</p> <p>Добре развити търговия на едро, индустрия, транспорт и складиране, далекосъобщения и куриерски услуги, допълвани от селското стопанство, строителството, хотелиерството и ресторантьорството;</p> <p>Сериозен ръст на инвестициите в сектор Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство, както и в сектор Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения;</p> <p>Привлечени компании, производители на компоненти за най-големите международни автомобилни корпорации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Възможностите, като фактори, които са от помощ за положително развитие на рибарската територия;</li> <li>• Заплахи – всички фактори, които могат да повлияят негативно и да попречат на развитието на територията на МИРГ.</li> </ul> <p>На база изведените в SWOT анализа елементи, може да се направи заключение, че въпреки немалкото констатирани фактори, причислени като слаби страни, спиращи развитието на територията, силните страни са доминиращи като съотношение между двете категории. Важно е да се отбележи, също като благоприятно обстоятелство, че определените възможности превъзхождат значително както като брой, така и като значение, определените заплахи за територията.</p> <p>Предвид изводите до тук, може да се обобщи, че развитието на територията на МИРГ би могло да се повлияе положително в значителна степен от прилагането на Стратегията за водено от общностите местно развитие (ВОМР) за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово, чрез която биха могли да се преодолеят част от слабите страни и заплахите и да се оползотвори потенциалът на силните страни и възможностите.</p> <p>В тази връзка на база SWOT анализа са определени конкретните потребности, които биха могли да бъдат удовлетворени чрез прилагането на СВМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово.</p> <p>Дефинираните в този раздел потребности, ще бъдат взети предвид при определяне на направленията, в които МИРГ би следвало да осъществява дейности през планирания период 2023 – 2027, за да допринесе чрез дейността си за увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на рибарската територия.</p>
--	--

<p>Бързо развиващи се ИТ и аутсорсинг услуги;  Активна НИРД и развитие на иновации;  Развито трансгранично и международно сътрудничество;  Наличие на структури за подкрепа на бизнеса като клъстери, бизнес центрове, регионални структури на Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара, Индустриални зони, логистични паркове и международно представени бизнес мрежи;  Множество активни нестопански организации;  Добре развити социални услуги за деца и пълнолетни лица;  Добре изградена система от институции за образование, силно професионално образование, вкл. Професионална гимназия по корабостроене и корабоплаване, Многопрофилен университет и Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – филиал Русе;  Наличие на високообразовани и квалифицирани кадри;  Добре развита културна инфраструктура и разнообразен културен календар;  Множество местни традиции и празници, съхраняващи нематериалното културно наследство на територията, свързано с рибарството;  Богато културно-историческо наследство и наличие на природни забележителности, вкл. 1 от 9-те обекта в България, обявени от ЮНЕСКО за световно културно и природно наследство;  Разпознаваема дестинация за круизните компании;  Изградена инфраструктура за достъп до туристическите обекти в региона;  Наличие на Туристически информационен център;  Активна мрежа от читалища и добре резултата художествената самодейност;</p>	<p>Рибарството и пристанищната дейност са традиционни дейности за местното население и определящи фактори в историческото развитие на региона. Налице са функциониращи активни рибарски общности и рибарски сдружения, активен стопански риболов с риболовни кораби и любителски риболов и наличие на рибовъдни и преработвателни стопанства на територията, вкл. за преработка на рибни продукти и живи двучерупчести.</p> <p>В настоящия раздел са определени нуждите, отнасящи се конкретно до сектора, от гледна точка на това, да се развива устойчиво в бъдеще рибарската територия.</p> <p>Един от факторите, който ще е определящ за развитието на територията, е свързан с човешките ресурси и във връзка с това е важно да се акцентира върху идентифицираната неблагоприятна демографска характеристика на територията и съответно нуждата от целенасочени мерки за преодоляване на тази слаба страна.</p> <p>Допълнително, налице е липса на квалифицирана работна сила в съответствие с пазара на труда, вкл. и в сектора на рибарството и аквакултурите, цялостно влошаване на качеството на работната сила и риск от бедност в малките населени места на територията.</p> <p>Преодоляването на негативните демографски тенденции, характеризиращи територията на МИРГ Русе – Иваново – Борово би могло да се определи като водеща потребност, към която да бъдат адресирани мерки, свързани със създаването на благоприятна среда за живеене, труд, отдых, вкл. и насърчаване на социалното благополучие и социално-икономическата интеграция на уязвими социални групи. Отбелязаната потребност е от съществено значение за рибарска територия и ще бъде от значение за стратегията, тъй като чрез дейността си МИРГ би могла да повлияе за</p>
<p><b>Слаби страни</b>  Неблагоприятна демографска характеристика на територията;  Устойчива тенденция на спад на населението;  Отрицателни стойности на естествения прираст на населението;</p>	

<p>Продължаваща тенденцията за остаряване на населението;</p> <p>Доходите на домакинствата в Област Русе са под средните за страната;</p> <p>Недостатъчно развита инфраструктура ограничава развитието на икономиката и привличането на чуждестранни инвестиции;</p> <p>В малките населени места има улици без асфалтово покритие.</p> <p>Проблемно е състояние на пътната и улична инфраструктура непосредствено в зоната на ГКПП Дунав мост.</p> <p>Чести аварии по ВиК мрежата;</p> <p>Липса на канализационна система в малките населени места на територията;</p> <p>Замърсяването на въздуха с ФПЧ;</p> <p>Зависимост от румънското корабостроене поради затваряне на Русенската корабостроителница;</p> <p>Засиленото човешко присъствие в защитените територии;</p> <p>Липсват изследвания за състоянието на рибните ресурси;</p> <p>Недостиг на квалифицирана работна ръка за секторите от преработващата промишленост;</p> <p>Слаба диверсификация на местната икономика на територията на общините Иваново и Борово;</p> <p>Недостатъчно ефективни мерки против браконьерството и незаконният риболов;</p> <p>Недостатъчна инфраструктура и услуги, свързани с риболовната дейност, вкл. с разтоварването, изкупуването и съхранението на аквакултури – борси и свързваща с тях инфраструктура.</p> <p>Недостатъчно изградена инфраструктура за осветление и видеонаблюдение на рибарските селища;</p> <p>Липса на осигурени безопасни условия на труд за заетите в сектор Рибарство и аквакултури;</p> <p>Неефективни и неосъвременени мрежи за дистрибуция на аквапродуктите;</p> <p>Неизползван туристически потенциал на територията;</p>	<p>задържането и квалифицирането на работна ръка, необходима за развитието на сектора на целевата територия.</p> <p>Предвид изложеното до тук е формулирана следната потребност:</p> <p><b>Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на Синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора.</b></p> <p>Друго предизвикателство е недостатъчно доброто състояние на инфраструктурата, ограничаващо развитието на местната икономиката, вкл. на инфраструктурата, свързана със сектор Рибарство и аквакултури. Отчетена е необходимост от изграждане и модернизация на риболовната инфраструктура, вкл. такава, осигуряваща разтоварването, изкупуването и съхранението на аквакултури – борси и свързваща с тях инфраструктура. Недостатъчна е или липсва изградена инфраструктура за осветление и видеонаблюдение на рибарските селища.</p> <p>Налице е необходимост от подобряване на транспортната достъпност до риболовни места и рибовъдни обекти, изграждане и модернизация на риболовна инфраструктура (лодкостоянки, платформи, зони за отдих, осветление и видеонаблюдение) и създаване на нови съоръжения за улесняване на спортния риболов.</p> <p>На база изведените до тук констатации, е идентифицирана:</p> <p><b>Потребност 2. Необходимост от подобряване на инфраструктурата в рибарските пристанища и рибни борси, както и довеждащата до тях инфраструктура</b></p>
--	--

<p>Малко предлагане на туристически продукти свързани с р. Дунав извън регатите/походите на туристическите дружества;</p> <p>Липсва интеграция между водния и риболовния туризъм и местни културно исторически обекти;</p> <p>Недостатъчно развита довеждаща туристическа инфраструктура;</p> <p>Недостатъчна квалификация на заетите в сектор Туризъм;</p> <p>Недостатъчно популяризиране на културно-историческото и природно наследство;</p> <p>Ограничен брой туристически услуги;</p> <p>Недостатъчно използване на крайбрежните градски зони като места за отдих и обекти на туристически интерес;</p> <p>Недостатъчна модернизация и внедрени иновации в селското стопанство;</p> <p>Ограничен достъп до специализирана лекарска помощ в малките населени места на територията;</p> <p>Концентрация на лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ в гр. Русе;</p> <p>Липса на аптеки в голяма част от населените места на територията;</p>	<p>Друго предизвикателство пред развитието на сектора на територията е свързано с опазването на компонентите на околната среда. Липсата на изследвания за състоянието на рибните ресурси в района, браконьерството и наличието на засилено човешко присъствие в защитените територии изискват специално внимание за да се осигури бъдещото устойчивото и екологосъобразно развитие на сектора.</p> <p>Налице е необходимост от мониторинг и оценка на рибните популации, насърчаване на устойчиви риболовни практики, опазване и възстановяване на рибните ресурси и водните екосистеми, както и по-успешно управление на защитените зони на територията, опазване на биоразнообразието и екосистемите, както и прилагане на решения за екологично управление, вкл. ограничаване на незаконните риболовни практики.</p> <p>Друго предизвикателство, не само за целевата територия, но и в глобален мащаб, е свързано с последиците от изменението на климата. Секторът е особено чувствителен към тези промени и в тази връзка, неговото развитие трябва да е насочено към осигуряване на климатична устойчивост, в това число - климатична неутралност по отношение на смекчаване на изменението на климата чрез намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и устойчивост на климата чрез адаптация на</p>
<p><b>Възможности</b></p> <p>Преодоляване на негативните демографски тенденции чрез мерки, свързани със създаването на благоприятна среда за живеене, труд и отдих на територията на МИРГ Русе – Иваново - Борово;</p> <p>Повишаване на възможностите за труд, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика<sup>12</sup> и задържане на трудоспособно население на територията;</p>	

<sup>12</sup> Секторите на устойчивата синя икономика са следните:

- Аквакултури: отглеждането на риба, миди и водни растения в морето или във вътрешните води;
- Риболов (дълбоководен риболов/риболов с парагади);
- Възобновяема енергия (син въглерод): производство на чисто електричество от офшорна вятърна енергия, биогорива, градиенти на соленост, вълни и приливи и др.;
- Пристанищна дейност;
- Дейности за опазване на морските екосистеми (с постоянен характер);
- Морска биотехнология, изследвания и развитие (с постоянен характер);
- Биопроспекция: систематично и организирано търсене на полезни продукти, получени от биоресурси, включително растения, микроорганизми, животни и т.н., които могат да бъдат доразвити за комерсиализация и общи ползи за обществото;
- Морски превоз;
- Туризъм (крайбрежен, морски туризъм).

<p>Използване на възможностите, които дава Европейската политика за развитие на рибарството и аквакултурите, чрез ПМДРА 2021 – 2027 г;</p> <p>Изготвянето на целесъобразна Стратегията за водено от общностите местно развитие (ВОМР) за период 2023 – 2027 г. на „МИРГ Русе-Иваново-Борово предлагаща възможности за увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на рибарската територия;</p> <p>Оползотворяване на потенциала за разнообразяване на икономическите дейности, свързани с рибарството, продуктивни инвестиции в аквакултурите;</p> <p>Диверсификация на продукцията на аквакултурите и отглежданите видове;</p> <p>Модернизация на аквакултурните стопанства, включително подобряване на условията на труд и безопасност за работещите в сектора;</p> <p>Подобряване на средата за пазарно предлагане на продукти от сектор Рибарство и аквакултури;</p> <p>Скъсяване на веригите на доставки и създаване на вериги на добавената стойност, с акцент върху сектор Рибарство и аквакултури на територията;</p> <p>Повишаване на заетостта в сектора на рибарството и аквакултурите, вкл. за младежи, жени и уязвими групи;</p> <p>Развитие на научно-изследователска и иновационна дейност, иновационен трансфер към бизнеса, развиващ дейности в секторите на синята икономика чрез разширяване на сътрудничеството;</p> <p>Засилване на обмена на знания и споделяне на опит в сектор „Рибарство и аквакултури“;</p> <p>Насърчаване на предприемачеството, създаване на нови микро- и малки фирми, вкл. стартираци и социални предприятия в секторите на синята икономика;</p> <p>Инициативи и проекти, насърчаващи публично-частното партньорство за повишаване конкурентоспособността и развитието на синята икономика на територията;</p> <p>Реализиране на инициативи и партньорства с НПО и в частност с организациите в подкрепа на бизнеса,</p>	<p>сектора към изменението на климата и климатичните рискове.</p> <p>Налице е необходимост от развитие на научно-изследователската дейност и прилагане на екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури, които са с ниско въздействие върху околната среда.</p> <p>Предвид изложеното е дефинирана следващата потребност:</p> <p><b>Потребност 3: Необходимост от развитие на устойчива Синя икономика, опазване и защита на екосистемите на територията.</b></p> <p>Не е оползотворен потенциалът на територията за развитие на рибарството и аквакултурите както и разнообразяване на икономическите дейности, свързани с рибарството и продуктивни инвестиции в аквакултурите. Сред причините за това отново е недостигът на квалифицирана работна ръка за секторите от преработващата промишленост, слаба диверсификация на местната икономика на територията на общините Иваново и Борово, недостатъчно услуги на територията, свързани с риболовната дейност, вкл. с изкупуването, съхранението и дистрибуцията на аквакултури. Неефективни и неосъвременени са мрежите за дистрибуция на аквапродуктите. Допълнително затруднение за сектора представлява и зависимостта от румънското корабостроене поради затваряне на Русенската корабостроителница.</p> <p>Отчетена е необходимост от разширяване на дейностите в сектора, диверсификация на продукцията на аквакултурите и отглежданите видове, както и диверсификация на дейностите извън рибарството, подпомагащи създаването на работни места в рибарството и/или производството на аквакултури.</p> <p>Модернизация на аквакултурните стопанства и подобряване на средата за пазарно</p>
--	--

<p>с акцент върху сектор Рибарство и аквакултури на територията;</p> <p>Благоприятна тенденция за повишаване на търсенето и потреблението на аквакултури на национално и европейско ниво;</p> <p>Екологосъобразно развитие на сектора „Рибарство и аквакултури“. Развитие и въвеждане на иновации в сектора и прилагане на принципите на енергоефективна, ниско въглеродна и кръгова икономика;</p> <p>Осъществяване на съществуващия потенциал за използване на възобновяеми енергийни източници и подобряване на енергийната ефективност;</p> <p>Устойчиво развитие на туризма и разгръщане на туристическия потенциал, базиран на местните ресурси и рибарските традиции;</p> <p>Оползотворяване на туристическите ресурси и развитието на различни видове туризъм;</p> <p>Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение популяризиращи риболовен, културен, винен и кулинарен туризъм;</p> <p>Интегриране на крайбрежните зони и развитието им като атрактивно пространство за култура, изкуство и туризъм за жителите и гостите на територията;</p> <p>Намаляване на социалното неравенство и устойчиво териториално развитие;</p> <p>Интегриране на културно-историческото наследство с тематични туристически маршрути в крайбрежните зони;</p> <p>Реконструкция и представяне на значими културни забележителности с висок туристически потенциал;</p> <p>Прилагане на интегриран подход към околната среда: съхраняване и опазване на нейните компоненти; насърчаване на ресурсната ефективност; превенция и управление на риска;</p> <p>Възможности за възобновяване на дейността на Кораборемонтен завод Русе;</p> <p>Изграждането на Интермодален терминал позволяващ съчетаване на различните видове транспорт, привличайки товари от автомобилния към железопътния транспорт;</p> <p>Стартиране на дейността на гражданско летище Русе.</p>	<p>предлагане на продукти от сектор Рибарство и аквакултури, произведени на целевата територия, ще позволи скъсяване на веригите на доставки и създаване на вериги на добавената стойност, с акцент върху сектора.</p> <p>Почти липсва диверсификация на дейностите извън рибарството, подпомагащи създаването на работни места в рибарството и/или производството на аквакултури, в това число неоползотворен е потенциалът на територията за туристически дейности, търговия, развитие на нови бизнеси извън сектора на рибарството, рециклиране, продукти или услуги, разработени извън рибарството, възобновяема енергия.</p> <p>За диверсификация на дейностите извън рибарството, подпомагащи създаването на работни места в рибарството и/или производството на аквакултури и за прилагането на иновации биха могли да благоприятстват бързо развиващите се на територията ИТ и аутсорсинг услуги, наличието на структури за подкрепа на бизнеса, добре изградена система от институции за образование, силно присъстващото професионално образование, вкл. Професионална гимназия по корабостроене и корабоплаване, Многопрофилен университет и Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – филиал Русе и наличието на високообразовани и квалифицирани кадри;</p> <p>Въпреки стратегическото географско положение на рибарската територия на брега на река Дунав и разпознаваемостта ѝ като дестинация за круизните компании, налице е малко предлагане на туристически продукти, свързани с р. Дунав и липса на интеграция между водния и риболовния туризъм и местните културно-исторически обекти.</p> <p>Въпреки наличието на богато културно-историческо наследство, вкл. и обект, обявен от ЮНЕСКО за световно културно и природно</p>
--	---

<p><b>Заплахи</b></p> <p>Продължаващо намаляване и застаряване на населението и нарастване на абсолютния и относителен дял на населението на възраст над 65 години;</p> <p>Обезлюдяващи се малки населени места с преобладаващо възрастно, бедно и уязвимо население с големи потребности от социални грижи и услуги;</p> <p>Последици от пандемичната обстановка;</p> <p>Нестабилната политическа среда и инфлация на национално ниво;</p> <p>Промени в националната и европейската нормативната база по отношение на сектор „Рибарство и аквакултури“;</p> <p>Неизползване на възможностите на публично-частните партньорства за развитие на секторите на синята икономика на територията;</p> <p>Неясноти в нормативната уредба относно местата за лодкостоянки. Неясен правен статут на рибарските селища;</p> <p>Липса на достатъчен общински финансов ресурс за извършване на инфраструктурни интервенции.</p> <p>Липса на квалифицирана работна сила в съответствие на пазара на труда вкл. и в сектора на рибарството и аквакултурите;</p> <p>Влошаване на качеството на работната сила и риск от бедност в малките населени места;</p> <p>Маргинализиране на малцинствените групи поради бедност;</p> <p>Невъзможност за осигуряване на достъпни за всички представители на маргинализираните групи социални услуги на територията;</p> <p>Опасности, свързани с глобалното изменение на климата – суша, наводнения, свлачища и рисковете, свързани с природни бедствия и в Сектора на рибарството и аквакултурите;</p>	<p>наследство и наличие на Туристически информационен център на територията, това наследство остана недобре популяризирано;</p> <p>За опазването му помага активната мрежа от читалища и добре развитата художествена самодейност, както и богатия културен календар на територията и множеството празници, свързани с рибарството.</p> <p>Недостатъчно развита е довеждащата туристическа инфраструктура. Слаба страна представлява и ниската квалификация на заетите в сектор Туризм. Това съвкупно води до малък брой туристи на територията и неоползотворен потенциал за развитие на туризма. Предвид изброените констатации, следващата дефинирана потребност е:</p> <p><b>Потребност 4. Необходимост от диверсификация на икономическите дейности, технологично развитие и стимулиране на иновационния потенциал на територията.</b></p> <p>Територията се характеризира с активна НИРД и развитие на иновации, развито трансгранично и международно сътрудничество и наличие на множество структури за подкрепа на бизнеса и научни организации.</p> <p>Въпреки това са отчетени като неизползвани възможностите на публично-частните партньорства.</p> <p>Налице е също така потенциал за сдружаване и общи дейностите в рамките на активно действащите на територията рибарски неформални и/или формални сдружения и кооперативи, вкл. възможности за създаване на рибарски кооператив, женски клуб и др., което би насърчило предприемачеството, стартиращи фирми и създаването на социални предприятия в секторите на синята икономика. Сътрудничество между бизнеса, развиващ дейност в секторите на синята икономика с научни институции и НПО е друго</p>
<p>Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализа в съответствие с разпоредбите на чл. 29 и чл. 30 от Регламент (ЕС) 2021/1060 и Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027.</p>	

<p>Прилагането на Стратегията за водено от общностите местно развитие (СВОМР) за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово ще допринесе за развитието на територията. Чрез изпълнението на стратегическия документ на МИРГ ще се цели преодоляване на част от слабите страни и заплахите и оползотворяване потенциала на силните страни и възможностите. На база SWOT анализа са определени конкретните потребности, които биха могли да бъдат удовлетворени чрез прилагането на СВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово.</p> <p>Дефинираните в този раздел потребности, кореспондират с направленията, в които МИРГ ще осъществява дейности през планирания период 2023 – 2027, за да допринесе за увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на рибарската територия.</p> <p>Рибарството и пристанищната дейност са сред традиционни дейности, в историческото развитие на територията. Налице са функциониращи активни рибарски общности и рибарски сдружения, активен стопански риболов с риболовни кораби и любителски риболов, рибовъдни и преработвателни стопанства на територията, вкл. за преработка на рибни продукти и живи двучерупчести. Активно се развива и пристанищната дейност в Русе.</p> <p>Конкретните потребности, отнасящи се до сектора, от гледна точка на това, да се развива устойчиво в бъдеще рибарската територия, са следните потребности:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора;</li> <li>2. Необходимост от подобряване на инфраструктурата в рибарските пристанища и рибни борси, както и довеждащата до тях инфраструктура;</li> </ol>	<p>направление, чието развитие ще е благоприятно за развитието на територията на МИРГ.</p> <p>За устойчивото развитие на територията би допринесло и осъществяването на дейности за сътрудничество и обмяна на добри практики между новосформираната МИРГ Русе – Иваново – Борово и други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагащи подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни.</p> <p>Предвид последните изложени обстоятелства, е определена следващата потребност:</p> <p><b>Потребност 5. Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагащи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.</b></p>
--	---

**3:** Необходимост от развитие на устойчива синя икономика, опазване и защита на екосистемите на територията;

**4.** Необходимост от диверсификация на икономическите дейности, технологично развитие и стимулиране на иновационния потенциал на територията;

**5.** Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.

Установените потребности въз основа на SWOT анализа са разгледани в контекста на съответствието им с разпоредбите на чл. 29 и чл. 30 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика.

Чл. 28 гласи: Когато държава членка предоставя подкрепа за интегрираното териториално развитие, това се прави чрез стратегии за териториално или местно развитие в някоя от следните форми:

- а) интегрирани териториални инвестиции;
- б) водено от общностите местно развитие; или
- в) друг териториален инструмент за подкрепа на инициативи, разработени от държавата членка.

В конкретния случай, интегрираното териториално развитие ще се осъществява чрез разработваната СВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово в съответствие с формата,

посочена в Чл. 28, ал. б - водено от общностите местно развитие.

Във връзка с посоченото до тук, Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на „МИРГ Русе-Иваново-Борово“ не попада в хипотезата на Член 29, отнасящ се до Териториални стратегии, изпълнявани съгласно член 28, буква а) или буква в).

Стратегията за ВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово е еднофондова, включва инвестиции, които получават подкрепа от един фонд, в случая безвъзмездната финансова помощ за Стратегията, ще бъде съфинансирана от Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, по ПМДРА 2021-2027.

Във връзка с допусканията в Чл. 30 на Регламент (ЕС) 2021/1060, Стратегията не включва инвестиции, които получават подкрепа от един или няколко фонда, от повече от една програма или от повече от един приоритет на една програма, и съответно действията няма да се изпълняват като интегрирана териториална инвестиция.

Установените потребности въз основа на SWOT анализа за територията, са разгледани в контекста на съответствието им с Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. ПМДРА предоставя подкрепа, чрез която да отговори на основните предизвикателства пред сектор „Рибарство“.

Дефинираните на база SWOT анализа потребности на територията, ще бъдат взети предвид при определяне на направленията, в които МИРГ би следвало да осъществява дейности през планирания период 2023 – 2027 г. Конкретните потребности, отнасящи се до сектора, са определени от гледна точка на това, да се развива устойчиво в бъдеще рибарската територия.

Изведените потребности са водещи при определяне на дейностите и операциите, включени в Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

**Потребностите, към които ще бъдат адресирани планираните в Стратегията дейности**

**съответстват на насочеността на ПМДРА, а именно - към постигането на конкретни цели от европейските политики като: Европейски зелен пакт (ЕЗП), стратегии за Зелен преход (ЗП), Дигитален преход (ДП), добавена стойност на публичните инвестиции, от фермата до трапезата (ФТ), Син растеж (СР), Стратегия за биологично разнообразие (СБР) и др.**

Изпълнението на Приоритет 3 от ПМДРА включва интервенции, важни за развитието на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, в крайбрежните и вътрешните райони на страната и по поречието на р. Дунав. Чрез партньорства между заинтересованите страни се подкрепя намирането на решения на основни проблеми и предизвикателства, свързани с риболовния натиск върху запасите, повишаване на имиджа на рибовъдството, ниската доходност на населението в рибарските райони, напредналата възраст на работната сила и застаряване на населението, задържане на младите хора на територията на рибарските райони и справяне с екологичните предизвикателства.

Определените конкретните потребности за развитието на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово кореспондират с интервенциите, в обхвата на Приоритет 3, насочени към подкрепа, целяща повишаването на качеството на живот на населението в общностите, зависими от рибарството и аквакултурите. Определените потребности са насочени към въвеждането на иновации на територията, дигитализация на ниво производство, проследимост на продуктите, предлагане на пазара, посредством къси вериги на доставка, както и прилагане на принципите за кръгова икономика и допълняемост на дейностите за съживяване на територия и постигане на целите на Синята икономика.

Определените потребности са на база проведените в рамките на изпълнявания проект проучвания, в които чрез различни, изложени подробно в т. 2.2. методи, са привлечени широк кръг заинтересовани страни от местните общности на целевата

територия и са проучени и анализирани мненията, нагласите и предложенията им за развитие на рибарската територия, взети са предвид при изготвяне на SWOT анализа и изведените на негова база потребности съответстват на посочените в Приоритет 3 на ПМДРА предизвикателства:

- Постигане на целите на ЕЗП и прилагане на принципите на СИ на територията на местните инициативни групи (МИГ) по ЕФМДРА чрез въвличане на всички заинтересовани страни;

- По-активно въвличане в изпълнението на подхода на всички заинтересовани страни и улесняване на комуникацията чрез провеждане на обучения, форуми и увеличаване на дейностите/проектите за сътрудничество и активно участие на местни лидери в дейностите на МИГ по ЕФМДРА;

- Запазване и привличане на население от по-развити икономически области/градове към рибарските територии;

- Повишаване на добавената стойност на територията чрез подбор и изпълнение на проекти с високо качество, допълняемост на проектите и комплексен принос към СВОМР;

- Публично-частните партньорства да се ангажират и мобилизират ефективно допълнителни ресурси за развитие на съответната територия;

- Изграждане на адм. капацитет на местно и национално ниво за разработване и изпълнение на СВОМР, чрез формиране на работещи партньорства;

- Повишаване на степента на публичност и прозрачност на всички нива в рамките на общностите, зависими от риболов и аквакултури.

Определените конкретните потребности на база SWOT анализа са основополагащи при определяне на приоритетите, конкретните цели и интервенциите, тъй като предложените видове дейности в Стратегията за водено от общностите местно развитие за период 2023 – 2027 г. на „МИРГ Русе-Иваново-Борово“ ще целят да отговорят на тези нужди.

<p>Интервенциите, в обхвата на Стратегията, са в подкрепа на определените потребности за територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово и ще се реализират съгласно хоризонталните принципи на ЕС, към които се очаква да допринесе Приоритет 3 на ПМДРА. Дейностите, които ще бъдат подкрепени в рамките на Стратегията, ще са насочени съответно в няколко направления: възстановяване и устойчивост, зелен преход, цифров преход, засилване на иновациите за постигане на устойчивост и конкурентоспособност и висока добавена стойност.</p> <p>Съгласно предвиденото в Приоритет 3 на ПМДРА, устойчивостта на интервенциите, включени в Стратегията, ще бъде подкрепена чрез инвестиране в енергийно ефективни проекти, подкрепа за иновации, развитие на човешки капитал, диверсификация на дейностите и доходите към устойчива синя икономика, създаване на работни места (напр. туристически дейности). Зеления преход ще се подкрепи чрез развитие на научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието, екоиновациите и зелените инвестиции в производството на риболов и аквакултури. Цифровият преход ще бъде постигнат чрез подкрепа на пилотни проекти за иновации, подобряване на проследимостта на продуктите и цифровите умения.</p>	
--	--

### III. Цели на стратегията:

#### 3.1 Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията

Целите на стратегията и приоритетите за развитие на територията са определени на база извършени проучвания и анализи на социално-икономическото състояние на територията на МИРГ към момента на кандидатстване, преглед на местните традиции в рибарството, извършваните на територията дейности в секторите от устойчивата синя икономика, определяне на заинтересованите страни за местното развитие на територията на МИРГ и приносът на всяка една от тях за развитието на рибарския район. На база на посоченото до тук е изготвен SWOT анализ и са определени потребностите, които могат да бъдат удовлетворени чрез реализацията на СВOMP на МИРГ Русе-Иваново-Борово. На базата на SWOT анализ и изведените потребности е

извършено стратегическото планиране на развитието на територията на МИРГ, чрез формулиране на целите на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на „МИРГ Русе-Иваново-Борово“ и приоритетите за развитие на територията. Изведените потребности са основна част от логиката на планиране, вкл. определящи и обвързани с извеждането на целите и приоритетите, които ще определят работата на МИРГ през планирания период. Те са както следва:

**Обща цел** на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на „МИРГ Русе-Иваново-Борово: Развитие на устойчива синя икономика и пълноценно използване на възможностите ѝ като основа за развитие на екологичните, културните, социалните и човешките ресурси на територията от МИРГ Русе-Иваново-Борово.

**Приоритети за развитие на територията:**

1. Увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово чрез развитие и диверсификация на дейностите в секторите на синята икономика;
2. Принос към осъществяване на Зелен преход на територията;
3. Принос към осъществяване на Цифров преход на територията;
4. Оползотворяване на потенциала на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури;
5. Сътрудничество във връзка с пълноценното използване на потенциалите на територията в секторите на устойчивата синя икономика.

**Цели, към съответните приоритети:**

1. Цел към приоритет 1. Осъществяване на енергийно ефективни проекти за структурни инвестиции, иновации, развитие на човешки капитал, диверсификация на дейностите и доходите към устойчива синя икономика, създаване на работни места, вкл. чрез туристически дейности, допринасящи за възстановяване и постигане на устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово;
2. Цел към приоритет 2. Развитие на научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието, екоиновациите и зелените инвестиции в риболова и производството на аквакултури, допринасящи за постигане на целите на Зеления преход.
3. Цел към приоритет 3. Реализиране на пилотни проекти за иновации, трансфер на иновации и прилагането им в бизнеса, вкл. иновации по веригата на доставки, развитие и прилагане

на дигитални умения, подобряване на веригата за доставки на продукти от рибарство и аквакултури, проследимостта на продуктите, насочени към целите на Цифровия преход;

4. Цел към приоритет 4. Развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за заетите в сектора, използване на възможностите, предлагани от устойчивата синя икономика за разкриване на работни места, вкл. за представители на уязвими групи, както и развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него;
5. Цел към приоритет 5. Развиване на сътрудничество и обмяна на опит от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.

### 3.2 Принос към политиките на ЕС и подробна обосновка за постигането им:

- Възстановяване и устойчивост;
- Зелен преход;
- Цифров преход;
- Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост;
- Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа;
- Декарбонизация;
- Инвестиции в синя икономика.

Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово ще допринесе за постигане на хоризонталните политики на Европейския съюз. Целите на стратегията и определените приоритети за развитието на територията са в пълно съответствие с хоризонталните политики на Европейския съюз и в този смисъл, ще подкрепят изпълнението на целите на ЕС:

- Възстановяване и устойчивост;
- Зелен преход;
- Цифров преход;

- Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост;
- Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа;
- Декарбонизация;
- Инвестиции в синя икономика.

Определената обща цел на СВОМР е: Развитие на устойчива синя икономика и пълноценно използване на възможностите ѝ като основа за развитие на екологичните, културните, социалните и човешките ресурси на територията от МИРГ Русе-Иваново-Борово. Общата цел кореспондира с всички, посочени по-горе хоризонтални цели на ниво ЕС.

Планираното в общата цел на СВОМР, развитие на устойчива синя икономика, е обвързано пряко със следните хоризонтални политики: Възстановяване и устойчивост; Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост; Инвестиции в синя икономика.

Планираното в общата цел развитие на екологичните ресурси на територията на местното партньорство е обвързано и ще допринесе за постигане на целите, свързани с: Зелен преход; Засилване на иновациите за конкурентоспособност и устойчивост; Декарбонизация.

Частта от общата цел, насочена към развитие на културните, социалните и човешките ресурси на територията от МИРГ Русе-Иваново-Борово съответства и следователно ще подпомогне постигане на следните цели на ниво ЕС: Възстановяване и устойчивост; Цифров преход; Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа;

Предложените Приоритети за развитие на територията също са адресирани към постигане на конкретна цел или към група от няколко цели на ниво ЕС:

**Приоритет 1.** Увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово чрез развитие и диверсификация на дейностите в секторите на синята икономика, съответства и е обвързан едновременно с 7-те хоризонтални цели на ниво ЕС.

**Приоритет 2.** Принос към осъществяване на Зелен преход на територията и **Приоритет 3.** Принос към осъществяване на Цифров преход на територията са ориентирани към съответстваща им цел на ниво европейска политика.

**Приоритет 4 .** Оползотворяване на потенциала на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури е свързан с 7-те хоризонталните политики: Възстановяване и устойчивост; Зелен преход; Цифров преход; Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост; Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа; Декарбонизация; Инвестиции в синя икономика.

**Приоритет 5.** Сътрудничество във връзка с пълноценното използване на потенциалите на територията в секторите на устойчивата синя икономика, е ориентирано към следните политики

на ниво ЕС: Зелен преход; Цифров преход; Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа; Декарбонизация.

Определените цели към отделните приоритети за развитие на територията съответстват и също са ориентирани към хоризонталните цели на европейската политика, което показва потенциалния принос, който би имала Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово към изпълнението на тези цели.

**Цел към приоритет 1.** Осъществяване на енергийно ефективни проекти за структурни инвестиции, иновации, развитие на човешки капитал, диверсификация на дейностите и доходите към устойчива синя икономика, създаване на работни места, вкл. чрез туристически дейности, допринасящи за възстановяване и постигане на устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово, е в подкрепа на постигането на хоризонтални цели на ниво ЕС: Възстановяване и устойчивост; Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост; Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа; Инвестиции в синя икономика.

**Цел към приоритет 2.** Развитие на научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието, екоиновациите и зелените инвестиции в риболова и производството на аквакултури, допринасящи за постигане на целите на Зеления преход, съответно е в подкрепа на хоризонтални цели на ниво ЕС: Зелен преход, Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост; Декарбонизация; Инвестиции в синя икономика.

**Цел към приоритет 3.** Реализиране на пилотни проекти за иновации, трансфер на иновации и прилагането им в бизнеса, вкл. иновации по веригата на доставки, развитие и прилагане на дигитални умения, подобряване на веригата за доставки на продукти от рибарство и аквакултури, проследимостта на продуктите, насочени към целите на Цифровия преход, съответно е в подкрепа на хоризонтална цел на ниво ЕС: Цифров преход; Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост; Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа;

**Цел към приоритет 4.** Развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за заетите в сектора, използване на възможностите, предлагани от устойчивата синя икономика за разкриване на работни места, вкл. за представители на уязвими групи, както и развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него е в подкрепа на хоризонтална цел на ниво ЕС: Възстановяване и устойчивост; Цифров преход; Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост; Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа; Инвестиции в синя икономика.

**Цел към приоритет 5.** Развиване на сътрудничество и обмяна на опит от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика ще допринесе за

постигане на следните цели на ниво ЕС: Зелен преход; Цифров преход; Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа; Декарбонизация.

Дейностите върху, които се акцентира при разработването и изпълнението на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово са пряко обвързани с определените приоритети и цели и са насочени към постигане на напредък в няколко направления - в пълно съответствие с хоризонталните политики на ЕС: възстановяване и устойчивост, зелен преход, цифров преход, засилване на иновациите за постигане на устойчивост и конкурентоспособност и висока добавена стойност.

Предвид изложеното до тук, реализацията на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово ще допринесе за развитие на устойчива синя икономика и пълноценно използване на възможностите ѝ като основа за развитие на екологичните, културните, социалните и човешките ресурси на територията от МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Идентифицираните на база SWOT анализа потребности, цели и приоритети за развитието на територията ще бъдат взети предвид за да бъдат по-фокусирани и целенасочени към нуждите, дейностите, планирани за включване в изпълнението на СВОМР. Така Стратегията ще може в максимална степен да допринесе за повишаване на качеството на живот на населението в общностите на територията на местното партньорство, зависими от рибарството и аквакултурите, което ще благоприятства и справяне с обезлюдяването в малките населени места на територията. Прилагането на стратегията същевременно ще цели да стимулира икономическата и социалната интеграция на различни групи от населението, в това число и уязвими групи. Чрез прилагане на подхода ВОМР ще се цели развитие на синята икономика чрез внедряване на иновации за преход към по-интелигентен растеж на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

В заключение изводът е, че реализацията на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово ще има принос към постигане на Хоризонталните цели на ниво ЕС:

- Възстановяване и устойчивост;
- Зелен преход;
- Цифров преход;
- Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост;
- Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа;
- Декарбонизация;
- Инвестиции в синя икономика.

IV. Списък на видовете дейности и на техния очакван принос към целите на стратегията, на подхода ВОМР съгласно ПМДРА и политиките на ЕС (*видове дейности; допустими кандидати, операции (проекти) и групи разходи, критерии за подбор, интензитет на помощта, индикатори, териториално разпределение на видовете дейности и тяхното в дългосрочен план*)

Планираните видове дейности ще допринесат за постигане на целите на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово и подхода ВОМР съгласно ПМДРА. Видовете дейности и операции, включени в Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово съответстват на Приоритетите за развитие на територията и са насочени към специфичните цели на Приоритетите.

### **Дейност 1. Постигане на целите на Зеления преход и устойчива синя икономика**

Операции в обхвата на дейност 1:

1.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за обновяване и изграждане на лодкостоянки;

1.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за развитие на научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието за ефективни управленски решения на местно ниво;

1.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури с ниско въздействие върху околната среда;

1.4. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата чрез капитализиране на екологичните активи;

1.5. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за съвместно управление на морски защитени зони и други мерки за опазване на биоразнообразието и екосистемите, както и прилагане на решения за екологично управление;

1.6. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за възстановяване и мониторинг на обекти от НАТУРА 2000 и други защитени морски зони (вкл. събиране на отпадъци, изгубени риболовни уреди, морски отпадъци, услуги за биологично разнообразие, вкл. с участието на рибари);

1.7. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за модернизация на аквакултурните стопанства включително подобряване на условията на труд и безопасност за работещите в сектора;

ще окажат принос към постигане на:

**Приоритет 2.** Принос към осъществяване на Зелен преход на територията както и към постигане на **Цел към приоритет 2.** Развитие на научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието, екоиновациите и зелените инвестиции в риболова и производството на аквакултури, допринасящи за постигане на целите на Зеления преход  
и

**Приоритет 4.** Оползотворяване на потенциала на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури и на **Цел към приоритет 4.** Развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, осигуряване на здравословни и безопасни условия на

труд за заетите в сектора, използване на възможностите, предлагани от устойчивата синя икономика за разкриване на работни места, вкл. за представители на уязвими групи, както и развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него;

### **Групи разходи**

Разходи за строително-монтажни работи;

Разходи за инвеститорски контрол, независим строителен надзор, авторски надзор;

Разходи за закупуване на материални активи (вкл. оборудване, съоръжения, машини, плавателни съдове, свързани с изпълнението на проекта, специализирани транспортни средства за превоз на риба и/или други водни организми

Обзавеждане, оборудване, вкл. за безопасност, облекло, консумативи и др.;

Разходи за нематериални активи (закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта, софтуер и др.);

Разходи за услуги, в т.ч.

разходи за популяризиране;

инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технологичен проект;

Разходи за управление:

### **Интензитет на помощта**

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за проекти в изпълнение на стратегията за ВОМР е съгласно разпоредбите на чл. 41 от Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури.

Максимален размер на допустимата безвъзмездна финансова помощ за един проект по стратегия за ВОМР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.

**ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:** Община Русе, Община Иваново, Община Борово, Микро, малки и средни предприятия, които са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите, Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), МИРГ Русе-Иваново-Борово, Рибари и рибарски обединения/сдружения, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Кандидатите следва да има постоянен адрес за физическите лица, и седалище и адрес на управление за еднолични търговци, юридическите лица и НПО, на територията на действие на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

**Кандидатите за финансова помощ трябва да отговарят на изискванията към бенефициентите, описани в Общите условия по мерките от Стратегията за ВОМР на МИРГ „Русе-Иваново-Борово“, финансирани от ПМДРА 2021 – 2027.**

### **Индикатори**

Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за изпълнение на стратегията:

- 1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 12**
- 2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 14**
- 3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 14**

Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.:

- 1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 12**
- 2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 18**
- 3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 16**

### **Дейност 2. Диверсификация на икономическите дейности и дейности за постигане на целите на Цифровия преход**

Операции в обхвата на дейност 2:

2.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за развитие и въвеждане на иновации и изпълнение на пилотни проекти;

2.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за развитие и прилагане на дигитални умения;

2.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за диверсификация на дейностите в или извън рибарството, подпомагащи създаването на работни места в рибарството и/или производството на аквакултури (напр. туристически дейности, вкл. pesca туризъм, търговия, развитие на нови бизнеси в или извън сектора на рибарството, рециклиране, продукти или услуги, разработени извън рибарството, възобновяема енергия и декарбонизация);

2.4. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него;

ще допринесат за постигане на:

**Приоритет 1.** Увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово чрез развитие и диверсификация на дейностите в секторите на синята икономика и **Цел към приоритет 1.** Осъществяване на енергийно ефективни проекти за структурни инвестиции, иновации, развитие на човешки капитал, диверсификация на дейностите и доходите към устойчива синя икономика, създаване на работни места, вкл. чрез

туристически дейности, допринасящи за възстановяване и постигане на устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово,

**Приоритет 3.** Принос към осъществяване на Цифров преход на територията, както и **Цел към приоритет 3.** Реализиране на пилотни проекти за иновации, трансфер на иновации и прилагането им в бизнеса, вкл. иновации по веригата на доставки, развитие и прилагане на дигитални умения, подобряване на веригата за доставки на продукти от рибарство и аквакултури, проследимостта на продуктите, насочени към целите на Цифровия преход

и

**Приоритет 4.** Оползотворяване на потенциала на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури и на **Цел към приоритет 4.** Развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за заетите в сектора, използване на възможностите, предлагани от устойчивата синя икономика за разкриване на работни места, вкл. за представители на уязвими групи, както и развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него

### **Групи разходи**

Разходи за строително-монтажни работи;

Разходи за инвеститорски контрол, независим строителен надзор, авторски надзор;

Разходи за закупуване на материални активи (вкл. оборудване, съоръжения, машини, плавателни съдове, свързани с изпълнението на проекта, специализирани транспортни средства за превоз на риба и/или други водни организми;

Обзавеждане, оборудване, вкл. за безопасност, облекло, консумативи и др.;

Разходи за нематериални активи (закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта, софтуер и др.);

Разходи за услуги, в т.ч.

разходи за популяризиране;

инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технологичен проект;

Разходи за управление:

### **Интензитет на помощта**

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за проекти в изпълнение на стратегията за ВОМР е съгласно разпоредбите на чл. 41 от Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури.

Максимален размер на допустимата безвъзмездна финансова помощ за един проект по стратегията за ВОМР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.

**ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:** Община Русе, Община Иваново, Община Борово, Микро, малки и средни предприятия, които са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите и имат седалище на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово, Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), Рибари и рибарски обединения/ сдружения, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Кандидатите следва да има постоянен адрес за физическите лица, и седалище и адрес на управление за еднолични търговци, юридическите лица и НПО, на територията на действие на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Кандидатите за финансова помощ трябва да отговарят на изискванията към бенефициентите, описани в Общите условия по мерките от Стратегията за ВОМР на МИРГ „Русе-Иваново-Борово“, финансирани от ПМДРА 2021 – 2027.

#### **Индикатори**

Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за изпълнение на стратегията:

1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 1
2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 3
3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 10

Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.:

1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 1
2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 3
3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 10

#### **Дейност 3. Възстановяване и постигане на устойчивост на територията**

Операции в обхвата на дейност 3:

3.1. структурни инвестиции (вкл. за енергийна ефективност и декарбонизация), подобряване на енергийната ефективност на дейностите, свързани с рибарството и аквакултурите;

3.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за изграждане на капацитет и работа в мрежа, разпространение и въвеждане на иновации в съответствие с целите на Стратегията за интелигентна специализация (2021-2027);

3.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за насърчаване развитието на човешкия капитал (обучения, придобиване на нови умения, социален диалог и др.);

3.4. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за осигуряване на здравословна и безопасна среда за заетите в синята икономика и сектор дребномащабен риболов;

3.5. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за насърчаване на социалното благополучие (вкл. на уязвими социални групи, в т.ч. жени, млади хора и маргинализирани групи) чрез засилване на тяхната роля за развитие на рибарската територия;

3.6. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за опазване на културното наследство.

ще допринесе за постигане на:

**Приоритет 1.** Увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово чрез развитие и диверсификация на дейностите в секторите на синята икономика и Цел към приоритет 1. Осъществяване на енергийно ефективни проекти за структурни инвестиции, иновации, развитие на човешки капитал, диверсификация на дейностите и доходите към устойчива синя икономика, създаване на работни места, вкл. чрез туристически дейности, допринасящи за възстановяване и постигане на устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово

и

**Приоритет 4.** Оползотворяване на потенциала на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури и на Цел към приоритет 4. Развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за заетите в сектора, използване на възможностите, предлагани от устойчивата синя икономика за разкриване на работни места, вкл. за представители на уязвими групи, както и развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него;

#### **Групи разходи**

Разходи за строително-монтажни работи;

Разходи за инвеститорски контрол, независим строителен надзор, авторски надзор;

Разходи за закупуване на материални активи (вкл. оборудване, съоръжения, машини, плавателни съдове, свързани с изпълнението на проекта, специализирани транспортни средства за превоз на риба и/или други водни организми;

Обзавеждане, оборудване, вкл. за безопасност, облекло, консумативи и др.;

Разходи за нематериални активи (закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта, софтуер и др.);

Разходи за услуги, в т.ч.

разходи за популяризиране;

инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технологичен проект;

Разходи за управление:

### **Интензитет на помощта**

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за проекти в изпълнение на стратегията за ВОМР е съгласно разпоредбите на чл. 41 от Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури.

Максимален размер на допустимата безвъзмездна финансова помощ за един проект по стратегия за ВОМР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.

**ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ** Община Русе, Община Иваново, Община Борово, Микро, малки и средни предприятия, които са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите и имат седалище на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово, Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), МИРГ Русе-Иваново-Борово, Рибари и рибарски обединения/ сдружения, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, читалища, университети.

Кандидатите следва да има постоянен адрес за физическите лица, и седалище и адрес на управление за еднолични търговци, юридическите лица и НПО, на територията на действие на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Кандидатите за финансова помощ трябва да отговарят на изискванията към бенефициентите, описани в Общите условия по мерките от Стратегията за ВОМР на МИРГ „Русе-Иваново-Борово“, финансирани от ПМДРА 2021 – 2027.

### **Индикатори:**

Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за изпълнение на стратегията:

CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 18

Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) -2

Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.:

CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 35

Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) -2

### **Дейност 4. Подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество**

Операции в обхвата на дейност 4:

4.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за сътрудничество между сектори и структури в рибарската територия;

4.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за сдружаване и общи дейности в рамките на рибарски неформални и/или формални сдружения и кооперативи в рибарската територия (напр. рибарски кооператив, женски клуб и др.);

4.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за укрепване на ролята на общностите, свързани с рибарството и аквакултурите в местното развитие;

ще допринесат за постигане на:

**Приоритет 4.** Оползотворяване на потенциала на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури и Цел към приоритет 4. Развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за заетите в сектора, използване на възможностите, предлагани от устойчивата синя икономика за разкриване на работни места, вкл. за представители на уязвими групи, както и развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него

и

**Приоритет 5.** Сътрудничество във връзка с пълноценното използване на потенциалите на територията в секторите на устойчивата синя икономика и Цел към приоритет 5. Развиване на сътрудничество и обмяна на опит от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.

### **Групи разходи**

Разходи за строително-монтажни работи;

Разходи за инвеститорски контрол, независим строителен надзор, авторски надзор;

Разходи за закупуване на материални активи, вкл. оборудване, съоръжения, машини, плавателни съдове, свързани с изпълнението на проекта, специализирани транспортни средства за превоз на риба и/или други водни организми;

Обзавеждане, оборудване, вкл. за безопасност, облекло, консумативи и др.;

Разходи за нематериални активи (закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта, софтуер и др.);

Разходи за услуги, в т.ч.

разходи за популяризиране;

инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технологичен проект;

Разходи за управление

### **Интензитет на помощта**

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за дейности за сътрудничество и подготвителни дейности за него е до 100 % от общите допустими разходи.

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за проекти в изпълнение на стратегията за ВОМР е съгласно разпоредбите на чл. 41 от Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури.

Максимален размер на допустимата безвъзмездна финансова помощ за един проект по стратегия за ВОМР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.

**ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ** Община Русе, Община Иваново, Община Борово, Микро, малки и средни предприятия, които са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите и имат седалище на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово, Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), МИРГ Русе-Иваново-Борово, Рибари и рибарски обединения/ сдружения, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, читалища, университети.

Кандидатите следва да има постоянен адрес за физическите лица, и седалище и адрес на управление за еднолични търговци, юридическите лица и НПО, на територията на действие на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Кандидатите за финансова помощ трябва да отговарят на изискванията към бенефициентите, описани в Общите условия по мерките от Стратегията за ВОМР на МИРГ „Русе-Иваново-Борово“, финансирани от ПМДРА 2021 – 2027.

Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за изпълнение на стратегията:

1. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 2
2. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 17
3. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) -1
4. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 2

Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.:

1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 1
  2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 2
  3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 39
  4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) -2
- CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 3

**Дейност 5. Създаване на сътрудничество с други местни инициативни рибарски групи или местни инициативни групи в страната и извън нея**

Операции в обхвата на дейност 5:

5.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за подготовка и сътрудничество с други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагащи подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни.

ще допринесат за постигане на:

**Приоритет 5.** Сътрудничество във връзка с пълноценното използване на потенциалите на територията в секторите на устойчивата синя икономика и Цел към приоритет 5. Развиване на сътрудничество и обмяна на опит от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагащи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.

### **Групи разходи**

Разходи за строително-монтажни работи;

Разходи за инвеститорски контрол, независим строителен надзор, авторски надзор;

Разходи за закупуване на материални активи, вкл. оборудване, съоръжения, машини, плавателни съдове, свързани с изпълнението на проекта, специализирани транспортни средства за превоз на риба и/или други водни организми;

Обзавеждане, оборудване, вкл. за безопасност, облекло, консумативи и др.;

Разходи за нематериални активи (закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта, софтуер и др.);

Разходи за услуги, в т.ч.

разходи за популяризиране;

инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технологичен проект;

Разходи за управление:

### **Интензитет на помощта**

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за дейности за сътрудничество и подготвителни дейности за него е до 100 % от общите допустими разходи.

Максимален размер на допустимата безвъзмездна финансова помощ за един проект по стратегия за ВОМР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.

**ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ:** Община Русе, Община Иваново, Община Борово, Микро, малки и средни предприятия, които са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите и имат седалище на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово, Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ),

**МИРГ Русе-Иваново-Борово, Рибари и рибарски обединения/ сдружения, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, читалища, университети.**

**Кандидатите следва да има постоянен адрес за физическите лица, и седалище и адрес на управление за еднолични търговци, юридическите лица и НПО, на територията на действие на МИРГ Русе-Иваново-Борово.**

**Кандидатите за финансова помощ трябва да отговарят на изискванията към бенефициентите, описани в Общите условия по мерките от Стратегията за ВОМР на МИРГ „Русе-Иваново-Борово“, финансирани от ПМДРА 2021 – 2027.**

### **Индикатори**

Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за изпълнение на стратегията:

1. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 7
2. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 1

Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.:

1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 1
  2. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 20
- CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 3

Планираните видове дейности в Стратегията на МИРГ Русе – Иваново – Борово ще допринесат за прилагане на подхода ВОМР съгласно ПМДРА. Те съответстват на Приоритет: 3 от ПМДРА 2021 – 2027 г: Създаване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури, и ще допринесат за постигане на Специфична цел: 3.1. Създаване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури.

Дейностите, включени в стратегията отразяват в максимална степен интересите на заинтересованите страни на територията, определени са на база потребностите на местните общности, занимаващи се с рибарство или аквакултури и ще позволят тези общности да използват по-пълноценно своите възможности, предлагани от устойчивата Синя икономика, превръщайки ги в основа за развитието на екологичните, културните, социалните и човешките ресурси. Включените в Стратегията дейности са не само такива, които са съсредоточени върху рибарството, но и такива, насочени към диверсификация на дейностите, свързани и подкрепящи развитието на рибарство.

Прилагането на предвидените дейности и на Стратегията като цяло, ще позволят разширяване на териториалния обхват на рибарските територии, прилагащи подхода ВОМР. В рамките на

Стратегията са предвидени дейности за сътрудничество, съвместни мероприятия за изграждане на капацитет, популяризиране на подхода, споделяне на добри практики и популяризиране на постигнати резултати с други МИГ и/или МИРГ.

Изпълнението на операциите към съответните дейности в рамките на Стратегията за местно развитие ще подкрепят екологичната, социалната и икономическата устойчивост на територията, свързани с рибарството и аквакултурите, но също така ще подкрепят и изпълнението на хоризонталните политики на Комисията за устойчивост, зелен и цифров преход и гарантиране на оптимална добавена стойност. Предвидени са дейности за насърчаване на диверсификацията, развитие и запазване на икономическите, човешките, социалните и културните ценности, опазване на околната среда и оползотворяване на възможностите на местните общности, за добавяне на стойност и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури и др.

Предвидените в Стратегията дейности ще допринесат за справяне с отбелязаното предизвикателство пред ВОМР, а именно обезлюдяването на много райони около малките населени места на територията на местното партньорство, застаряването на работна сила в сектора на рибарството. В отговор на това са планирани операции, които ще позволят по-добра икономическа и социална интеграция на различни категории население в местните общности на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Дейностите предвиждат в развитието на рибарската територия, включване и по-активна роля на жените, младите хора и маргинализирани групи, справяне с недостига на умения, съживяване на пустеещи райони и създаване на нова икономическа и социална култура, свързана с живота в рибарските територии.

Дейностите са в пълно съответствие и ще подкрепят Хоризонталните приоритети за прилагане на подхода ВОМР през следващия програмен, насочени към:

- Възстановяване и устойчивост;
- Зелен преход;
- Цифров преход;
- Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост;
- Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа.

**Критерии за подбор на проектни предложения:**

Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово включва посочените по-горе дейности и операции, разработени в изпълнение на дефинираните потребности, обща цел на Стратегията за ВОМР, приоритети за развитие на територията и специфични цели в подкрепа на приоритетите. В рамките на Стратегията се създава възможност да бъдат реализирани проектни предложения от бенефициенти на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово Мерките, които ще бъдат насочени към удовлетворяване на потребностите на местните общности и оползотворяване потенциала за развитие на секторите на Синята икономика.

В Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово са включени дейности и операции към тях, които ще бъдат финансирани чрез Стратегията от Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. Дейностите и операциите отразяват интереса и предложенията на всички заинтересованите страни на територията, изразени по време на проведените срещи, в анкетите и проведеното онлайн анкетно проучване.

Всички предложени дейности в Стратегията ще допринесат за разгръщане на потенциала на територията и за запазване и развитие на икономическите, човешките, социалните и културните ценности, опазване на околната среда и оползотворяване на възможностите на местните общности.

Включените в Стратегията за ВОМР дейности, съответно и проектните предложения, които ще бъдат изпълнявани в рамките на дейностите и операциите в Стратегията за ВОМР ще бъдат съобразени с:

- Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент и Съвета за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;

- Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 година за създаване на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури;

- Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление;
- Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027;

**Териториален обхват на Дейностите:** Дейностите по проектите, финансирани в рамките на операциите от Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово, ще се осъществяват единствено и само на територията на действие на МИРГ Русе-Иваново-Борово, а именно в административно-териториалния обхват на общините Русе, Иваново и Борово.

Кандидатите следва да има постоянен адрес за физическите лица, и седалище и адрес на управление за еднолични търговци, юридическите лица и НПО, на територията на действие на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Основните принципи, на които ще се основават критериите са:

- Принос на проектите за решаване на идентифицираните основни потребности на територията на МИРГ;
- Подкрепа за проекти съответстващи на приоритетите за развитие на територията и в подкрепа на изпълнението на съответните специфични цели на Стратегията за ВОМР;
- Съответствие на проектите с планираните местни и регионални политики;
- Съгласуваност и допълняемост между дейностите, операциите и проектните предложения.

При процедура чрез подбор МИРГ ще извършва:

1. оценка на проектното предложение, която включва:

- а) Оценка на административното съответствие и допустимостта;
- б) Техническа и финансова оценка.

2. класиране на одобрените проектни предложения в низходящ ред.

**• Етап а): Оценка на административно съответствие и допустимост**

Проекти, които не отговарят на всички критерии за административно съответствие и допустимост не се допускат до Етап б) Техническа и финансова оценка.

Административните критерии се отнасят за проектни предложения по всички дейности и операции, включени в Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово:

Административни критерии за оценка на проектни предложения по Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово са както следва:

<b>Етап а) Критерии за административно съответствие и допустимост</b>	
Проектното предложение е подадено по реда, определен от МИРГ Русе-Иваново-Борово в Условието за кандидатстване по съответната процедура	ДА/НЕ/ Неприложимо
Кандидатът е допустим, съгласно изискванията в Условието за кандидатстване по операцията.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Включените в проекта дейности са допустими за финансиране съгласно изискванията в Условието за кандидатстване, не са включени недопустими дейности.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Посочените в проектното предложение целеви групи са допустими, съгласно Условието за кандидатстване по операцията.	ДА/НЕ/ Неприложимо

Включените в проекта категории разходи са допустими за финансиране, съгласно Условието за кандидатстване, не са включени недопустими разходи.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Спазени са ограниченията, до определената стойност за съответните видове разходите, за които в Условието за кандидатстване са предвидени ограничения.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Териториалният обхват за изпълнение на проекта съответства на посочения в Условието за кандидатстване.	ДА/НЕ/ Неприложимо
В проектното предложение са заложили съответните приложими индикатори, определени в Условието за кандидатстване по операцията.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Срокът за изпълнението на проектното предложение е съобразен с минималния и максималния срок за изпълнение на проекта, указани в Условието за кандидатстване по операцията.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Представени са доказателства в съответствие с Условието за кандидатстване по операцията за изискуемия административен, финансов и оперативен капацитет на кандидата.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Дейностите не са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Отстраняването на нередовностите в никакъв случай и при никакви обстоятелства не води до подобряване на качеството на проектното предложение	ДА/НЕ/ Неприложимо
Налице са всички изискуеми документи и са попълнени съгласно изискванията и образците и в изискуемата форма, посочени в Условието за кандидатстване.	ДА/НЕ/ Неприложимо
Общата стойност на безвъзмездната финансова помощ не надвишава определения максимален размер съгласно Условието за кандидатстване по конкретната операция.	ДА/НЕ/ Неприложимо
<b>При несъответствие с един или повече от изброените по-горе критерии, отбелязан като приложим за конкретна операция, проектното предложение не се допуска до Етап б) техническа и финансова оценка и се отхвърля.</b>	

Проверката за административно съответствие и допустимост включва и следното:

- Проверка за липса на двойно финансиране;
- Проверка за наличие на изкуствено създадени условия;
- Проверка за минимални помощи;

**Етап б) техническа и финансова оценка** – ще се извършва въз основа на критериите, определени в Условието за кандидатстване за всяка отделна операция от Стратегията за ВОМР на МИРГ Русе – Иваново - Борово. Критериите за оценка на проектните предложения са конкретни за всяка операция, включена към съответната дейност в стратегията за ВОМР. Всички подробни условия за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат определени в

конкретните покани за прием на проектни предложения по всяка операция от настоящата Стратегия за ВОМР.

**Критериите за Техническата и финансова оценка за всяка една от дейностите са посочени по-долу:**

Критериите за техническа и финансова оценка на **Дейност 1. Постигане на целите на Зеления преход и устойчива синя икономика:**

№	Критерии за техническа и финансова оценка на Дейност 1	Тежест на показателите
1.	Проектното предложение е в съответствие и допринася за постигане на приоритетите и изпълнението на съответните специфични цели на Стратегията за ВОМР	20
2.	Проектното предложение ще има принос за развитие на секторите на Синята икономика на територията;	10
3.	Проектното предложение включва иновации в секторите на Синята икономика;	10
4.	Проектното предложение включва инвестиции, водещи до повишаване на енергийната ефективност в секторите на Синята икономика;	10
5.	Проектното предложение включва инвестиции, позволяващи прилагане на принципите за кръгова икономика в секторите на Синята икономика;	10
6.	Проектното предложение включва инвестиции/мерки, водещи до намаляване на въздействието на риболова и производството на аквакултури върху околната среда и/или намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата;	10
7.	Проектът ще се изпълнява в партньорство между заинтересовани страни на територията;	10
8.	Проектът включва създаване на нови/запазване на съществуващи работни места.	20
<b>Максимален брой точки:</b>		<b>100</b>

Критериите за техническа и финансова оценка на **Дейност 2. Диверсификация на икономическите дейности и дейности за постигане на целите на Цифровия преход**

№	Критерии за техническа и финансова оценка на Дейност 2	Тежест на показателите
1.	Проектното предложение допринася и е в съответствие с постигане на приоритетите и изпълнението на съответните специфични цели на Стратегията за ВОМР	20

2.	Принос за развитие на секторите на Синята икономика на територията;	10
3.	Проектът включва развитие и прилагане на дигитални умения	10
4.	Проектът включва инвестиции, насочени към диверсификация на дейностите, в подкрепа на устойчивата Синя икономика на територията на МИРГ;	10
5.	Проектът включва дейности, изпълнявани в партньорство между заинтересовани страни на територията;	10
6.	Проектът е насочен към развитие на човешкия капитал на територията;	10
7.	Проектът има положително въздействие върху социалната среда на територията на МИРГ;	10
8.	Проектът предвижда създаване на нови/запазване на съществуващи работни места.	20
<b>Максимален брой точки:</b>		<b>100</b>

**Критерии за техническа и финансова оценка на Дейност 3. Възстановяване и постигане на устойчивост на територията**

№	Критерии за техническа и финансова оценка на Дейност 3	Тежест на показателите
1.	Проектното предложение допринася и е в съответствие с постигане на приоритетите и изпълнението на съответните специфични цели на Стратегията за ВОМР	20
2.	Проектът включва иновации в секторите на Синята икономика;	10
3.	Проектът включва развитие и прилагане на дигитални умения	10
4.	Проектът включва инвестиции, насочени към диверсификация на дейностите, в подкрепа на устойчивата Синя икономика на територията на МИРГ;	10
5.	Проектът включва инвестиции, водещи до повишаване на енергийната ефективност в секторите на Синята икономика;	10
6.	Проектът включва инвестиции, позволяващи прилагане на принципите за кръгова икономика в секторите на Синята икономика;	5
7.	Проектът включва инвестиции/мерки, водещи до намаляване на въздействието на риболова и производството на аквакултури върху околната среда и/или намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата;	5
8.	Проектът ще се изпълнява в партньорство между заинтересовани страни на територията;	5
9.	Проектът е насочен към развитие на човешкия капитал на територията;	5

10.	Проектът е с положително въздействие върху социалната среда на територията на МИРГ;	5
11.	Проектът е насочени към подобряване на условията на труд и безопасност за работещите в сектора;	5
12.	Проектът предвижда създаване на нови/запазване на съществуващи работни места.	10
<b>Максимален брой точки:</b>		<b>100</b>

Критериите за техническа и финансова оценка на **Дейност 4. Подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество**

№	Критерии за техническа и финансова оценка на Дейност 3	Тежест на показателите
1.	Проектното предложение допринася и е в съответствие с постигане на приоритетите и изпълнението на съответните специфични цели на Стратегията за ВОМР	20
2.	Принос за развитие на секторите на Синята икономика на територията;	20
3.	Проектното предложение допринася за диверсификация на дейностите, в подкрепа на устойчивата Синя икономика на територията на МИРГ;	10
4.	Проектът предвижда сътрудничество между различни заинтересовани страни на територията;	20
5.	Проектът е насочен към развитие на човешкия капитал на територията;	10
6.	Проектът е с положително въздействие върху социалната среда на територията на МИРГ;	10
7.	Проектът предвижда създаване на нови/запазване на съществуващи работни места.	10
<b>Максимален брой точки:</b>		<b>100</b>

Критериите за техническа и финансова оценка на **Дейност 5. Създаване на сътрудничество с други местни инициативни рибарски групи или местни инициативни групи в страната и извън нея**

№	Критерии за техническа и финансова оценка на Дейност 3	Тежест на показателите
1.	Проектното предложение допринася и е в съответствие с постигане на приоритетите и изпълнението на съответните специфични цели на Стратегията за ВОМР	20

2.	Проектът ще допринесе за развитие на секторите на Синята икономика на територията;	20
3.	Проектът предвижда сътрудничество с други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагащи подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни	20
4.	Проектът е насочен към развитие на човешкия капитал на територията;	20
5.	Проектът е с положително въздействие върху социалната среда на територията на МИРГ;	20
<b>Максимален брой точки:</b>		<b>100</b>

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за проекти в изпълнение на стратегията за ВОМР е съгласно разпоредбите на чл. 41 от Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури.

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ за дейности за сътрудничество и подготвителни дейности за него е до 100 % от общите допустими разходи.

Интензитета на помощта на всеки вид дейност ще бъде в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/1139, Приложение III Максимални специални ставки на интензитета на помощта при споделено управление.

Планираните дейности по стратегията за ВОМР кореспондират с индикатори за изпълнение (планиран брой сключени договори в края на периода на изпълнение на стратегията) и индикатори за резултат (които са тези, определени в Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027).

Наборът от индикатори ще се използват за наблюдение на резултатите и изпълнението и за оценка на ефективността, ефикасността и въздействието на интервенциите в Стратегията.

Индикаторите за изпълнение имат за цел да измерват прекия резултат, произведен с подкрепата на стратегията за ВОМР - „брой сключени договори“. В стратегията е определена целевата стойност за броя на сключените договори, вкл. за всеки вид дейност в стратегията.

Индикаторите за резултат са предварително определен набор от индикатори. Те имат за цел да покажат общия ефект от прилагането на стратегията.

Изпълнението на индикаторите на ниво проект ще се отчита след изпълнение на съответната дейност, заложен в формуляра за кандидатстване при подаване на окончателното искане за плащане от страна на бенефициента. Изпълнението на индикаторите на ниво стратегия ще се отчита междинно след изтичане на 36 месеца от подписването на споразумението за изпълнение

на стратегията за ВОМР и окончателно при изтичане на срока за изпълнение на стратегията за ВОМР.

В Стратегията за ВОМР за период 2023-2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово са включени следните индикатори за резултат.

- **CR 06 - Създадени работни места** (брой лица) – означава наемане на персонал при еквивалент на пълно работно време, във връзка с инвестицията по стратегията за ВОМР. За изчисляване на целевата стойност на индикатора е взет предвид средният брой на проектите, които могат да се реализират по съответните видове дейности от стратегията със заделения за тях бюджет.

Базовата стойност на индикатора е нула. Целевата стойност е определена от очаквания брой работни места, които ще се разкрият от финансирането на проекти чрез стратегията и е **15 работни места на пълен работен ден за стратегия.**

- **CR 07 - Запазени работни места** (брой лица) – означава задържане на персонал при еквивалент на пълно работно време. Индикаторът включва само работни места, които биха били загубени без операцията по стратегията за ВОМР. За изчисляване на целевата стойност на индикатора се вземат предвид средния брой на проектите, които могат да се реализират по съответните видове дейности от стратегията със заделения за тях бюджет. Запазените работни места са разгледани на ниво бенефициент.

Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула.

**Целевата стойност е 23 запазени работни места на пълен работен ден за стратегията.**

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима** (облагодетелствани лица), (брой лица) – означава лица, които се възползват пряко от дейност с подкрепата на стратегията по ВОМР, например обучение, инсталиране на ново оборудване, предоставяне на подобрени услуги. При определяне на целевата стойност на индикатора е взето предвид, че съгласно ПМДРА, на територията на МИРГ трябва да се проведат минимум 6 обучения за местни лидери (членове на екипа на МИРГ и членове на управителните органи на МИРГ) за периода на прилагане на стратегията за ВОМР. Във всяко обучение следва да бъдат включени 20 души.

Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. **Целевата стойност е 120 броя лица за стратегията.**

Ще се докладват само лица, които са се възползвали пряко, така че броят на лицата, отчетени в индикатора, да не бъде преувеличено докладван или нереален.

•CR 11 - **Субекти, допринасящи за социалната устойчивост** (брой субекти) – означава брой субекти, които допринасят за благосъстояние и справедлив стандарт на живот с подкрепата на стратегията за ВОМР. При определяне на целевата стойност на индикатора е взето предвид, че съгласно ПМДРА, под егидата на МИРГ трябва да бъдат създадени 1 кооперация/кооператив на рибари и 1 женски клуб в рибарските общности.

Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. **Целевата стойност е 2 за стратегията.**

•CR 13 - **Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни** (брой действия) – означава брой изпълнени нови дейности за устойчиво сътрудничество, които включват повече от един партньор/организация/институция, подкрепени по стратегията за ВОМР. Сътрудничеството трябва да включва устойчив резултат като споразумение, инициатива, съвместен бизнес, проект, продукт, иновация, меморандум за разбирателство, процес на консултации, съвместно обучение. Сътрудничеството по стратегия за ВОМР ще може да включва всички видове партньори - рибари, изследователи, местни власти, предприятия, НПО и др. Един проект, който се изпълнява на територията, може да осигури повече от една дейност по сътрудничество.

При определяне на целевата стойност на индикатора, е взето предвид, че съгласно ПМДРА, чрез стратегията на всяка МИРГ трябва да се изпълнят поне два проекта, съдържащи дейности по сътрудничество за периода на прилагане на стратегията.

Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. Целевата стойност е **6** за стратегията. Изведени са индикатори, които са специфични за територията на МИРГ и характеризират особеностите на територията: Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития).

Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. **Целевата стойност е 2 за стратегията.**

V. Подробно описание на уредбата за управление на МИРГ, методологията за оценка на проектните предложения по стратегията за ВОМР на МИРГ. Описват се подробно стъпките, критериите и контролите в процеса на оценка.

МИРГ Русе-Иваново-Борово е сдружение с нестопанска цел, регистрирано по Закона за юридически лица с нестопанска цел. Уредбата за управление е подробно разписана в Устава на Сдружението, както следва:

**1. Общо събрание** – върховен колективен орган на Сдружението. Решенията на Общото събрание се вземат с обикновено мнозинство (50% плюс 1 гласа) от присъстващите. Решенията за

изменение и допълване на Устава и за преобразуване или прекратяване на СДРУЖЕНИЕТО се вземат с мнозинство от 2/3 от присъстващите. Решенията на общото събрание трябва да се спазват от Управителния съвет и Изпълнителния директор на МИРГ.

**2. Управителен съвет** - взема решенията си с мнозинство от присъстващите, а тези по чл. 14, ал. 2 от ЗЮЛНЦ – с мнозинство от всички членове.

**3. Изпълнителен директор** - Изпълнителният директор на МИРГ взема ежедневно решения свързани с: прилагането и изпълнението на Стратегията за ВОМР; организиране изпълнението на решенията на Общото събрание и Управителния съвет; представителството на Сдружението; организацията на работата на персонала и експертите на МИРГ; организационно-техническото осигуряване работата на Комисията за подбор на проектни предложения, подготовката на годишните програми, бюджети и отчетите за тяхното изпълнение; изпълнението на мерките за информиране на общността; изпълнението на възложените му с договор или решения на органите на Сдружението други функции. По своята същност това са решения, взети от експерт в екипа. В известна степен са еднолични решения и отговорността за тях носи единствено Изпълнителния директор.

**4. Комисията за подбор на проектни предложения** взема решения свързани с подбора на проектни предложения за финансиране по мерките на Стратегията за ВОМР. Техническата оценка се извършва въз основа на критериите, определени за всяка операция от Стратегията и включва следните етапи:

1. оценка на проектното предложение, която включва:

- а) Оценка на административното съответствие и допустимостта;
- б) Техническа и финансова оценка;

2. класиране на одобрените проектни предложения в низходящ ред.

Подборът на проекти към Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово ще се извършва в съответствие с изложената по-долу методологията за оценка на проектните предложения по стратегията за ВОМР.

МИРГ Русе-Иваново-Борово ще провежда недискриминационни и прозрачни процедури за подбор на проекти към стратегията за ВОМР, като съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ разработва насоки, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти и ред за оценка на проектни предложения, които ще гарантират:

1. избягване на конфликт на интереси при подбора на проекти;
2. че вземането на решения не е контролирано от нито една от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни;
3. че резултатите от подбора се документират.

При разработване на ред за оценка на проектните предложения МИРГ следва да се съобрази с минималните изисквания, утвърдени от Ръководителя на УО на ПМДРА.

Управителният съвет на МИРГ ще утвърждава за всяка процедура Условия за кандидатстване с проектни предложения и Условия за изпълнение, в съответствие с предвидените мерки/действия, предвидени от МИРГ в одобрената Стратегия за ВОМР.

Проектите на документи към насоките, определящи условията за кандидатстване, преди утвърждаването им от Управителния съвет на МИРГ ще се съгласуват за съответствие с приложимите правила за държавните помощи с министъра на финансите по реда на чл. 26, ал. 3 на ЗУСЕФСУ.

В случаите, когато помощта не освобождава от контрол върху държавната помощ в съответствие с разпоредбите на чл. 10 от Регламент (ЕС) № 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1004 (ОВ, L 247 от 13.07.2021 г.) се изпращат от МИРГ за предварителна проверка от УО на ПМДРА.

Условията за кандидатстване могат да бъдат с няколко срока за подаване на проектни предложения.

След откриване на процедура чрез подбор утвърдените документи в насоките за кандидатстване в частта, определяща условията за кандидатстване, може да се изменят само:

1. при условията на чл. 26, ал. 7 от ЗУСЕФСУ;
2. при промяна на съответната стратегия за ВОМР.

Подаването на проектни предложения, както и процесът по оценка от МИРГ ще се извършва в ИСУН.

При процедура чрез подбор МИРГ ще извършва:

1. оценка на проектното предложение, която включва:
  - а) оценка на административното съответствие и допустимостта;
  - б) техническа и финансова оценка;
2. класиране на одобрените проектни предложения в низходящ ред.

Подбор на проектни предложения към стратегии за ВОМР ще се извършва в срок до 30 работни дни от крайния срок на приема от комисия, назначена със заповед на председателя на Управителния съвет на МИРГ, с изключение на проектни предложения, подадени от кандидат – МИРГ. Комисията се назначава в срок до три дни от изтичане на крайния срок за подаване на проектни предложения.

Комисията за подбор на проектни предложения е съставена от:

1. председател без право на глас;
2. секретар без право на глас;
3. нечетен брой членове с право на глас, които са не по-малко от трима;
4. резервни членове, не по-малко от трима.

Председателят и секретарят на комисията не могат да бъдат външни експерти.

Не по-малко от 1/3 от членовете с право на глас на Комисията за подбор на проектни предложения ще са членове на колективния върховен орган на МИРГ.

Външните експерти-оценители, членове на комисията, ще се избират след провеждане на конкурс като трябва да притежават необходимата квалификация и опит съобразно вида на оценяваните проекти.

Външен експерт-оценител, член на Комисията, не може да участва в оценка на проектни предложения, ако е участвал в оценка на стратегията за ВОМР.

В работата на комисията могат да участват и помощник-оценители, които не са членове на комисията.

Председателят, секретарят, членовете на комисията и помощник-оценителите трябва да притежават необходимата квалификация и опит съобразно вида на оценяваните проекти. Те не могат да са в конфликт на интереси по смисъла на чл. 61, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 помежду си или с кандидати от обявения прием, като за липсата на обстоятелства подписват декларация след като научат имената на кандидатите в процедурата.

За подбора на проектни предложения, както и изискванията, на които следва да отговарят лицата, които участват в оценката се прилагат ЗУСЕФСУ и ПМС № 23 от 2023 г.

МИРГ ще изпраща покана за участие на наблюдатели от УО на ПМДРА.

УО на ПМДРА може да определи наблюдател при подбора на проекти, извършван от МИРГ.

Наблюдателите следят за законосъобразното и правилно провеждане на процедурата за подбор на проекти. Те имат право да преглеждат работата на комисията за оценка на проектни предложения, като не могат да влияят по какъвто и да е начин при оценяването на проектните предложения. При констатиране на нарушения на процедурата наблюдателят е длъжен писмено да информира ръководителя на УО на ПМДРА и председателя на колективния управителен орган на МИРГ. След приключването на оценителния процес наблюдателят изготвя доклад за своята дейност до ръководителя УО на ПМДРА и до председателя на колективния управителен орган на МИРГ.

За наблюдател не може да бъде определено лице, което е в положение на конфликт на интереси с някой от кандидатите или партньорите в процедурата за предоставяне на финансова помощ или с друг член на комисията по смисъла на чл. 61, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

Липсата на обстоятелствата за конфликт на интереси се удостоверява с декларация по образец, утвърден от ръководителя на УО на ПМДРА.

При констатиране на обстоятелство за конфликт на интереси наблюдателят е длъжен незабавно да уведоми ръководителя на УО на УО на ПМДРА, който може да посочи друго лице за наблюдател.

Оценката на подадените проектни предложения с кандидат – МИРГ ще се извършва от УО на ПМДРА в ИСУН по реда ЗУСЕФСУ и на ПМС № 23 от 2023 г.

Местната инициативна група/МИРГ е допустим получател на финансова помощ, тъй като е предвидена като допустим кандидат в Стратегията за ВОМР.

Максималният размер на финансовата помощ за МИРГ за операциите, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, финансирани от ЕФМДРА, ще бъде в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за ВОМР от ЕФМДРА.

Въз основа на извършената проверка за административно съответствие и допустимост комисията за подбор на проектни предложения към стратегията за ВОМР ще изготвя списък на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка. В списъка се посочват и основанията за недопускане. Списъкът ще се публикува на интернет страницата на МИРГ и в ИСУН, а за недопускането се съобщава на всеки от кандидатите, включени в него, по реда на чл. 22, ал. 3 от ЗУСЕФСУ.

Когато при проверката се установи липса на документи и/или друга нередовност, комисията ще изпраща на кандидата уведомление за установените нередовности и ще определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Уведомлението съдържа и информация, че неотстраняването на нередовностите в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата. Отстраняването на нередовностите не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение.

Кандидат, чието проектно предложение е включено в списъка с проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка, може писмено да възрази пред УО на ПМДРА в едноседмичен срок от съобщаването.

Ръководителят на УО на ПМДРА се произнася по основателността на възражението, като:

1. връща проектното предложение за техническа и финансова оценка;
2. прекратява производството по отношение на кандидата.

Работата на комисията за подбор на проектни предложения към стратегии за ВОМР приключва с оценителен доклад до ръководителя на УО на ПМДРА, който се одобрява от Управителния съвет на МИРГ в срок до 10 работни дни от приключването на работата на комисията.

Оценителният доклад съдържа:

1. списък на предложените за финансиране проектни предложения, подредени по реда на тяхното класиране, и размера на безвъзмездната финансова помощ, която да бъде предоставена за всеки от тях;
2. списък с резервните проектни предложения, подредени по реда на тяхното класиране, които успешно са преминали оценяването, но за които не достига финансиране;
3. списък на предложените за отхвърляне проектни предложения и основанията за отхвърлянето им;
4. списък на оттеглените предложения.

Оценителният доклад се изпраща от МИРГ чрез ИСУН до ръководителя на УО на ПМДРА в срок до 5 работни дни от одобряването на оценителния доклад от Управителния съвет на МИРГ.

Когато липсва одобрение на оценителния доклад от Управителния съвет на МИРГ, процедурата се прекратява по право и се анулира в ИСУН от УО на ПМДРА.

УО на ПМДРА извършва проверка за спазване на процедурата за подбор на проекти от МИРГ в срок до един месец от получаването на доклада.

УО на ПМДРА извършва проверка на оценените проектни предложения за съответствие с изискванията за допустимост на стратегията и прави проверка на извършената оценка на проектите. По преценка на УО на ПМДРА проверката може да бъде извършена на извадков принцип, като същата може да включва произволно избрана част и основана на риска част съгласно чл. 60 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г.).

Проверката завършва с доклад до УО на ПМДРА, който се изпраща и на МИРГ за информация.

Въз основа на констатациите на УО на ПМДРА, МИРГ извършва необходимите действия с оглед отстраняване на установените несъответствия и комисията за подбор на проектни предложения към стратегията за ВОМР на МИРГ изготвя коригиран/нов оценителен доклад (когато е приложимо).

Ръководителят на УО на ПМДРА издава мотивирана заповед за неодобрение на процедура, когато е налице нарушение на европейското или националното законодателство или на административен акт, регламентиращ условията и реда за провеждането ѝ. Заповедта може да бъде обжалвана по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Ръководителят на УО на ПМДРА издава мотивирано решение, с което отказва предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на чл. 38 от ЗУСЕФСУ, което подлежи на оспорване по реда на чл. 27, ал. 1 от ЗУСЕФСУ.

УО на ПМДРА уведомява МИРГ за резултата от извършената проверка.

УО на ПМДРА събира от одобрените кандидати документите, необходими за сключване на административен договор и извършва предварителна проверка.

МИРГ предоставя документите на УО на ПМДРА за проверка и за подписване на административен договор с бенефициента. Бенефициентът следва да подпише договора в 30 – дневен срок от уведомяването от УО на ПМДРА, след което губи право за сключване на договор.

МИРГ, одобрила проекта, подписва договора като трета страна.

Когато бенефициент е МИРГ административният договор се подписва между нея и УО на ПМДРА.

МИРГ носи отговорност за вреди, причинени на бенефициента или на трети лица поради неизпълнение на договорните им задължения.

VI. Обосновка как видовете дейности на стратегията допринасят за посрещане на изведените потребности от SWOT анализа.

Планираните видове дейности в Стратегията на МИРГ Русе – Иваново – Борово ще допринесат за прилагане на подхода ВОМР съгласно ПМДРА. Както подробно беше обосновано в т. IV, те съответстват на Приоритет: 3 от ПМДРА 2021 – 2027 г: Създаване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури, и ще допринесат за постигане на Специфична цел: 3.1. Създаване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури.

Видовете дейности в Стратегията са определени на база изведените потребности от SWOT анализа и са насочени към посрещане на приоритетни нужди за развитието на територията чрез прилагането на подхода ВОМР от МИРГ Русе – Иваново – Борово.

Дефинираните потребности са основополагащи при определяне на направленията, в които МИРГ би следвало да осъществява дейности през планирания период 2023 – 2027, за да допринесе чрез дейността си за увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на рибарската територия.

Рибарството и пристанищната дейност са традиционни дейности за местното население. Наличието на функциониращи активни рибарски общности и рибарски сдружения, активен стопански риболов с риболовни кораби и любителски риболов и наличие на рибовъдни и преработвателни стопанства на територията, вкл. за преработка на рибни продукти и живи двучерупчести определят от своя страна възможностите за развитие на територията, които също са взети предвид при дефиниране на дейностите в Стратегията.

Дейностите и операциите в стратегическия документ на МИРГ са дефинирани в отговор на нуждите, отнасящи се по-конкретно до развитието на секторите на Синята икономика, от гледна точка на това, да се развива устойчиво в бъдеще рибарската територия.

**Дейност 1. Постигане на целите на Зеления преход и устойчива синя икономика и операциите в обхвата на дейност 1:**

1.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за обновяване и изграждане на лодкостоянки;

1.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за развитие на научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието за ефективни управленски решения на местно ниво;

1.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури с ниско въздействие върху околната среда;

1.4. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата чрез капитализиране на екологичните активи;

1.5. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за съвместно управление на морски защитени зони и други мерки за опазване на биоразнообразието и екосистемите, както и прилагане на решения за екологично управление;

1.6. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за възстановяване и мониторинг на обекти от НАТУРА 2000 и други защитени морски зони (вкл. събиране на отпадъци, изгубени риболовни уреди, морски отпадъци, услуги за биологично разнообразие, вкл. с участието на рибари);

1.7. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за модернизация на аквакултурните стопанства включително подобряване на условията на труд и безопасност за работещите в сектора; ще окажат принос към посрещане на :

• **Потребност 3: Необходимост от развитие на устойчива синя икономика, опазване и защита на екосистемите на територията.**

Чрез Дейност 1 ще бъдат преодолені част от предизвикателствата пред развитието на сектора на територията, вкл. свързани с опазването на компонентите на околната среда. Липсата на изследвания за състоянието на рибните ресурси в района, браконьерството и наличието на засилено човешко присъствие в защитените територии изискват специално внимание за да се осигури бъдещото устойчиво и екологосъобразно развитие на сектора. Друго предизвикателство, върху което е съсредоточена да повлияе дейност 3, е валидно не само за целевата територия, но и в глобален мащаб, то е свързано с последиците от изменението на климата. Дейността е фокусирана и в отговор на необходимостта от развитие на научно-изследователската дейност и прилагане на екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури, които са с ниско въздействие върху околната среда и по-ефективни управленски решения на местно ниво в посока прилагане на екосистемни подходи.

**• Потребност 2. Необходимост от подобряване на инфраструктурата в рибарските пристанища и рибни борси, както и довеждащата до тях инфраструктура**

Дейност 1 ще подпомогне справянето с предизвикателството, свързано с недостатъчно доброто състояние на инфраструктурата, ограничаващо развитието на местната икономиката, вкл. на инфраструктурата, свързана със сектор Рибарство и аквакултури. Операциите ще са в отговор на отчетената необходимост от изграждане и модернизация на риболовната инфраструктура, вкл. такава, осигуряваща разтоварването, изкупуването и съхранението на аквакултури – борси и свързваща с тях инфраструктура. Недостатъчна е или липсва изградена инфраструктура за осветление и видеонаблюдение на рибарските селища.

**Дейност 2. Диверсификация на икономическите дейности и дейности за постигане на целите на Цифровия преход и операции в обхвата на дейност 2:**

2.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за развитие и въвеждане на иновации и изпълнение на пилотни проекти;

2.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за развитие и прилагане на дигитални умения;

2.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за диверсификация на дейностите в или извън рибарството, подпомагащи създаването на работни места в рибарството и/или производството на аквакултури (напр. туристически дейности, вкл. pesca туризъм, търговия, развитие на нови бизнеси в или извън сектора на рибарството, рециклиране, продукти или услуги, разработени извън рибарството, възобновяема енергия и декарбонизация);

2.4. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него; ще допринесат за посрещане на:

**• Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора.**

Един от факторите, който ще е определящ за развитието на територията, е свързан с човешките ресурси и във връзка с това е важно да се акцентира върху идентифицираната неблагоприятна демографска характеристика на територията и съответно нуждата от целенасочени мерки за преодоляване на тази слаба страна. Именно към това са обвързани операциите в рамките на Дейност 2.

Липсата на квалифицирана работна сила в съответствие с пазара на труда, вкл. и в сектора на рибарството и аквакултурите, цялостно влошаване на качеството на работната сила и риск от бедност в малките населени места на територията също ще бъдат повлияни в положителна посока от операциите в обхвата на Дейност 2.

Преодоляването на негативните демографски тенденции, характеризиращи територията на МИРГ Русе – Иваново – Борово би могло да се определи като водеща потребност, към която са адресирани посочените по-горе операции, свързани със създаването на благоприятна среда за живеене, труд, отдих. Повлияването на отбелязаната потребност е от съществено значение за рибарска територия и ще бъде от значение за реализацията на стратегията, тъй като чрез дейността си МИРГ ще може да повлияе за задържането и квалифицирането на работна ръка, необходима за развитието на секторите на Синята икономика на целевата територия.

**• Потребност 4. Необходимост от диверсификация на икономическите дейности, технологично развитие и стимулиране на иновационния потенциал на територията.**

За планираните в стратегията интервенции, предвиждащи диверсификация на дейностите извън рибарството, подпомагащи създаването на работни места в рибарството и/или производството на аквакултури и за прилагането на иновации са взети предвид и бързо развиващите се на територията ИТ и аутсорсинг услуги, наличието на структури за подкрепа на бизнеса, добре изградена система от институции за образование, силно присъстващото професионално образование, вкл. Професионална гимназия по корабостроене и корабоплаване, Многопрофилен университет и

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – филиал Русе и наличието на високообразовани и квалифицирани кадри.

Въпреки стратегическото географско положение на рибарската територия на брега на река Дунав и разпознаваемостта ѝ като дестинация за круизните компании, налице е малко предлагане на туристически продукти, свързани с р. Дунав и липса на интеграция между водния и риболовния туризъм и местните културно-исторически обекти.

Въпреки наличието на богато културно-историческо наследство, вкл. и обект, обявен от ЮНЕСКО за световно културно и природно наследство и наличие на Туристически информационен център на територията, това наследство остана недобре популяризирано. За опазването му помага активната мрежа от читалища и добре развитата художествена самодейност, както и богатия културен календар на територията и множеството празници, свързани с рибарството.

Недостатъчно развита е довеждащата туристическа инфраструктура. Слаба страна представлява и ниската квалификация на заетите в сектор Туризъм. Това съвкупно води до малък брой туристи на територията и неоползотворен потенциал за развитие на туризма.

Предвид изброените констатации, предвидените операции в обхвата на дейност 2 ще отговорят на тези идентифицирани потребности, като същевременно ще позволят ефективно използване на възможностите, налични на територията на местното партньорство.

**Дейност 3. Възстановяване и постигане на устойчивост на територията и** операциите в обхвата на дейност 3:

3.1. структурни инвестиции (вкл. за енергийна ефективност и декарбонизация), подобряване на енергийната ефективност на дейностите, свързани с рибарството и аквакултурите;

3.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за изграждане на капацитет и работа в мрежа, разпространение и въвеждане на иновации в съответствие с целите на Стратегията за интелигентна специализация (2021-2027);

3.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за насърчаване развитието на човешкия капитал (обучения, придобиване на нови умения, социален диалог и др.);

3.4. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за осигуряване на здравословна и безопасна среда за заетите в синята икономика и сектор дребномащабен риболов;

3.5. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за насърчаване на социалното благополучие (вкл. на уязвими социални групи, в т.ч. жени, млади хора и маргинализирани групи) чрез засилване на тяхната роля за развитие на рибарската територия;

3.6. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за опазване на културното наследство.

Ще позволят посрещане на

• **Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора.**

Преодоляването на негативните демографски тенденции, характеризиращи територията на МИРГ Русе – Иваново – Борово би могло да се определи като водеща потребност, към която са адресирани част от операциите в обхвата на Дейност 3, свързани със създаването на благоприятна среда за живеене, труд, отдых, вкл. и насърчаване на социалното благополучие и социално-икономическата интеграция на уязвими социални групи.

• **Потребност 3: Необходимост от развитие на устойчива синя икономика, опазване и защита на екосистемите на територията.**

Дейност 3 ще предложи възможности в отговор на необходимостта от развитие на научно-изследователската дейност и прилагане на екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури, които са с ниско въздействие върху околната среда.

• **Потребност 5. Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.**

Територията се характеризира с активна НИРД и развитие на иновации, развито трансгранично и международно сътрудничество и наличие на множество структури за подкрепа на бизнеса и научни организации.

Въпреки това са отчетени като неизползвани възможностите на публично-частните партньорства. Освен в отговор на необходимостта от развитие на сътрудничество и работа в мрежа, предвидените операции в изпълнение на Дейност 3 ще целят насърчаване на сътрудничеството и общи дейности, насочени към въвеждане на иновации в секторите на Синята икономика.

**Дейност 4. Подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество** и операциите в обхвата на дейност 4:

4.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за сътрудничество между сектори и структури в рибарската територия;

4.2. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за сдружаване и общи дейности в рамките на рибарски неформални и/или формални сдружения и кооперативи в рибарската територия (напр. рибарски кооператив, женски клуб и др.);

4.3. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за укрепване на ролята на общностите, свързани с рибарството и аквакултурите в местното развитие;

ще предложат възможности адресирани към посрещане на :

**• Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора.**

Отбелязаната потребност е от съществено значение за бъдещото развитие на територията и може да бъде удовлетворена чрез предвидената дейност 4 в Стратегията на МИРГ и да повлияе за задържането и квалифицирането на работна ръка, необходима за устойчивото развитие на сектора на целевата територия.

**• Потребност 4. Необходимост от диверсификация на икономическите дейности, технологично развитие и стимулиране на иновационния потенциал на територията.**

Дейност 4, предвиждайки сътрудничество между сектори и структури в рибарската територия, сдружаване и общи дейности в рамките на рибарски неформални и/или формални сдружения и кооперативи в рибарската територия, както и укрепване на ролята на общностите, свързани с рибарството и аквакултурите в местното развитие, ще създаде предпоставки за преодоляване на липсващата диверсификация на дейностите в и извън рибарството и ще подпомогне на база сътрудничеството между сектори и структури, създаването на работни места в рибарството и/или производството на аквакултури, в това число и използване на неоползотворения потенциал на територията за туристически дейности, търговия, развитие на нови бизнеси извън сектора на рибарството, рециклиране, продукти или услуги, разработени извън рибарството, възобновяема енергия.

**• Потребност 5. Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.**

Операциите в обхвата на Дейност 4 ще стимулират развитието на сътрудничество между бизнеса, ангажиран в секторите на синята икономика с научни институции и НПО, това е направление, чието развитие ще е благоприятно за цялостното развитие на територията на МИРГ, чрез секторите на Синята икономика.

**Дейност 5. Създаване на сътрудничество с други местни инициативни рибарски групи или местни инициативни групи в страната и извън нея и операциите в обхвата на дейност 5:**

5.1. Инвестиции в инфраструктура, оборудване и услуги за подготовка и сътрудничество с други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагачи подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни.

ще допринесат за посрещане на:

- **Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора.**

Планираното в рамките на Дейност 5 сътрудничество с други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагачи подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни ще създадат предпоставки за прилагане на добрите практики и полезния чужд опит, които МИРГ ще заимстват и приложат целесъобразно, спрямо определените потребности на територията. Това ще допринесе за изграждане на благоприятна среда за живеене, труд, отдих, вкл. и насърчаване на социалното благополучие и социално-икономическата интеграция на уязвими социални групи на територията. Така чрез дейността си МИРГ би могла да повлияе в значителна степен за задържането на населението в трудоспособна възраст и квалифицирането на работната ръка, необходима за икономическото развитие на целевата територия.

- **Потребност 5. Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.**

Планираната операция в рамките на Дейност 5 ще създаде условия за сътрудничество между МИРГ Русе – Иваново – Борово и други местни инициативни рибарски групи или местни инициативни групи в страната и извън нея.

Предоставената обосновка в настоящия раздел показва как всеки вид дейност ще цели подкрепа на идентифицираните нужди, определени на база SWOT анализа.

Предвид изводите до тук, може да се обобщи, че развитието на територията на МИРГ би могло да се повлияе положително в значителна степен от прилагането на Стратегията за водено от общностите местно развитие за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово, чрез която биха могли да се преодолеят част от слабите страни и заплахите и да се оползотвори потенциалът на силните страни и възможностите.

Планираните дейности в Стратегията на МИРГ Русе-Иваново-Борово ще целят да се отговори в максимална степен на идентифицираните конкретни потребности за развитието на територията на местното партньорство, чрез прилагане на подхода ВОМР.

## VII. Финансов план на стратегията (*финансова обосновка на бюджета и обосновка за разходването на средствата по видове дейности и по години*).

Изготвянето на Финансовия план на стратегията е съобразен с факта, че Споразумението за изпълнение на стратегия за ВОМР ще се сключва на стойност до 70 % от одобрения бюджет на безвъзмездната финансова помощ за проекти (за видовете дейности) в изпълнение на стратегията за ВОМР. Ако МИРГ, в период от 36 месеца от сключване на споразумението ангажира горепосочения финансов ресурс и изпълни заложените в стратегията междинни цели на индикаторите, Ръководителят на УО на ПМДРА ще сключи допълнително споразумение за останалите 30 на сто от одобрения размер на безвъзмездната финансова помощ за проекти в изпълнение на стратегията за ВОМР.

Индикаторите в стратегията ще се измерват на база на индикаторите, постигнати в изпълнените проекти по Стратегия. Ангажираният финансов ресурс ще се измерва чрез стойността на сключените административни договори за предоставяне на БФП с бенефициенти по стратегията.

Финансовият план на стратегията включва: Нужди, изведени от SWOT анализа, които се посрещат от посочения вид дейност, Вид дейност на стратегията за ВОМР, Бюджет на вида дейност в лв. БФП, Финансово участие на Съюза 70% в лева, Национален публичен принос 30% в лева, Частен принос в лева, Финансово разпределение на средствата (за сключени договори) по видовете дейности на стратегията по години в лв. БФП.

Финансовият план на стратегията и по-конкретно определянето на бюджета за всеки вид от планираните дейности са изготвени като са взети предвид:

- Потребностите, изведени на база SWOT анализа;
- Дейностите, чрез които ще бъдат посрещнати определените потребности;
- Броят на операциите в обхвата на планираните дейности;

- Предвиденият брой проекти, които ще могат да бъдат финансирани по отделните операции към съответните дейности;
- Предполагаемите стойности на интервенциите, които се очаква да бъдат реализирани в рамките на отделните проекти по съответните операции.

Таблица А – Финансов план по видове дейности (в лева) по години.

Във финансовия план се описват видовете дейности по стратегията и текущите разходи и популяризиране. Стойността на текущите разходи и популяризиране не трябва да надхвърля 25% от допустимата безвъзмездна финансова помощ по стратегията.

Нужди, изведени от SWOT анализа, които се посрещат от посочения вид дейност	Вид дейност на стратегията за BOMP	Бюджет на вида дейност в лв. БФП (3=4+5)	Финансово участие на Съюза 70% в лева	Национален публичен принос 30% в лева	Частно съфинансирание в лева	Финансово разпределение на средствата (за сключени договори) по видовете дейности на стратегията по години в лв. БФП				
						първа година	...	...	...	последна година
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<p>Потребност 2: Необходимост от подобряване на инфраструктурата в рибарските пристанища и рибни борси, както и довеждащата до тях инфраструктура;</p> <p>Потребност 3: Необходимост от развитие на устойчива синя икономика, опазване и защита на екосистемите на територията.;</p>	<p>1. Дейност 1: Постигане на целите на Зеления преход и устойчива синя икономика</p>	1440000	1008000	432000	254254	0	720000	432000	288000	0

<p>Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора;</p> <p>Потребност 4. Необходимост от диверсификация на икономическите дейности, технологично развитие и стимулиране на иновационния потенциал на територията;</p>	<p>Дейност 2. Диверсификация на икономическите дейности и дейности за постигане на целите на Цифровия преход</p>	250000	175000	75000	391160	0	125000	37500	50000	0
<p>Потребност 1. Необходимост от</p>	<p>Дейност 3. Възстановяване и</p>	640000	448000	192000	0	0	320000	192000	128000	

<p>повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора.</p> <p>Потребност 3: Необходимост от развитие на устойчива синя икономика, опазване и защита на екосистемите на територията.</p> <p>Потребност 5. Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от</p>	<p>постигане на устойчивост на територията</p>									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.</p>										
<p>Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по-привлекателни и безопасни</p>	<p>Дейност 4. Подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество</p>	<p>300000</p>	<p>210000</p>	<p>90000</p>	<p>0</p>	<p>0</p>	<p>150000</p>	<p>90000</p>	<p>60000</p>	<p>0</p>

<p>условия на труд за заетите в сектора.</p> <p>Потребност 4. Необходимост от диверсификация на икономическите дейности, технологично развитие и стимулиране на иновационния потенциал на територията.</p> <p>Потребност 5. Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха</p>										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика										
Потребност 1. Необходимост от повишаване на възможностите за труд на територията, вкл. чрез развитие на секторите на синята икономика, задържане на трудоспособно население на територията и създаване на по- привлекателни и безопасни условия на труд за заетите в сектора.  Потребност 5. Дейности за сътрудничество, осъществявани от МИРГ Русе – Иваново – Борово с други структури от	Дейност 5. Създаване на сътрудничество с други местни инициативни рибарски групи или местни инициативни групи в страната и извън нея	300000	210000	90000	0	0	150000	90000	60000	0

<p>подобен тип, прилагачи подходи за териториално развитие на различни нива, както и сътрудничество между отделните заинтересовани страни на местно ниво, които биха могли да допринесат за развитието на секторите на синята икономика.</p>										
<p>Въвеждане на предвидените текущите разходи и популяризиране – до 25% от допустимата безвъзмездна финансова помощ по стратегията</p>	976 975 лв					195395	195395	195395	195395	195395
<p>ОБЩО:</p>	3907900	2735530	1172370	645414	195395	195395	195395	195395	195395	195395

Таблица Б – Индикатори по видове дейности. Индикаторите, посочени в ПМДРА за прилагане на подхода ВОМР са задължителни за стратегията. Описват се и изведените индикатори, които са специфични за територията на МИРГ и характеризират особеностите на територията.

## Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития)

Задължителни за стратегията индикатори:

CR06- Създадени работни места (брой лица)

CR07- Запазени работни места (брой лица)

CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)

CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)

CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)

Вид дейност на стратегията за ВОМР	Планиран брой сключени договори в края на периода на изпълнение на стратегията (индикатор и за изпълнение)	Изведени индикатори за резултат, които ясно и пълно отчитат ефекта от избраните видове действия – наименование на индикатора и мерна единица	Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за изпълнение на стратегията	Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.
1	2	3	4	5
<p><b>1. Дейност 1. Постигане на целите на Зеления преход и устойчива синя икономика</b></p>	<p>10</p>	<p>1. CR06- Създадени работни места (брой лица)                  2. CR07- Запазени работни места (брой лица)                  3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)                  4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)                  5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)</p>	<p>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – <b>12</b>                  2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – <b>14</b>                  3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – <b>14</b>                  4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - <b>0</b>                  5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) – <b>0</b>                  6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството</p>	<p>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – <b>12</b>                  2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – <b>18</b>                  3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – <b>16</b>                  4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - <b>0</b>                  5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - <b>0</b>                  6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) - <b>0</b></p>

			6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития)	(фестивали, изложения и др.) - (брой събития) - <b>0</b>	
<b>2. Дейност</b> <b>Диверсификация</b> <b>на икономическите дейности и дейности за постигане на целите на Цифровия преход</b>	<b>2.</b>	4	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица)</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица)</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)</li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – <b>1</b></li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – <b>3</b></li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – <b>10</b></li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - <b>0</b></li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - <b>0</b></li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) - <b>0</b></li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – <b>1</b></li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – <b>3</b></li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – <b>10</b></li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - <b>0</b></li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - <b>0</b></li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) - <b>0</b></li> </ol>
<b>3. Дейност</b> <b>Възстановяване</b> <b>на постигане</b> <b>на устойчивост</b> <b>на територията</b>	<b>3.</b>	10	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица)</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица)</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – <b>0</b></li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – <b>0</b></li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – <b>18</b></li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - <b>0</b></li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - <b>0</b></li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – <b>0</b></li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – <b>0</b></li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – <b>35</b></li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - <b>0</b></li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - <b>0</b></li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) - <b>2</b></li> </ol>

		6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития)	(фестивали, изложения и др.) - (брой събития) -2	
<b>4. Дейност 4. Подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество</b>	4	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица)</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица)</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)</li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 0</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 2</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 17</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) -1</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 2</li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) -0</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 1</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 2</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 39</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) -2</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 3</li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) -0</li> </ol>
<b>5. Дейност 5. Създаване на сътрудничество с други местни инициативни рибарски групи или местни инициативни групи в страната и извън нея</b>	3	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица)</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица)</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 0</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 0</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 7</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - 0</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 1</li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. CR06- Създадени работни места (брой лица) – 1</li> <li>2. CR07- Запазени работни места (брой лица) – 0</li> <li>3. CR08- Облагодетелствани лица (брой лица) – 20</li> <li>4. CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти) - 0</li> <li>5. CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) - 3</li> <li>6. Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития) - 0</li> </ol>

		<b>6.</b> Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития)	(фестивали, изложения и др.) - (брой събития) - <b>0</b>	
--	--	---	--	--



VIII. Обосновка на избраните индикатори за изпълнение и индикатори за резултат по стратегията, и индикатори специфични за територията (*описание на измерими индикатори; обосновка за начина на формиране на крайните стойности, начин за извеждане и изчисление*).

Планираните дейности по стратегията за ВОМР кореспондират с индикатори за изпълнение (планиран брой сключени договори в края на периода на изпълнение на стратегията) и индикатори за резултат (които са тези, определени в Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027).

Наборът от индикатори ще се използват за наблюдение на резултатите и изпълнението и за оценка на ефективността, ефикасността и въздействието на интервенциите в Стратегията.

Индикаторите за изпълнение имат за цел да измерват прекия резултат, произведен с подкрепата на стратегията за ВОМР - „брой сключени договори“. В стратегията е определена целевата стойност за броя на сключените договори, вкл. за всеки вид дейност в стратегията.

Индикаторите за резултат са предварително определен набор от индикатори. Те имат за цел да покажат общия ефект от прилагането на стратегията.

Изпълнението на индикаторите на ниво проект ще се отчита след изпълнение на съответната дейност, заложен в формуляра за кандидатстване при подаване на окончателното искане за плащане от страна на бенефициента. Изпълнението на индикаторите на ниво стратегия ще се отчита междинно след изтичане на 36 месеца от подписването на споразумението за изпълнение на стратегията за ВОМР и окончателно при изтичане на срока за изпълнение на стратегията за ВОМР.

В Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово са включени следните индикатори за резултат.

**CR 06 - Създадени работни места** (брой лица) – Базовата стойност на индикатора е нула. Целевата стойност е определена от очаквания брой работни места, които ще се разкрият от финансирането на проекти чрез стратегията и е 15 работни места на пълен работен ден за стратегията.

**CR 07 - Запазени работни места** (брой лица) – Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. **Целевата стойност е 23 запазени работни места на пълен работен ден за стратегията.**

**CR 08 – Лица, които се ползват от режима** (облагодетелствани лица), (брой лица) - Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. **Целевата стойност е 120 броя лица за стратегията.** Ще се докладват само лица, които са се възползвали пряко, така че броят на лицата, отчетени в индикатора, да не бъде преувеличено докладван или нереален.

**CR 11 - Субекти, допринасящи за социалната устойчивост** (брой субекти) – Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. **Целевата стойност е 2 за стратегията.**

CR 13 - Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия) – При определяне на целевата стойност на индикатора, е взето предвид, че съгласно ПМДРА, чрез стратегията на всяка МИРГ трябва да се изпълнят поне два проекта, съдържащи дейности по сътрудничество за периода на прилагане на стратегията. Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. Целевата стойност е 6 за стратегията.

Изведените са индикатори, които са специфични за територията на МИРГ и характеризират особеностите на територията: Специфични индикатори за територията - Събития популяризиращи рибарството (фестивали, изложения и др.) - (брой събития).

Базовата стойност на индикатора в стратегията е нула. **Целевата стойност е 2 за стратегията.**

IX. Опит в рамките на обособената рибарска територия в изпълнението на стратегии по подходите „отдолу-нагоре“ и подхода WOMP, трансгранично сътрудничество и други механизми за териториално развитие през предходните програмни периоди (*описание на всички механизми и инструменти за териториално развитие, които са прилагани на рибарската територия, натрупан опит, научени уроци*)

През м. февруари 2024 г. в гр. Русе е проведена първата среща с потенциални участници за установяване на местно партньорство за учредяване на местна инициативна рибарска група с участието на общините Русе, Иваново и Борово, представители на местния бизнес, граждански организации, представители на рибарския сектор, физически лица - представители на любителския риболов, граждани от територията на трите общини.

В израз на желанието и стремежа на посочените заинтересовани страни да обединят действията си за засилване на ролята на рибарството и аквакултурите за устойчивото развитие на територията, на 20.02.2024 г. е подписано Споразумение за партньорство между Община Русе, Община Иваново, Община Борово, Мадикс ЕООД, Тодоров – 21 ЕООД, КСР „Дунав Русе“, Сдружение „Горни Дунав“, Пиргово за реализиране на проект „Подготвителни дейности за създаване на Местна инициативна рибарска група /МИРГ/ Община Русе - Община Иваново - Община Борово и за разработване на Стратегия за водено от общностите местно развитие за периода 2021-2027 г.“

На 13.09.2024 г. Община Русе, като водещ бенефициент по проект „Подготвителни дейности за създаване на Местна инициативна рибарска група /МИРГ/ Община Русе-Община Иваново-Община Борово и за разработване на Стратегия за водено от общностите местно развитие за периода 2021-2027 г.“ подписва АД № МДР-ИП-01-172 от 13.09.2024 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ПМДРА 2021-2027 г.

Описаните действия до тук са израз на разбирането на представителите на публичния, частния и неправителствения сектор на територията на местното партньорство, че с бъдещите си действия новосъздадената МИРГ Русе-Иваново-Борово, прилагайки подхода за ВОМР и Стратегията за местно партньорство на МИРГ Русе-Иваново-Борово ще подкрепи екологичната, социалната и икономическата устойчивост на територията и ще допринесе за устойчивост, зелен и цифров преход и гарантиране на оптимална добавена стойност. Предвижда се насърчаване на диверсификацията, развитие и запазване на икономическите, човешките, социалните и културните ценности, опазване на околната среда и оползотворяване на възможностите на местните общности от трите партниращи общини, за добавяне на стойност и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури и др. Дейностите на МИРГ ще са насочени към повлияване на най-голямото предизвикателство на целевата територия, а именно отрицателните демографски характеристики на територията, вкл. тенденциозното намаляване и застаряване на населението, което е определено в ПМДРА 2021 – 2027 г., като предизвикателство пред ВОМР за настоящия програмен период, а именно обезлюдяването на много райони около малките населени места, застаряването на работна сила в сектора на рибарството.

На рибарската територията на МИРГ Русе -Иваново-Борово има действащ МИГ Лидер на територията на Две могили и Иваново, който е разработил проект на Стратегия по подхода ВОМР за периода 2023-2027 г.

В Проектът на Стратегията на МИРГ Русе-Иваново-Борово са включени дейности, които ще се финансират само по ПМДРА 2021-2027 г. и ЕФМДРА, което определя Стратегията като еднофондова. Стратегията на МИГ Лидер на територията на Две могили и Иваново включва мерки, финансирани от СПРЗСР, ПОС, ПРЧР , ПКИК, ПО 2021 – 2027 г., т. е. многофондова стратегия. Няма дублиране на дейности и допустими разходи и в двата документа. При планираните интервенции в обхвата на Стратегията за ВОМР е съблюдаван принципът за недопускане на двойно финансиране.

Прилагането на подхода за ВОМР на територията чрез действащата МИГ Иваново-Две могили е доказал ефективността си относно възможностите за обединяване на заинтересованите страни за устойчивото развитие на територията чрез планиране по механизма „отдолу-нагоре“. Натрупаният опит и капацитет у част от местните общности за прилагане на подхода за ВОМР, попадащи едновременно в териториалния обхват на МИГ и МИРГ, а именно територията на

община Иваново, ще бъде полезен по отношение на предстоящата дейност на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Във връзка със съпадението на части от територията на прилагане на стратегии от МИГ и МИРГ е съблюдавана демаркация на финансираните дейности. При предложените форми на подкрепа е направена предварителна оценка на рационалността – анализ на демаркацията и синергията с останалите програми, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове. Заложените дейности и операции в проекта на Стратегия на МИРГ Русе-Иваново-Борово, не се припокриват със заложените в Стратегията на МИГ Иваново-Две могили. За да не се допусне двойно финансиране, кандидатите ще декларират, че не са получавали безвъзмездна финансова помощ за същите дейности от друг инструмент на ЕС, а в случай, че междуременно получат такава, незабавно да уведомят МИРГ. При административната проверка служителите на МИРГ ще извършват служебна проверка на деклариранията в тази посока обстоятелства.

На рибарската територия има изпълнени следните проекти свързани с трансгранично сътрудничество:

***1.ROBG-418 "Инвестиране в пътната безопасност и подобряване свързаността на Община Русе и Окръг Гюргево с транспортна мрежа TEN-T" /водец партньор – Община Русе, партньор 2 – Окръжен съвет - Гюргево/***

Основна цел на проекта:

Да допринесе за устойчивата и сигурна мобилност на хората и стоките в трансграничния регион чрез прилагане на координирани трансгранични действия за подобряване и поддържане на пътната инфраструктура, свързана с TEN-T мрежата и използване на съвместни механизми за планиране и общи действия в областта на безопасността и сигурността на движението.

**Основни дейности, които е изпълнила Община Русе:**

1. Изготвяне на технически инвестиционен проект и упражняване на авторски надзор;
2. Реконструкция, рехабилитация и модернизация на бул. "Трети март" и мост "Сарайски";
3. Осъществяване на строителен надзор;
4. Провеждане на съвместни кампании за осведоменост и обучение по безопасност на движението на населението.

**Основни дейности, които са извършени от Окръжен съвет – Гюргево:**

1. Разработване на Съвместна стратегия за сигурност на трафика в трансграничния регион Русе-Гюргево;
2. Закупуване на оборудване за Пътен отдел към Окръжен съвет – Гюргево;

3. Закупуване на оборудване за Гранична полиция – Гюргево;
4. Закупуване на оборудване за Пътна полиция – Гюргево.

Период на изпълнение: 15.08.2018 – 14.02.2022 г.

**2. *ROBG-424 "Реконструкция и представяне на значими културни забележителности с висок туристически потенциал в Еврорегион Русе-Гюргево" /водец партньор – Община Русе, партньор 2 – Община Гюргево/***

Основна цел – повишаване на туристическата привлекателност на региона чрез интервенции върху значими обекти и интегрирано промотиране на туристически продукти.

**Дейности, реализирани, чрез проектното предложение:**

1. Ремонтване на сградата и околното пространство на Пантеона на възрожденците;
2. Облагородяване на околните пространства край Крепостта в Гюргево;
3. Доставка на модерно оборудване в Пантеона;
4. Създаване на маршрут, карта и каталог;
5. Разработване на съвместна маркетингова стратегия;
6. Провеждане на кампания за осведомяване и популяризиране на новосъздадения туристически маршрут;
7. Изработване на общ план за управление на културното наследство в трансграничния регион;
8. Създаване на уебсайт.

Период на изпълнение: 31.07.2018 – 30.04.2024

**3. *ROBG-425 "Добре развита транспортна система в Еврорегион Русе – Гюргево за по-добра свързаност с TEN-T мрежата" /Община Русе е партньор на Община Гюргево – водеща/***

Основна цел: Проектът цели по-добро свързване на община Гюргево и община Русе с мрежата TEN-T чрез действия, които водят до модернизация на пътната инфраструктура в двата града. Устойчивата транспортна свързаност е основен фактор за стимулиране на икономическата конкурентоспособност и устойчиво развитие на Европейския съюз и допринася за развитието на вътрешния пазар, като цели нарастващо икономическо и социално сближаване.

**Основни дейности извършени от Община Русе:**

1. Изготвяне на технически инвестиционен проект и упражняване на авторски надзор;
2. Рехабилитация на бул. "Липник";
3. Осъществяване на строителен надзор;
4. Изготвяне на Съвместна стратегия за оптимизиране на транспортните условия в трансграничния регион.

### **Основни дейности извършени от Община Гюргево:**

1. Изготвяне на технически инвестиционен проект и упражняване на авторски надзор;
2. Извършване на строително-монтажни дейности;
3. Осъществяване на строителен надзор;
4. Обща система за събиране и обработка на данни за трафика;
5. Закупуване на оборудване;
6. Информация и публичност.

Период на изпълнение: 07.09.2018 – 07.12.2022

### ***4. ROBG-130 "Развитие на поречието на р. Дунав за по-добра свързаност на Еврорегион Русе-Гюргево с Паневропейски транспортен коридор №7"/водец партньор – Община Русе, партньор 2 – Община Гюргево/***

Основни цели:

➤ Обща цел: Повишаване безопасността на транспорта на водните пътища в региона за трансгранично сътрудничество.

➤ Специфични цели: подобряване на вътрешния воден път между Русе и Гюргево; създаване на условия за добре свързан регион с ЕС и Азия.

### **Дейности, реализирани, чрез проектното предложение:**

➤ Рехабилитация на кейовите стени на пътнически терминал Русе-център и подобряване на навигационните условия на три корабни места:

1. Изготвяне на инвестиционен технически проект;
2. Изпълнение на СМР;
3. Извършване на авторски надзор.

➤ Развитието на зоната около канал "Св. Георги" за подобряване свързаността в еврорегион Русе-Гюргево;

- Извършване на строителен надзор – Русе и Гюргево;
- Стратегия за подобряване безопасността на навигацията по Долен Дунав;
- Дейности за информация и публичност;
- Външен консултант – Русе и Гюргево.

### **Резултати:**

- 8 км подобрена обща инфраструктура между Русе и Гюргево;
- Повишена транспортна безопасност на водните пътища на Долен Дунав;
- По-добра свързаност в региона за трансгранично сътрудничество;

➤ Устойчиво партньорство.

Период на изпълнение: 12.05.2017 – 31.12.2023

**Проект в процес на изпълнение по Interreg VI-A Romania-Bulgaria 2021-2027**

***"ReNature", Зелено моделиране на градски зони, създаване на нови системи за отдих и забавления на открито" /водец партньор – Община Русе, партньор 2 – Община Гюргево/***

По проекта се предвижда изграждането на парк в кв. "Здравец-Изток" върху общински имот на бул. "Липник" №121. Предвиденият парцел, на който ще бъде разположен паркът, е с площ от 25 дка. Той ще бъде изграден с естествени и екологосъобразни материали вместо с т.нар. "сива инфраструктура". Обособена е зона за пикник, за събития и срещи, както и детска площадка. Алеите ще са с водопрониклива настилка, а осветлението – със соларно хранване. Планира се подходяща паркова мебел и чешма с питейна вода. Растителността ще бъде от местни растителни видове, характерни за Дунавската равнина и крайбрежието на р. Дунав, а тревните смеси – сухоустойчиви, слънцелюбиви и с екстензивна поддръжка.

Предвижда се изграждане на система за видеонаблюдение и автоматизирана поливна система. В парка ще има фонтан и кът "Биоразнообразие", в който да се развият билкова градина, градина, привличаща насекоми и птици, градина с подправки, градско земеделие и др.

С изпълнението на проекта се цели подобряване качеството на средата, качествата на живот и комфорта на обитаване чрез създаване на благоприятна и природосъобразна среда, която да оформи нови пространствени решения и физическо обновяване на територията.

Период: 05.10.2024 – 04.10.2027.

Посоченото до тук показва наличен капацитет у учредителите на МИРГ, в лицето на трите партниращи общини и заинтересованите страни на територията на местното партньорство за изготвяне, управление и осигуряване на устойчиви резултати от реализиране на проекти, което ще е в принос към ефективното изпълнение на Стратегията за ВОМР.

В отговор на дефинираните предизвикателства пред развитието на територията и идентифицираните потребности, нагласите на МИРГ са да обединят потенциала на местните общности за по-добра икономическа и социална интеграция на различни категории от население на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово, чрез развитието на рибарската територия, включване и по-активна роля на жените, младите хора и маргинализирани групи, справяне с недостига на умения, съживяване на пустеещи райони и създаване на нова икономическа и социална култура, свързана с живота в рибарските територии.

Х. Планирани дейности за сътрудничество на МИРГ между сектори и структури в рибарската територия и между местната власт и секторите на частния бизнес; Сътрудничество между териториите на отделните МИРГ (*описание на всички планирани дейности за сътрудничество*)

МИРГ Русе–Иваново – Борово е новоучредено сдружение с нестопанска цел и при осъществяване на дейности за сътрудничество ще разчита на опита на Община Русе, която разполага с необходимия административен, управленски, финансов и човешки капацитет. Част от територията на МИРГ попада в обхвата на район за Трансгранично сътрудничество с Република Румъния. Ще бъдат разгледани възможности за сътрудничество с МИРГ на територията на Република Румъния.

Планирани са следните дейности за сътрудничество на МИРГ:

- сътрудничество между сектори и структури в рибарската територия;
- сдружаване и общи дейности в рамките на рибарски неформални и/или формални сдружения и кооперативи в рибарската територия (напр. рибарски кооператив, женски клуб и др.);
- укрепване на ролята на общностите, свързани с рибарството и аквакултурите в местното развитие;
- подготовка и сътрудничество с други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагачи, подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни.
- участие в дейностите изпълнявани от Националната рибарска мрежа и Европейската мрежа на МИРГ.

МИРГ Русе-Иваново-Борово ще се възползва от всички инструменти на сътрудничеството – учебни посещения, стажове, обмен на информация и добри практики, организиране и респективно участие в тематични семинари и конференции, побратимяване.

Съгласно ПМДРА МИРГ трябва да изпълни поне два проекта, съдържащи дейности по сътрудничество, за периода на прилагане на стратегията.

Предвид че МИРГ е новоучредено сдружение с нестопанска цел, с цел взаимстване на повече полезен опит и добри практики, в настоящата Стратегия за МИРГ са предвидени 3 такива проекта, съдържащи дейности по сътрудничество с други МИРГ, МИГ, както и подобен тип структури, прилагачи, подходи за териториално развитие от България, ЕС или трети страни.

XI. Подробно описание на плана за оценка и мониторинг на стратегията за ВОМР (*описание на всички планирани оценки на стратегията и техните етапи, времеви диапазон. Определят се параметрите за мониторинг на стратегията.*)

Мониторингът на стратегията за ВОРМ ще се осъществява посредством систематично и непрекъснато събиране и анализ на информация с цел упражняване на контрол, идентифициране на рискове и при необходимост - предприемане на корективни действия при изпълнението на Стратегията за ВОРМ на МИРГ.

Оценката на стратегията за ВОРМ ще се извършва чрез периодична проверка на съответствието, ефективността, ефикасността, въздействието, икономическата и финансова жизнеспособност и устойчивостта на Стратегията за ВОРМ на МИРГ, в съответствие с планираните цели и постигането на целевите стойности на индикаторите. Целите при осъществяването на мониторинг и оценка са:

- Да бъде събрана и систематизирана информация, с цел проследяване на изпълнението на дейностите в Стратегията, в съответствие с планирания график и предприемане на ефективни действия за последващото ѝ управление;

- Да бъдат идентифицирани своевременно потенциалните рискове на ниво - изпълнение на Стратегията, както и на ниво - проекти, подкрепени по Стратегията;

- Да бъдат изпълнени корективни мерки, които да отстранят слабостите в хода на изпълнение на Стратегията и проектите, финансирани от нея и предотвратен рискът от възникване на нередности, вкл. относно финансовото управление;

Съответните процедури ще се прилагат в зависимост от начина на осъществяване на вътрешен и външен мониторинг:

**Вътрешен мониторинг** ще обхваща наблюдение на ниво Стратегия за ВОРМ и проекти, подкрепени от Стратегията. Ще се осъществява от екипа по изпълнение на СВОРМ. Ще включва следното:

- Наблюдение на изпълнението на Стратегия, дейностите и индикаторите, както и изпълнението на подкрепените от Стратегията проекти;

- Разработване и прилагане на процедури за откриване и докладване на нередности;

- Отчитане на всички индикатори за наблюдение, изисквани от Управляващия орган и заложи в Стратегията;

- Предоставяне на информация на Управляващия орган на ПМДРА, свързана с изпълнението на Стратегията и подкрепените по нея проекти;

- Изготвяне на необходимите отчетни доклади до Управляващия орган на ПМДРА, както и един финален доклад след окончателното приключване на Стратегията за ВОРМ, с обобщени резултати и индикатори.

**Мониторинг** на ниво Стратегия за ВОМР и индивидуалните проекти ще се осъществява и от УС на МИРГ, като за целта екипът ангажиран с изпълнението на стратегията ще предоставя периодично информация и ще докладва относно:

- Популяризиране на стратегията;
- Финансов и физически напредък;
- Ефективност на екипа на МИРГ и процесите, свързани с неговото функциониране;
- Ефективност на партньорите в МИРГ;
- Затруднения, изоставане и предлагани корективни действия за преодоляването им;
- Изпълнение на индикаторите на Стратегията;

С оглед подобряване на ефикасността на изпълнението на Стратегията, МИРГ ще извършва цялостно наблюдение по изпълнение на Стратегията и подкрепените от нея проекти през целия период на прилагане. В обхвата на мониторинга ще се наблюдава:

- Изпълнението на дейностите в съответствие с планирания график;
- Изпълнението на индикаторите в съответствие с планирания график;
- Напредъкът на Стратегия по отношение на изпълнението на нейните конкретни цели, към всеки приоритет;
- Изразходваните средства за финансиране на проектни предложения по операции, съотнесени към постигане на целите на Стратегията;
- Осигурена одитна следа;
- Архивиране и съхранение на всички оригинални документи, свързани с изпълнението на местната Стратегия за ВОМР и индивидуалните проекти;
- Популяризиране на стратегията на МИРГ – изпълнение на дейности по видимост, прозрачност и комуникация.

Наблюдението и оценката ще отчетат напредъка в изпълнението на Стратегията за ВОМР, чрез отчитане на *Индикаторите по видове дейности* по стратегията за ВОМР, в това число постигането на целевите стойности на планираните индикатори за изпълнение - планиран брой сключени договори в края на периода на изпълнение на стратегията и индикатори за резултат, определени в Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027г.

Екипът за изпълнение на стратегията ще отчетва напредъка освен пред УС на МИРГ, УО на ПМДРА, вкл. ще подготвя и годишни доклади за изпълнение на Стратегията за местно развитие и ще ги представя пред местната общност. Във връзка с осъществяване на мониторинга и оценката

на СВОМР, екипът за изпълнение на стратегията ще разработи подробни правила, които ще подлежат на одобрение от МИРГ и ще се отнасят до:

- **Правила за мониторинг на изпълнението на проектите към СВОМР и посещения на място, идентифициране и докладване на нередности.**
- **Правила за отчетност по изпълнение на СВОМР, изготвяне на външни оценки.**

*XII. Популяризиране на стратегията на МИРГ – дейности по видимост, прозрачност и комуникация (описание на дейности за популяризиране, комуникационна стратегия, канали за комуникация и др.).*

С цел осигуряване на видимост прозрачност и комуникация, Стратегията за ВОМР ще бъде широко популяризирана на целевата територия на действие на МИРГ Русе – Иваново – Борово през целия период на реализацията ѝ.

Популяризирането ще бъде осъществено чрез прилагане на съвкупност от мерки за видимост и комуникация, осъществявани съгласно изискванията на чл. 50 от Регламент (ЕС) № 2021/1060 и използване на посочените в Регламента технически характеристики.

Осъществяването на дейностите по видимост, прозрачност и комуникация, в рамките на Стратегията, ще се реализира от екипа за изпълнение на стратегията. Оценката на изпълнението на дейностите по видимост, прозрачност и комуникация на стратегията, е част от плана за оценка, описан подробно в глава XI.

Екипът за изпълнение на стратегията ще има задължението да отчита реализираните дейности по видимост, прозрачност и комуникация, както и останалите дейности в Стратегията, съгласно посочения механизъм в плана в т. XI, съответно отчитането ще се извършва пред УО на ПМДРА, УС на МИРГ Русе – Иваново – Борово и пред широката местна общественост.

Получената подкрепата за финансиране на Стратегията, както и самата Стратегия ще бъдат популяризирани чрез следните дейности:

- Създаване и поддръжка на информационен сайт, популяризиращ Стратегията на МИРГ Русе – Иваново – Борово;
- Създаване и поддръжка на страница/канал в социалните мрежи, популяризиращ Стратегията на МИРГ Русе – Иваново – Борово;
- Организиране на мин. 6 събития на територията на местното партньорство, с участието на заинтересованите страни и широката общественост за популяризиране на Стратегията, дейностите в нейния обхват, подхода ВОМР и възможностите за кандидатстване с проектни предложения в рамките на операциите, включени в Стратегията. По време на провеждане на събитията, с цел тяхното медийно отразяване, ще бъдат канени местни и регионални медии.

- Рекламни и информационни материали за участниците в публичните събития;
- Периодични публикации на официалните уебсайтове на трите общини, включени в местното партньорство и сайтовете им в социални медии (при наличие на такива), с кратко описание на Стратегията, посочване на нейните цели и очакваните резултати от нея, финансовата подкрепа от Съюза, както и представяне на предстоящи и реализирани дейности;

Във всички документи и комуникационни материали, предназначени за обществеността или за участниците, изготвяни в рамките на Стратегията, ще се включва по видим начин текст, подчертаващ подкрепата от ЕС.

В основата на признаването на подкрепата от ЕС е емблемата и изявлението за финансиране от Съюза, които ще бъдат използвани при реализиране на дейностите за видимост, прозрачност и комуникация. Емблемата на Съюза винаги ще се използва неразделно с изявлението за финансиране: „Съфинансирано от Европейския съюз“. Съвместно с изявлението за финансиране: „Съфинансирано от Европейския съюз“ ще се използва и логото на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027. Двата логотипа ще бъдат с един и същ размер, измерен по височина или ширина.

Планираните дейности по видимост, прозрачност и комуникация ще бъдат насочени към повишаване на степента на публичност и прозрачност на всички нива в рамките на изпълнението на Стратегията:

- Участници в МИРГ;
- Екип за реализиране на Стратегията;
- Изпълнители на договори за реализиране на обществени поръчки, в рамките на Стратегията;
- Бенефициенти на проекти, подкрепени от Стратегията;
- Участници в дейностите при реализиране на Стратегията;
- Широката общественост от трите общини – участници в местното партньорство.

Планираните дейности в рамките на Стратегията за ВОМР ще бъдат насочени към ефективно популяризиране на подхода, Стратегията, Приоритет 3 и ПМДРА 2021 – 2027 г.

Добрата комуникация и видимост са ключови за изпълнение на заложените приоритети, специфични цели, дейности и операции в ПМДРА, съответно и за ефективното изпълнение на Стратегията. В тази връзка, усилията ще са насочени към поддържане на високо ниво на обществена информираност относно целите, приоритетите и възможностите за финансиране, които Стратегията предлага, както и за резултатите от изпълнението ѝ като цяло, така и за политиките, подкрепяни от Стратегията, финансирана по ПМДРА чрез ЕФМДРА, с цел създаване на положителна обществена нагласа относно инициативите на ЕС.

Чрез използването на различни дейности по комуникация в рамките на реализиране на Стратегията ще се осигури публичност и видимост на изпълнението на политиките на ниво ЕС, както и на дейностите и операциите, на проектите, резултатите от тях и добрите практики, реализирани по Стратегията.

Друг акцент в работата на екипа по реализиране на Стратегията, ще бъде повишаване на информираността на бенефициентите на проекти, финансирани по Стратегията, за да се осигури прилагането на мерки за видимост, прозрачност и комуникация на ниво отделни проекти.

Най-популярен и ефективен източник на информация е интернет, затова той е идентифициран като основен канал, чрез който ще се осигури видимост, прозрачност и комуникация относно изпълняваната Стратегия за ВОМР на МИРГ Русе – Иваново – Борово.

Информационните събития ще бъдат друг канал, чрез който ще се реализират дейностите за видимост, прозрачност и комуникация. Информационните събития са ефективен и успешен метод за повишаване, както на общата осведоменост за подхода ВОМР, целите на ПМДРА, така и за Стратегията, за нейните процедури и специфики.

С оглед новите реалности, при отчетена необходимост от включване на по-гъвкави форми на организация, част от публичните събития биха могли да се проведат и в онлайн формат или като хибридни събития и др.

По време на събитията участниците ще получават изготвени за целта информационните материали, които ще са ефективен инструмент за осигуряване на публичност на изпълняваната Стратегия, и популяризиране на подкрепата, която финансиращата програма предоставя.

Дейностите по видимост прозрачност и комуникация ще целят:

- Осигуряване на информираност на заинтересованите страни на територията на местното партньорство за приоритетите, целите, възможностите за финансиране и резултатите от изпълнението на Стратегията в контекста на повишаване на устойчивостта на сектор рибарство и аквакултури на територията на МИРГ;
- Осигуряване на публичност и прозрачност на процеса на управление и изпълнение на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово, резултатите от нейното изпълнение и идентифицираните добри практики;
- Осигуряване на информираност на потенциалните бенефициенти по отношение на изискванията за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от Стратегията, включително и отговорностите им за осигуряване на информация и публичност.

Целеви аудитории към които ще бъдат насочени дейностите по видимост прозрачност и комуникация ще бъдат следните:

- МИРГ;

- Общинските администрации на общините: Русе, Иваново, Борово;
- Потенциални бенефициент/идентифицирани заинтересовани страни;
- Широка общественост;
- Медии/разпространители на информация.

Заинтересованите страни са подробно описани в раздел II, т. 2.2 в настоящия документ.

Комуникационни канали, които ще бъдат използвани са следните:

- Интернет страници;
- Социални медии и платформи;
- Електронни, печатни и онлайн медии;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, семинари, обучения и други);
- Рекламни и информационни материали.

Очакваните резултати от изпълнението на дейностите по видимост прозрачност и комуникация са следните:

- Повишена разпознаваемост на ПМДРА на територията на местното партньорство;
- Популяризиран подхода WOMP;
- Популяризирана Стратегията за WOMP за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово, вкл. нейните цели, приоритети, които подкрепя и резултатите от нейното изпълнение.
- Осведомени потенциални кандидати за възможностите за финансиране, в рамките на Стратегията;
- Разпространени добри практики, постигнати резултати и т. н.

XIII. Съответствие на стратегията за WOMP с хоризонталните принципи на ЕС (*подробно описание как избраните видове дейности ще допринесат за постигането на хоризонталните принципи на ЕС (заложен в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета), вкл. задължителна референция към действия за прилагане и изпълнение на Хартата на основните права и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета*)

Проектът на СВOMP е изготвен в съответствие с хоризонталните политики на ЕС по отношение на действията за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация.

Предвидените дейности в Стратегията ще бъдат изпълнени при спазване на принципите относно равно третиране във всички сфери на дейност, равен достъп до ресурсите на обществото и равно участие при вземането на решения - това е основополагащия принцип на МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Предвидените видове дейности ще допринесат за постигането на хоризонталните принципи на ЕС, заложи в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета.

При изпълнението им ще се гарантира прилагане и изпълнение на Хартата на основните права и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета).

Равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола ще се вземат под внимание и ще се насърчават през целия процес на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на Стратегията на ВОМР.

Относно прилагането на принципа за равнопоставеност на половете са планирани конкретни действия, които ще се реализират чрез планираните видове дейности, вкл. обучения, информационни срещи и др., в които минимум 50% от преките участници ще бъдат жени.

В подкрепа на принципа за равнопоставеност на половете и с цел насърчаване на участието на жени е планирана Дейност 4. Подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество и по-конкретно операция.: Сдружаване и общи дейности в рамките на рибарски неформални и/или формални сдружения и кооперативи в рибарската територия (напр. рибарски кооператив, женски клуб и др.);

Ще бъдат предприети съответните стъпки, за да се предотврати всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, по време на подготовката, изпълнението, мониторинга, докладването на дейностите, включени в Стратегията. По-специално достъпността за хората с увреждания ще се взема под внимание през целия процес на подготовка и изпълнение на Стратегията.

Спазването на принципа за предотвратяване на всякаква дискриминация ще се прилага чрез широкото участие на местните общности и включването на представители на заинтересованите страни както в етапа на изготвянето на Стратегията, така и при нейното изпълнение. Този принцип ще бъде спазван и при:

- провеждането на процедури за определяне на изпълнители,

- МИРГ Русе-Иваново-Борово ще провежда недискриминационни и прозрачни процедури за подбор на проекти към стратегията за ВОМР, като съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ разработва насоки, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти и ред за оценка на проектни предложения, които ще гарантират, вкл. че вземането на решения не е контролирано от нито една от групите, представляващи конкретни заинтересовани страни,

- определяне на участниците и осигуряване на равен достъп за включване на представители на местните общности от целевата територия в дейностите, предвиждащи публично участие като обучения, срещи, семинари, сътрудничество, сдружаване и общи дейности в рамките на рибарски неформални и/или формални сдружения и кооперативи в рибарската територия.

Всички дейности по СВОМР ще са неутрални по отношение на принадлежност на бенефициентите към каквато и да е група, по какъвто и да е признак и няма да поставят ограничения, основани на пол, раса, народност, етническа принадлежност, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние и др.

Включвайки дейности, насочени към интеграция на маргинализирани общности, вкл. роми, уязвими групи и хората с увреждания, ще се допринесе за утвърждаването на принципа на равните възможности и създаването на условия за превенция на дискриминацията.

При планиране на дейностите в Стратегията са съблюдавани принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета.

В тази връзка от планираните 120 броя лица, които ще се възползват пряко от дейност с подкрепата на стратегията по ВОМР, например обучение, инсталиране на ново оборудване, предоставяне на подобрени услуги и др., ще бъдат включени минимум 10 лица – хора с увреждания и/или представители на малцинства.

Стратегията съответства и ще подкрепи изпълнението на целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от Договора за функциониране на ЕС, като се отчитат

- целите на ООН за устойчиво развитие:

Цел 1: Изкореняване на бедността

Цел 2: Предотвратяване на глада

Цел 3: Добро здраве и благополучие

Цел 4: Качествено образование

Цел 5: Равнопоставеност на половете

Цел 6: Чиста вода и санитарно-хигиенни условия

Цел 7: Достъпна и чиста енергия

Цел 8: Достоеен труд и икономически растеж

Цел 9: Промисленост, иновации и инфраструктура

Цел 10: Намаляване на неравенствата

Цел 11: Устойчиви градове и общности

Цел 12: Отговорно потребление и производство

Цел 13: Борба с климатичните промени

Цел 14: Живот под водата

Цел 15: Живот на земята

Цел 16: Мир, справедливост и силни институции

Цел 17: Партньорства за целите

Стратегията ще подкрепи изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие. Формулираната Обща цел на Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на „МИРГ Русе-Иваново-Борово е: Развитие на устойчива синя икономика и пълноценно използване на възможностите ѝ като основа за развитие на екологичните, културните, социалните и човешките ресурси на територията от МИРГ Русе-Иваново-Борово.

Приоритетите за развитие на територията са:

1. Увеличаване на екологичната, социалната и икономическата устойчивост на територията на МИРГ Русе-Иваново-Борово чрез развитие и диверсификация на дейностите в секторите на синята икономика;
2. Принос към осъществяване на Зелен преход на територията;
3. Принос към осъществяване на Цифров преход на територията;
4. Оползотворяване на потенциала на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури;
5. Сътрудничество във връзка с пълноценното използване на потенциалите на територията в секторите на устойчивата синя икономика.

Обвързаността на планираните дейности с посочените цели и приоритети на Стратегията, ясно показват съответствие и ще са в подкрепа на изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие

- Парижкото споразумение и принципът за ненанасяне на значителни вреди

Парижкото споразумение има за цел ограничаване на глобалното затопляне и борба с изменението на климата. Споразумението е ратифицирано от всички държави от ЕС.

Стратегията за ВОМР за период 2023 – 2027 г. на МИРГ Русе-Иваново-Борово включва дейности и операции, насочени към търсене на по-устойчиви пътища за развитие, съответстващи на Парижкото споразумение. По конкретно може да бъде посочена планираната Дейност 1. Постигане на целите на Зеления преход и устойчива синя икономика, както и операциите в нейния обхват:

- научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието за ефективни управленски решения на местно ниво;

- екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури с ниско въздействие върху околната среда;

- намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата чрез капитализиране на екологичните активи;

За устойчиви се признават онези дейности, които имат съществен принос за постигането на екологичните цели на ЕС. В Известие на Комисията, Технически насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост (2021/С 58/01) се посочва: Какво представлява „принципът за ненанасяне на значителни вреди? В член 17 от Регламента за таксономията се определя какво представлява „значителна вреда“ за шестте екологични цели, обхванати от Регламента за таксономията:

1. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на смекчаването на последиците от изменението на климата, ако води до значителни емисии на парникови газове;

2. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на адаптирането към изменението на климата, ако води до повишено неблагоприятно въздействие върху настоящия и очаквания бъдещ климат, върху самата дейност или върху хората, природата или активите;

3. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси, ако влошава доброто екологично състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води, или ако влошава доброто екологично състояние на морските води;

4. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на кръговата икономика, включително предотвратяването на образуването на отпадъци и рециклирането, ако води до значителна неефективност при използването на материали или при прякото или непряко използване на природни ресурси, или ако води до значително увеличаване на генерирането, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, или ако дългосрочното обезвреждане на отпадъци може значително и трайно да навреди на околната среда;

5. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на предотвратяването и контрола на замърсяването, ако води до значително увеличаване на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята;

6. Счита се, че дадена дейност нанася значителни вреди на опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите, ако нанася значителни вреди на доброто състояние и устойчивостта на екосистемите или влошава природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително на тези, които са от интерес за Съюза

В стратегията не са планирани дейности, които могат да нанесат значителни вреди.

Изброените по-долу дейности и операции, включени в Стратегията за ВОМР са в подкрепа на посочените екологични цели:

Дейност 1. Постигане на целите на Зеления преход и устойчива синя икономика

- научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието за ефективни управленски решения на местно ниво;

- екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури с ниско въздействие върху околната среда;

- намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата чрез капитализиране на екологичните активи;

- съвместно управление на морски защитени зони и други мерки за опазване на биоразнообразието и екосистемите, както и прилагане на решения за екологично управление;

- възстановяване и мониторинг на обекти от НАТУРА 2000 и други защитени морски зони (вкл. събиране на отпадъци, изгубени риболовни уреди, морски отпадъци, услуги за биологично разнообразие, вкл. с участието на рибари);

Дейност 3. Възстановяване и постигане на устойчивост на територията

структурни инвестиции (вкл. за енергийна ефективност и декарбонизация), подобряване на енергийната ефективност на дейностите, свързани с рибарството и аквакултурите;

• изграждане на капацитет и работа в мрежа, разпространение и въвеждане на иновации в съответствие с целите на Стратегията за интелигентна специализация (2021-2027);

Стратегията ще се изпълнява при пълно зачитане на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда.

МИРГ ще бъде ангажирана с изпълнение на изброените в този раздел конкретни дейности, с цел да се гарантира прилагане на хоризонталните политики на ЕС по отношение на действията за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация.

#### XIV. Допълняемост и съгласуваност на стратегията за ВОМР с местни и регионални стратегии и планове за териториално развитие.

Проектът на СВОМР е изготвен на принципа на партньорство, формирано от представители на публичните и частните местни социално-икономически интереси, вземането на решения не е контролирано от нито една от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни.

Проектът на Стратегия за ВОМР на МИРГ Русе -Иваново-Борово е изготвена в съответствие със следните документи за планиране на териториално развитие:

- ✓ Стратегия „Европа 2027“;
- ✓ Споразумение за партньорство на Република България 2021- 2027 г.;
- ✓ Дунавска стратегия на ЕС;
- ✓ СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Нов план за действие относно кръговата икономика За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа;
- ✓ СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ относно нов подход за устойчива синя икономика в ЕС Трансформиране на синята икономика на ЕС за устойчиво бъдеще;
- ✓ Резолюция на Европейския парламент от 3 май 2022 г. относно устойчива синя икономика в ЕС: ролята на секторите на рибарството и аквакултурите;
- ✓ Европейски зелен пакт - Европейският зелен пакт има за цел да създаде по-чиста, по-здравословна и неутрална по отношение на климата Европа чрез промяна на начина, по който произвеждаме и потребяваме;

- ✓ Доклад - А9-0089/2022 на Европейски парламент „Към устойчива синя икономика в ЕС: ролята на секторите на рибарството и аквакултурите“
- ✓ Съвместна стратегия за подобряване на навигационната безопасност в Долен Дунав за периода 2019 – 2025 г.
- ✓ Национална програма за развитие „България 2030“;
- ✓ Актуализацията на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 година
- ✓ Многогодишен национален стратегически план за аквакултурите в България (2021-2027);
- ✓ Икономиката на България 2023, годишен обзор;

Стратегията за ВОМР на МИРГ Русе-Иваново-Борово е в съответствие и ще подкрепи изпълнението на следните местни и регионални стратегии и планове за териториално развитие:

- ✓ Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021 - 2027;
- ✓ Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България 2021 – 2027 г.
- ✓ Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен район 2021-2027;
- ✓ Областна стратегия за устойчиво развитие на туризма в област Русе 2020-2030г.
- ✓ Стратегия на област Русе за равенство, приобщаване и участие на ромите 2022 – 2030 г.;
- ✓ План за интегрирано развитие на Община Русе (2021-2027);
- ✓ План за интегрирано развитие на Община Иваново(2021-2027);
- ✓ План за интегрирано развитие на Община Борово (2021-2027);
- ✓ Инвестиционен профил на община Русе, 2023;
- ✓ ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОРОВО ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г. ПРИЛОЖЕНИЕ №4 Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Борово за периода 2021-2028 г.
- ✓ Програма за опазване на околната среда на община Русе 2021 – 2027 г.
- ✓ Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Борово 2023-2026 г.

i Сектори, които са включени в „устойчивата синя икономика“:

- Аквакултури: отглеждането на водни организми в морето или във вътрешните води;
- Стопански риболов;
- Възобновяема енергия;
- Пристанищни дейности;
- Дейности за опазване на водните екосистеми;
- Прилагане на морски бионаследвания и прилагането им;

- 
- Биопроспекция: систематично и организирано търсене на полезни продукти, получени от биоресурси, включително растения, микроорганизми, животни и т.н., които могат да бъдат доразвити за комерсиализация и общи ползи за обществото;
  - Морски транспорт;
  - Туризм (крайбрежен морски и риболовен туризъм)